

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim Analiza mediów cyfrowych	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Digital media analysis	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów: I/ II stopień / jednolite studia magisterskie*, stacjonarna / niestacjonarna*	
Rodzaj przedmiotu: obowiązkowy / wybieralny / ogólnouczelniany *	
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu W04SZT-SM0822 W i L	
Grupa kursów TAK / NIE*	

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	15		15		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	25		25		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	zaliczenie na ocenę		zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	1		1		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			1		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	0,6		0,6		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH
Umiejętność programowania
Wiedza z zakresu podstaw przetwarzania danych masowych
Wiedza z zakresu podstaw algorytmiki
Wiedza z zakresu zastosowań metod uczenia maszynowego
Wiedza z zakresu podstaw statystyki i probablistyki

CELE PRZEDMIOTU

- C1 Zapoznanie z metodami analizy mediów cyfrowych
- C2 Zrozumienie natury danych z mediów społecznościowych
- C3 Zapoznanie z podstawowymi problemami i zadaniami w przetwarzaniu danych z mediów cyfrowych
- C4 Nabycie umiejętności pracy z dostępnymi narzędziami do analizy danych z mediów społecznościowych, ich modyfikacji do własnych potrzeb oraz wytwarzania
- C5 Nabycie umiejętności wykorzystania analizy mediów społecznościowych w przykładowych zastosowaniach, np. przewidywanie katastrof, monitorowanie środowiska, zarządzanie zasobami i interakcją

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W05 Zna zaawansowane metody przetwarzania informacji, w tym metody pozyskiwania wiedzy z danych różnych typów danych, ich transformacji, automatycznej ekstrakcji cech, metody zbierania informacji o preferencjach użytkownika i sposoby personalizacji w systemach informacyjnych

KSI_W08 Zna specjalistyczne metody sztucznej inteligencji i specyfikę ich stosowania

KSI_W09 Ma wiedzę na temat zaawansowanych metod przetwarzania złożonych danych

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03 Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U04 Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

Z zakresu kompetencji społecznych:

KSI_K02 Potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny i przedsiębiorczy

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Wprowadzenie do kursu, obecne wyzwania analizy danych z mediów cyfrowych	2
Wy2	System analizy mediów cyfrowych: przykład od podstaw do wartości biznesowej; Metody gromadzenia i podstawowej analizy danych z mediów	2
Wy3	Techniki wydobywania i przechowywania danych z mediów cyfrowych	2
Wy4	Metody badania charakterystyki mediów cyfrowych, treści z nich pochodzących i zachowania użytkowników, modelowanie systemów społecznościowych	2
Wy5	Algorytmy analizy i przetwarzania danych z serwisów społecznościowych: dane tekstowe, obrazy, dźwięk, wideo, dane o relacjach	2
Wy6	Zadania inteligentnej analizy danych w mediach cyfrowych: deanonimizacja, analiza wydźwięku, analiza opinii, analiza emocji, analiza	2

	sprzedażowa z mediów społecznościowych, analiza popularności, detekcja nadużyć, detekcja działalności nielegalnej, analiza demograficzna i behawioralna	
Wy7	Zadania inteligentnej analizy danych w mediach cyfrowych: szukanie wiedzy w tłumie, handel społeczny, badanie opinii społecznej w mediach społecznościowych, predykcja zdarzeń, analiza wartości biznesowej, analiza mobilności, analiza współpracy, analiza kontrowersji	2
Wy8	Kolokwium zaliczeniowe	1
	Suma godzin	15

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Zajęcia wprowadzające, przedstawienie wymagań; wprowadzenie do metodyki realizacji laboratoriów	1
La2	Pozyskiwanie danych i ocena popularności w mediach cyfrowych.	2
La3	Ocena partycypacji w mediach cyfrowych,	2
La4	Metody analizy społeczności w mediach społecznych.	2
La5-8	Implementacja zadań przetwarzania mediów cyfrowych. Zadanie finalne.	8
	Suma godzin	15

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE
N1. Prezentacja multimedialna na wykładzie N2. Demonstracja narzędzi i technik analizy danych z mediów społecznościowych na wykładzie N3. Konsultacje N4. Praca własna studenta

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1	KSI_U03, KSI_U04	Ocena jakości wykonanych zadań oraz aktywności. Każde zadanie ma ustaloną liczbę punktów. Suma punktów przeliczona na procenty.
F2	KSI_U04, KSI_K02	Ocena zadania finalnego. Każde zadanie ma ustaloną liczbę punktów. Suma punktów przeliczona na procenty.
P - projekt	KSI_U03, KSI_U04, KSI_K02	Ocena wynikowa: średnia ważona punktów $0.4 \times F1 + 0.6 \times F2$ przeliczana na ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb

P - wykład	KSI_W05, KSI_W8, KSI_W9	Kolokwium z pytaniami otwartymi i zamkniętymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb
------------	----------------------------	---

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

- M. Wainwright and M. Jordan, "Graphical Models, Exponential Families, and Variational Inference.," Found. Trends Mach. Learn., vol. 1, no. 1–2, pp. 1–305, 2008.
- B. Batrinca and P. C. Treleaven, "Social media analytics: a survey of techniques, tools and platforms," AI Soc., vol. 30, no. 1, pp. 89–116, 2014.
- J. van Dijck, "Facebook and the engineering of connectivity: A multi-layered approach to social media platforms," Converg. Int. J. Res. into New Media Technol., vol. 19, no. 2, pp. 141–155, 2013.
- D. M. Boyd and N. B. Ellison, "Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship," J. Comput. Commun. Soc., vol. 13, pp. 210–230, 2008.
- R. Schroeder, "Big Data and the brave new world of social media research," Big Data Soc., vol. 1, no. 2, p. 205395171456319, 2014.
- J. H. Kietzmann, K. Hermkens, I. P. McCarthy, and B. S. Silvestre, "Social media? Get serious! Understanding the functional building blocks of social media," Bus. Horiz., vol. 54, no. 3, pp. 241–251, 2011.
- E. Ferrara, P. De Meo, G. Fiumara, and R. Baumgartner, "Web data extraction, applications and techniques: A survey," Knowledge-Based Syst., vol. 70, pp. 301–323, 2014.
- VanderPlas, J.: Python Data Science Handbook: Essential Tools for Working with Data, O'Reilly Media (2016)

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- S.E. Ahmed (Ed.): Big and Complex Data Analysis, Methodologies and Applications, Springer (2017)
- Wilhelm, A. F., Kestler, H. A. (Eds.): Analysis of Large and Complex Data. Springer (2016)
- Provost, F., Fawcett, T.: Data Science for Business: What You Need to Know about Data Mining and Data-Analytic Thinking, O'Reilly Media (2013)
- Koller, D., Friedman, N.: Probabilistic graphical models: principles and techniques. MIT press (2009)

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Tomasz Kajdanowicz (tomasz.kajdanowicz@pwr.edu.pl)

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim: Analiza i przetwarzanie dźwięku	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim: Sound analysis and processing	
Temat studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Wymagalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów:	II stopień / stacjonarna
Rodzaj przedmiotu:	wybieralny
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	W04SZT-SM0826 W i L
Grupa kursów	NIE

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	30		30		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	50		50		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	Egzamin		Zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	2		2		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			2		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	1,28		1,2		

*niepotrzebne skreślić

<p>WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH</p> <p>Znajomość analizy matematycznej i algebry liniowej w zakresie kursów na I stopniu kształcenia, podstawowa wiedza z zakresu sieci neuronowych i głębokiego uczenia</p> <p>Umiejętność programowania w jednym z powszechnie stosowanych języków imperatywnych (np. C++, Java, Python), umiejętność korzystania ze środowisk programistycznych dla tych języków</p> <p>Umiejętność samodzielnego wyszukiwania informacji w elektronicznych zasobach literaturowych i w Internecie</p>

CELE PRZEDMIOTU

- 1 Zapoznanie studentów z podstawowymi i zaawansowanymi technikami analizy dźwięku i mowy, ich własnościami i ograniczeniami oraz ich powiązaniem z obszarami maszynowego uczenia i sztucznej inteligencji
- 2 Zapoznanie z obszarami zastosowań analizy dźwięku i mowy i możliwością praktycznego wykorzystania poznanych algorytmów i metod
- 3 Rozbudzenie kreatywności studentów w zakresie rozwiązywania występujących w tym obszarze problemów, poszukiwania nowych metod i możliwości praktycznego zastosowania w różnych dziedzinach

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W05 Zna zaawansowane metody przetwarzania informacji, w tym metody pozyskiwania wiedzy z danych różnych typów danych, ich transformacji, automatycznej ekstrakcji cech, metody zbierania informacji o preferencjach użytkownika i sposoby personalizacji w systemach informacyjnych

KSI_W06 Zna zaawansowane algorytmy i techniki inteligentnego przetwarzania danych o różnej modalności.

KSI_W11 Ma wiedzę na temat algorytmicznego rozwiązywania problemów sztucznej inteligencji.

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03 - Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U04 - Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

Z zakresu kompetencji społecznych:

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		liczba godzin
Wy1	Wstęp, pojęcia podstawowe związane z akustyką, analizą sygnałów akustycznych i sygnałów mowy. Historia rozwoju syntezy i analizy mowy. Neurofizjologiczne inspiracje w rozwoju technik analizy i rozpoznawania dźwięku. Analiza spektralna i jej znaczenie w analizie dźwięku. Obszary zastosowania analizy i syntezy dźwięku. Klasyczny paradygmat rozpoznawania mowy.	2
Wy2	Narzędzia i komponenty wspomagające automatyczną analizę dźwięku. Funkcjonalność, zastosowania, przykłady użycia. HTK, sox, praat, moduły do analizy dźwięku w środowisku języka Python. Charakterystyka dostępnych korpusów akustycznych do różnych zastosowań związanych z analizą dźwięku.	2

Wy3	Ekstrakcja cech akustycznych. Cechy MFSC, MFCC, PLP, LPC, RASTS-PLP, metoda przejść przez zero. Ocena użyteczności metod ekstrakcji cech w różnych problemach analizy akustycznej.	2
Wy4	Detekcja mowy w strumieniu audio. Cechu użyteczne w detekcji mowy. Metody z modelem generatywnym i dyskryminacyjnym. Detekcja tonu krtaniowego. Detekcja aktywności głosowej z wykorzystaniem cech segmentów tonu krtaniowego. Wykrywanie krótkich pauz w sygnale mowy.	2
Wy5	Rozpoznawanie mowy. Klasyczny model HMM-GMM. Metody budowy stochastycznych modeli akustycznych i językowych dla rozpoznawania mowy. Sformułowanie formalne problemu „rozpoznawania mowy ze stochastycznym modelem HMM-GMM. Algorytmy dekodowania wypowiedzi w modelu HMM-GMM. Algorytm Viterbiego, A* i TSBS.	2
Wy6	Zastosowania sieci neuronowych w rozpoznawaniu mowy. Neuronowy model akustyczny. Model HMM-DNN. Cechy typu tandem. Neuronowe modele językowe i ich zastosowanie w ASR. Rozpoznawanie mowy z paradygmatem end-to-end. Porównanie podejścia stochastycznego i neuronowego w opublikowanych wynikach badań.	2
Wy7	Adaptacja modelu do mówcy. Techniki CMN, CVN, VLTN. Liniowe transformacje cech i modeli. Ocena praktycznej skuteczności. Adaptacja nadzorowana i nienadzorowana, adaptacja w czasie rzeczywistym.	2
Wy8	Rozpoznawanie i weryfikacja tożsamości mówcy. Metody wykorzystujące model tła. Metody z sieciami neuronowymi i sieciami syjamskimi. Określanie cech osobniczych mówcy na podstawie analizy sygnału mowy. Rozpoznawanie płci mówcy, zastosowania w poprawie skuteczności rozpoznawania mowy.	2
Wy9	Metody poprawy jakości dźwięku. Wykrywanie i eliminacja pogłosu. Lokalizacja źródeł dźwięku w zapisie stereofonicznym. Ograniczanie zakresu lokalizacji źródeł dźwięku, metody formowania wiązki akustycznej (beam forming) i zastosowanie macierzy mikrofonów. Separacja komponentu wokalnego i odgłosów tła.	2
Wy10	Rozpoznawanie i analiza emocji w zapisach mowy. Klasyfikacja emocji w mowie. Cechy mowy i cechy akustyczne użyteczne w rozpoznawaniu emocji. Porównanie metod z prostymi klasyfikatorami i metod wykorzystujących głębokie uczenie.	2
Wy11	Synteza mowy. Metody i algorytmy. Oprogramowanie wspomagające budowę synteźatorów mowy. Konstrukcja synteźatora mowy z wykorzystaniem oprogramowania Festival.	2
Wy12	Zastosowania analizy dźwięku w diagnostyce technicznej i medycznej. Diagnostyka wad wymowy.	2
Wy13	Analiza muzyki. Elementy dzieła muzycznego. Skale muzyczne i system równomiernie temperowany, relacja między zapisem nutowym a częstotliwością. Uczenie maszynowe w muzyce na przykładzie zadań rozpoznawania gatunków podejścia klasyczne z modelami generatywnymi i podejścia z głębokim uczeniem	2
Wy14	Zadania analizy muzyki: rozpoznawanie tempa, automatyczna ekstrakcja melodii wiodącej i wielu ścieżek melodii. Rozpoznawanie trybu, tonacji i	2

	progresji akordów. Automatyczna ocena poprawności wykonania dzieła muzycznego.	
Wy15	Zapis symboliczny muzyki, a zapis w formacie MIDI. Automatyczna kompozycja na poziomie zapisu symbolicznego - modele Markowa, sieci neuronowe. Generowanie dźwięku muzycznego za pomocą sieci GAN i modeli autoregresywnych.	2
	Suma godzin	30

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Zapoznanie z programem laboratorium, zasadami oceniania i prowadzenia zajęć, przepisami BHP. Omówienie zakresu kolejnych ćwiczeń.	2
La2	Tworzenie anotowanego korpusu akustycznego i ekstrakcja cech akustycznych	2
La3	Budowa i ocena modelu językowego do rozpoznawania mowy	2
La4	Detekcja aktywności głosowej (VAD) z wykorzystaniem modelu generatywnego	2
La5	Detekcja aktywności głosowej (VAD) z wykorzystaniem modelu dyskryminacyjnego i sieci neuronowych	2
La6	Rozpoznawanie cech mówiącego na podstawie cech mowy - porównanie podejścia generatywnego i dyskryminacyjnego	2
La7	Rozpoznawanie i weryfikacja mówcy z wykorzystaniem modelu generatywnego	2
La8	Rozpoznawanie i weryfikacja mówcy z wykorzystaniem głębokich sieci neuronowych	2
La9	Rozpoznawanie głosek z wykorzystaniem sieci neuronowych i głębokiego uczenia	2
La10	Rozpoznawanie mowy z wykorzystaniem modelu HMM-GMM	2
La11	Rozpoznawanie mowy z wykorzystaniem modelu HMM-DNN	2
La12	Rozpoznawanie mowy z wykorzystaniem podejścia end-to-end i modelu DeepSpeech	2
La13	Techniki adaptacji w rozpoznawaniu mowy (CVN, CMN, transformacja liniowa modelu, VTLN)	2
La14	Metody transferu wiedzy w rozpoznawaniu mowy i adaptacji modelu dla mówcy	2
La15	Rozpoznawanie gatunku muzycznego na podstawie cech akustycznych	2
	Suma godzin	30

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1. System e-learningowy do publikowania materiałów do wykładu i laboratorium
 N2. Korpusy językowe i akustyczne dostępne do celów dydaktycznych
 N3. Biblioteki i oprogramowanie do analizy sygnałów akustycznych i rozpoznawania mowy

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P –	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
---	--------------------------	---

podsumowująca (na koniec semestru)																
F1 (wykład)	KSI_W05 KSI_W06 KSI_W11	Ocena z egzaminu pisemnego.														
F2 (laboratorium)	KSI_U03 KSI_U04	Ocena łączna wyników z grupy ćwiczeń La2, La3														
F3 (laboratorium)	KSI_U03 KSI_U04	Ocena łączna wyników z grupy ćwiczeń La4, La5														
F4 (laboratorium)	KSI_U03 KSI_U04	Ocena łączna wyników z grupy ćwiczeń La6, La7, La8														
F5 (laboratorium)	KSI_U03 KSI_U04	Ocena ćwiczenia La9														
F6 (laboratorium)	KSI_U03 KSI_U04	Ocena łączna wyników z grupy ćwiczeń La10, La11, La12														
F7 (laboratorium)	KSI_U03 KSI_U04	Ocena łączna wyników z grupy ćwiczeń La13, La14														
F8 (laboratorium)	KSI_U03 KSI_U04	Ocena ćwiczenia La15														
<p>Egzamin pisemny będzie składał się z pytań o charakterze testu wielokrotnego wyboru oraz zadań obliczeniowych. Każdemu zadaniu i pytaniu testowemu będzie przypisana liczba punktów. Ocena będzie wystawiona w/g następującej skali:</p> <table> <tr> <td>Procent maksymalnej liczby punktów:</td> <td>Ocena:</td> </tr> <tr> <td><= 50</td> <td>2.0</td> </tr> <tr> <td><= 60</td> <td>3.0</td> </tr> <tr> <td><=70</td> <td>3.5</td> </tr> <tr> <td><=80</td> <td>4.0</td> </tr> <tr> <td><=90</td> <td>4.5</td> </tr> <tr> <td>>90</td> <td>5.0</td> </tr> </table> <p>P - Ocena z wykładu jest równoważna ocenie uzyskanej z egzaminu pisemnego ewentualnie podwyższonej wg zasady: w przypadku osiągnięcia oceny bardzo dobrej lub celującej z laboratorium ocena w wykładu będzie oceną z egzaminu podwyższoną o 0.5</p> <p>Ocena z laboratorium jest średnią ważoną ocen cząstkowych uzyskanych z grup ćwiczeń: $P = (F2+F3+F4+0.5*F5+F6+F7+0.5*F8) / 6$. Oceny F2-F8 będą określane na podstawie następujących kryteriów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozumienie wykorzystywanych metod i algorytmów, - Poprawność przygotowania danych, - Poprawność doboru i implementacji wykorzystanych metod, - Poprawność udokumentowania osiągniętych wyników w raporcie w sprawozdaniu z grupy ćwiczeń, - Poprawność i zasadność wyciągniętych wniosków. 			Procent maksymalnej liczby punktów:	Ocena:	<= 50	2.0	<= 60	3.0	<=70	3.5	<=80	4.0	<=90	4.5	>90	5.0
Procent maksymalnej liczby punktów:	Ocena:															
<= 50	2.0															
<= 60	3.0															
<=70	3.5															
<=80	4.0															
<=90	4.5															
>90	5.0															

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

Lerch A., An Introduction to Audio Content Analysis: Applications in Signal Processing and Music Informatics, Wiley-IEEE Press, 2012

Muller M., Fundamentals of Music Processing, Springer, 2015

Jurafsky D., Martin J.H., Speech and Language Processing, Prentice Hall, 2009.

Benesty J., Sondhi M., Huang Y., Springer Handbook of Speech Processing, Springer, 2007

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

elinek F., Statistical Methods for Speech Recognition, MIT Press, 1998

oung S., The HTK Book (dostępna w Internecie jako plik pdf)

Yu D., Deng L., Automatic Speech Recognition - a Deep Learning Approach, Springer, 2015

Makowski R., Automatyczne rozpoznawanie mowy - wybrane zagadnienia, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, 2011

Ciota Z., Metody przetwarzania sygnałów akustycznych w komputerowej analizie mowy, Oficyna wydawnicza EXIT, Warszawa, 2010

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Dr inż. Jerzy Sas (jerzy.sas@pwr.edu.pl)

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim: Analiza i przetwarzanie obrazu i wideo	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim: Image and video analysis and processing	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów:	II stopień / stacjonarna
Rodzaj przedmiotu:	wybieralny
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	W04SZT-SM0827 W i L
Grupa kursów	NIE

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	30		30		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	50		50		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	Egzamin		Zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	2		2		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			2		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	1.28		1,2		

*niepotrzebne skreślić

<p>WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH</p> <p>Znajomość analizy matematycznej i algebry liniowej w zakresie kursów na I stopniu kształcenia, podstawowa wiedza z zakresu sieci neuronowych i głębokiego uczenia</p> <p>Umiejętność programowania w jednym z powszechnie stosowanych języków imperatywnych (np. C++, Java, Python), umiejętność korzystania ze środowisk programistycznych dla tych języków</p> <p>Umiejętność samodzielnego wyszukiwania informacji w elektronicznych zasobach literaturowych i w Internecie</p>

CELE PRZEDMIOTU

- 1 Zapoznanie studentów z podstawowymi i zaawansowanymi technikami analizy obrazu i wideo, ich własnościami i ograniczeniami oraz ich powiązaniem z obszarami maszynowego uczenia i sztucznej inteligencji .
- 2 Zapoznanie z obszarami zastosowań analizy obrazów i wideo i możliwością praktycznego wykorzystania algorytmów i metod.
- 3 Rozbudzenie kreatywności studentów w zakresie rozwiązywania występujących w tym obszarze problemów, poszukiwania nowych metod i możliwości praktycznego zastosowania w różnych dziedzinach.

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W05 Zna zaawansowane metody przetwarzania informacji, w tym metody pozyskiwania wiedzy z danych różnych typów danych, ich transformacji, automatycznej ekstrakcji cech, metody zbierania informacji o preferencjach użytkownika i sposoby personalizacji w systemach informacyjnych

KSI_W06 Zna zaawansowane algorytmy i techniki inteligentnego przetwarzania danych o różnej modalności.

KSI_W11 Ma wiedzę na temat algorytmicznego rozwiązywania problemów sztucznej inteligencji.

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03 - Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U04 - Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

Z zakresu kompetencji społecznych:

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		liczba godzin
Wy1	Wprowadzenie, podstawowe pojęcia z zakresu przetwarzania obrazów cyfrowych. Obrazy wektorowe i rastrowe, przestrzenie barw. Zastosowania przetwarzania i analizy obrazów i wideo.	2
Wy2	Filtrowanie obrazów rastrowych. Filtry splotowe, statystyczne i wektorowe. Metody binaryzacji obrazów.	2
Wy3	Filtrowanie w dziedzinie częstotliwości. Transformata Fouriera sygnału jedno i dwuwymiarowego. Dyskretna transformata kosinusowa dla obrazów. Interpretacja obszarów F-obrazu. Zastosowanie transformacji Fouriera w ekstrakcji cech. Filtr i cechy Gabora.	2
Wy4	Globalne modyfikacje obrazu. Korekta i normalizacja jasności, wyrównanie histogramu. Transformacje geometryczne w układzie jednorodnym. Korygowanie pozycji obrazu. Korekta pozycji na przykładzie podziału obrazu pisma ręcznego.	2

Wy5	Detekcja krawędzi. Detektor Canny'ego. Detekcja prostych figur geometrycznych z wykorzystaniem transformaty Hougha.	2
Wy6	Operacje morfologiczne. Ścienianie i szkieletyzacja. Algorytmy wektoryzacji obrazu rastrowego.	2
Wy7	Segmentacja. Metody segmentacji wododziałowej. Segmentacja z wykorzystaniem metod grafowych. Superpikselizacja. Regiony MSER. Segmentacja semantyczna z wykorzystaniem metod głębokiego uczenia.	2
Wy8	Ekstrakcja cech z obrazów. Cechy globalne, lokalne i semi-globalne. Deskrytory kształtu. Momenty jako deskrytory kształtu. Cechy teksturowe i autokorelacyjne. Cechy Haara. Zastosowania na przykładzie algorytmów detekcji twarzy.	2
Wy9	Detekcja i deskrypcja punktów kluczowych. Detekcja narożników. Detektor Moraveca i Harrisa. Deskrytory SIFT, SURF, ORB.	2
Wy10	Metody znajdowania obrazów podobnych. Metody parowania punktów kluczowych. Znajdowanie przekształceń metodą RANSAC. Wyznaczenia obszarów prawie-powielonych w parach obrazów.	2
Wy11	Metody generowania obrazów. Transfer stylu i jego zastosowania w obrazowaniu. Zastosowanie sieci GAN do generowania obrazów z określonej klasy.	2
Wy12	Rozpoznawanie sylwetek ludzkich w obrazach. Re-identyfikacja osób w obrazach. Generowanie obrazu sylwetki w zadanej pozycji.	2
Wy13	Analiza obrazu ruchomego. Metody ekstrakcji tła i detekcji ruchu istotnego. Przepływ optyczny i pole ruchu. Metody obliczeniowe i zastosowania w analizie obrazu ruchomego.	2
Wy14	Śledzenie obiektów w obrazie ruchomym. Filtrowanie i predykcja trajektorii ruchu.	2
Wy15	Zastosowanie medyczne przetwarzania i analizy obrazów. Format DICOM. Rozpoznawanie obrazów radiologicznych.	2
	Suma godzin	30

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Zapoznanie z programem laboratorium, zasadami oceniania i prowadzenia zajęć, przepisami BHP. Omówienie zakresu kolejnych ćwiczeń.	2
La2	Proste metody przetwarzania obrazów I: przekształcenia przestrzeni barw, filtry konwolucyjne, filtry statystyczne, automatyczna korekta obrazów, algorytmy binaryzacji	2
La3	Proste metody przetwarzania obrazów II: detekcja krawędzi, filtry wektorowe, detektor krawędzi Canny'ego, wyrównanie histogramu, normalizacja jasności	2
La4	Proste metody przetwarzania obrazów III: ocena wpływu wstępnego przetwarzania obrazu na skuteczność rozpoznawania obiektów	2
La5	Segmentacja obrazów: metody wododziałowe i superpiksele	2
La6	Transformacja Hougha, detekcja odcinków i elips w obrazach wektorowych i rastrowych	2
La7	Detekcja punktów zainteresowania i cechy lokalne, algorytmy parowania punktów kluczowych	2

La8	Znajdowanie obszarów podobnych poprzez parowanie punktów kluczowych	2
La9	Detekcja twarzy w obrazach metodami klasycznymi i neuronowymi	2
La10	Rozpoznawanie sylwetek ludzkich w obrazach z zastosowaniem metod klasycznych i neuronowych	2
La11	Rozpoznawanie obiektów w obrazach z wykorzystaniem techniki transfer learning i wstępnie przetrenowanych głębokich sieci neuronowych - na wybranych przykładach	2
La12	Ocena podobieństwa elementów wizualnych z zastosowaniem sieci typu syjamskiego i tripple-net	2
La13	Metody wykrywania istotnego ruchu w sekwencjach wideo, separacja tła i obiektów	2
La14	Przepływ optyczny i śledzenie obiektów w sekwencji wideo	2
La15	Re-identyfikacja osób w zapisie wideo z wielu kamer	2
	Suma godzin	30

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1. System e-learningowy do publikowania materiałów do wykładu i laboratorium
N2. Dostępne do celów dydaktycznych zasoby, zbiory obrazów i sekwencji wideo, dane benchmarkowe
N3. Biblioteki i oprogramowanie do analizy obrazów, platformy udostępniające zasoby sprzętowe i moc obliczeniową niezbędną do uczenia i testowania stosownych modeli

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1 (wykład)	KSI_W05 KSI_W06 KSI_W11	Ocena z egzaminu pisemnego.
F2 (laboratorium)	KSI_U03 KSI_U04	Ocena łączna wyników z grupy ćwiczeń La2, La3, La4
F3 (laboratorium)	KSI_U03 KSI_U04	Ocena ćwiczenia La5
F4 (laboratorium)	KSI_U03 KSI_U04	Ocena ćwiczenia La6
F5 (laboratorium)	KSI_U03 KSI_U04	Ocena łączna wyników z grupy ćwiczeń La7, La8
F6 (laboratorium)	KSI_U03 KSI_U04	Ocena łączna wyników z grupy ćwiczeń La9, La10
F7 (laboratorium)	KSI_U03 KSI_U04	Ocena łączna wyników z grupy ćwiczeń La11, La12
F8 (laboratorium)	KSI_U03 KSI_U04	Ocena łączna wyników z grupy ćwiczeń La13, La14
F9 (laboratorium)	KSI_U03 KSI_U04	Ocena ćwiczenia La15

Egzamin pisemny będzie składał się z pytań o charakterze testu wielokrotnego wyboru oraz zadań obliczeniowych. Każdemu zadaniu i pytaniu testowemu będzie przypisana liczba punktów. Ocena będzie wystawiona w/g następującej skali:

Procent maksymalnej liczby punktów:	Ocena:
<= 50	2.0
<= 60	3.0
<=70	3.5
<=80	4.0
<=90	4.5
>90	5.0

P - Ocena z wykładu jest równoważna ocenie uzyskanej z egzaminu pisemnego (F1) ewentualnie podwyższonej wg zasady: w przypadku osiągnięcia oceny bardzo dobrej lub celującej z laboratorium ocena w wykładu będzie oceną z egzaminu podwyższoną o 0.5.

Ocena z laboratorium jest średnią ważoną ocen cząstkowych uzyskanych z grup ćwiczeń: $P = (F2+0.5*F3+0.5*F4+F5+F6+F7+F8+0.5*F9) / 7.5$. Oceny F2-F9 będą określane na podstawie następujących kryteriów:

- Rozumienie wykorzystywanych metod i algorytmów,
- Poprawność przygotowania danych,
- Poprawność doboru i implementacji wykorzystanych metod,
- Poprawność udokumentowania osiągniętych wyników w raporcie w sprawozdaniu z grupy ćwiczeń,
- Poprawność i zasadność wyciągniętych wniosków.

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

R.C. Gonzales, R.E. Woods: Digital Image Processing. Global Edition. Pearson, 2018

E. R. Davies: Computer Vision, 5th Edition. Principles, Algorithms, Applications, Learning. Academic Press, 2017

E. R. Davies: Computer & Machine Vision, Theory, Algorithms and Practicalities, Morgan Kaufmann Publishers, 4th edition, Elsevier, 2012.

D. Forsyth, J. Ponce: Computer Vision. A Modern Approach, 2nd Edition. 2012.

R. Tadeusiewicz, P. Korohoda: Komputerowa analiza i przetwarzanie obrazów. Wydawnictwo Fundacji Postępu Telekomunikacji, Kraków 1997.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

J.E. Solem: Programming Computer Vision with Python. O'Reilly, 2012.

R.S. Choraś. Komputerowa wizja: Metody interpretacji i identyfikacji obiektów. Problemy współczesnej nauki, teoria i zastosowania, informatyka. Akademicka Oficyna Wydawnicza EXIT, 2005.

A. Baughman, J. Gao (eds.): Multimedia Data Mining and Analytics, Springer 2015

F. Camastra, A. Vinciarelli: Machine Learning for Audio, Image and Video Analysis, Springer, 2015

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIĘ, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Dr inż. Jerzy Sas (jerzy.sas@pwr.edu.pl)

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim Aspekty prawne, społeczne i etyczne w sztucznej inteligencji	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Legal, social and ethical aspects of Artificial Intelligence	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów:	II stopień / stacjonarna
Rodzaj przedmiotu:	obowiązkowy / wybieralny / ~~ogólnouczelniany~~ *
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	W04SZT-SM0835W i P
Grupa kursów	NIE

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	15			15	
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	25			25	
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	zaliczenie na ocenę			zaliczenie na ocenę	
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	1			1	
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)				1	
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	0,6			0,6	

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawy uczenia maszynowego. 2. Podstawy związane z przechowywaniem oraz przetwarzaniem danych oraz sposobów ich ochrony. 3. Umiejętność czytania ze zrozumieniem tekstów naukowych i technicznych w języku angielskim.

CELE PRZEDMIOTU

C1: Uświadomienie studentom roli jaką pełni prawo, zasady społeczne oraz etyka w sztucznej inteligencji.

C2: Zapoznanie studentów z typami ochrony prawnej danych, algorytmów, analiz oraz innych wytworów sztucznej inteligencji z punktu widzenia polskiego, europejskiego oraz amerykańskiego systemu prawnego.

C3: Znajomość potencjalnych wyzwań etycznych, prawnych i praktycznych związanych z wykorzystaniem sztucznej inteligencji.

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W02 Zna główne tendencje rozwojowe Sztucznej Inteligencji jako dyscypliny nauki i możliwości jej zastosowań w biznesie

KSI_W15 Zna i rozumie uwarunkowania prawne, społeczne i etyczne w Sztucznej Inteligencji

Z zakresu umiejętności:

KSI_U08 Umie kierować pracą zespołu oraz współpracować z innymi osobami w ramach projektów zespołowych

Z zakresu kompetencji społecznych:

KSI_K01 Jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści, ma świadomość znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów.

KSI_K02 Potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny i przedsiębiorczy

KSI_K03 Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, zna i przestrzega zasady etyki zawodowej

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Zasady zaliczenia. Wprowadzenie do przedmiotu.	1
Wy2	Rodzaje ochrony prawnej w sztucznej inteligencji 1 - Patenty, prawa własności intelektualnej do programu komputerowego. Przeniesienie praw autorskich oraz licencje na korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych.	2
Wy3	Rodzaje ochrony prawnej w sztucznej inteligencji 2 – ochrona baz danych, możliwości pobierania i udostępniania danych oraz anotacji.	2
Wy4	Wybrane nowe technologie i ich wpływ na prawo oraz społeczeństwo, w szczególności blockchain, kryptowaluty, Smart Contracts.	2
Wy5	Zaufanie i etyka w sztucznej inteligencji – dylematy etyczne sztucznej inteligencji; Ważne elementy AI: Przezroczystość (Transparency); Wyjaśnialność (Explainability); Inklusywność (Inclusiveness); Wyrównanie (Alignment)	2
Wy6	Społeczne aspekty sztucznej inteligencji – analiza wybranego przypadku z „Princeton Dialogues on AI and Ethics Case Studies”	2
Wy7	Możliwości i ryzyko – analiza wybranego przypadku z „Princeton Dialogues on AI and Ethics Case Studies”	2
Wy8	Kolokwium zaliczeniowe. Kilka słów o wyjaśnialnej sztucznej inteligencji (XAI) w odniesieniu do analizy obrazów. Dyskusja podsumowująca zajęcia	2
	Suma godzin	15

Forma zajęć - projekt		Liczba godzin
Pr1	Zajęcia wprowadzające – omówienie roli zajęć w odniesieniu do realizowanych projektów naukowo-wdrożeniowych (p. n-wdr.)	1
Pr2	Analiza i dostosowanie p. n-wdr. w odniesieniu do polityki RODO. Dostosowanie projektu zgodnie z wymaganiami. Analiza pod kątem stosowanych typów danych, licencji, udostępniania, itp.	4
Pr3	Analiza p. n-wdr. pod kątem prawa własności intelektualnej. Uwzględnić kwestie „własności danych”. Sporządzenie opinii o potencjalnych ryzykach i szansach na podstawie wybranej umowy z zakresu prawa własności intelektualnej. Sformułować ewentualne zmiany w projekcie.	4
Pr4	Analiza realizowanego p. n-b pod kątem jego wpływu na społeczeństwo. Ocenie realizowany p. n-wdr. pod kątem etycznym. Ocenie wpływ wdrożenia projektu na społeczeństwo.	4
Pr5	Dyskusja na temat wprowadzonych bądź sugerowanych zmian w p. n-wdr. pod kątem wymagań prawnych, etycznych i społecznych.	2
	Suma godzin	15

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1. Prezentacje przekazywanej wiedzy z wykorzystaniem projektora
N2. Środki audiowizualne w przekazywaniu materiałów demonstracyjnych – analiza przypadków
N3. Udostępnione zasoby i narzędzia do wspomagające analizę aktów prawnych.
N4. Materiały do wykładu oraz projektu udostępnione poprzez portal E-learning Wydziału Informatyki i Zarządzania.

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1 – wykład	KSI_W02 KSI_W15	Kolokwium z pytaniami otwartymi i zamkniętymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb
P – projekt	KSI_U08, KSI_K01, KSI_K02, KSI_K03	Kontrola zrealizowania zadań studentów. Każde zadanie ma ustaloną liczbę punktów. Suma punktów przeliczana na ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb
P – ocena z kolokwium, podniesiona na podstawie aktywności przy analizie przypadków		

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

- [1] Prawo własności intelektualnej, w: Zarys prawa cywilnego pod re. E. Gniewka i P. Machnikowskiego (red. E. Gniewek, P. Machnikowski), CH Beck. Warszawa 2018
- [2] Your next choice is Weapons of Math Destruction: How Big Data Increases Inequality and Threatens Democracy (2016), Cathy O'Neil.
- [3] AI Ethics (MIT Press Essential Knowledge), 2020, Mark Coeckelbe
- [4] *The Oxford Handbook of Ethics of AI*. Edited by Markus D. Dubber, Frank Pasquale, Sunit Das. Publisher Oxford University Press Inc. 01 Jun 2020.
- [5] AI_Now_2019_Report.pdf https://ainowinstitute.org/AI_Now_2019_Report.pdf
- [6] A., Althaus, D., Erhardt, J., Gloor, L., Hutter, A. and Metzinger, T. (2015).
- [7] Artificial Intelligence: Opportunities and Risks. Policy paper by the Effective Altruism Foundation (2):1-16. First published (in German): 12 December 2015.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- [1] Prawo autorskie i prawa pokrewne, Barta J., Markiewicz R., Wolters Kluwer. Warszawa 2019
- [2] Prawo własności przemysłowej, Szewc A., Jyż G., CH Beck. Warszawa 2011
- [3] System Prawa Prywatnego. Tom 14a. Tom 14b, Prawo własności przemysłowej, red. Skubisz R., CH Beck. Warszawa 2017
- [4] Heartificial Intelligence: Embracing Our Humanity to Maximize Machines (2016) John C Havens.
- [5] Your fourth choice is Moral Machines: Teaching Robots Right from Wrong (2008) by Wendell Wallach and Colin Allen.
- [6] On the Promotion of Safe and Socially Beneficial Artificial Intelligence. http://sethbaum.com/ac/2017_Promotion.pdf
- [7] Toward an Ethics of Algorithms: Convening, Observation, Probability, and Timeliness. Mike Ananny/ <https://perma.cc/QS2X-4GDL>

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Halina Kwaśnicka halina.kwasnicka@pwr.edu.pl , Łukasz Augustyniak
lukasz.augustyniak@pwr.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
a. KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim: Biometria	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim: Biometrics.	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów: I/ II stopień / ~~jednolite studia magisterskie*~~, stacjonarna / niestacjonarna*	
Rodzaj przedmiotu: ~~obowiązkowy~~ / wybieralny / ~~ogólnouczelniany*~~	
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	W04SZT-SM0832W i L
Grupa kursów	~~TAK~~/ NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	30		30		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	50		50		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	Egzamin		Zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	2		2		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			2		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	1.28		1,2		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

1. Znajomość analizy matematycznej i algebry liniowej w zakresie kursów na I stopniu kształcenia, podstawowa wiedza z zakresu sieci neuronowych i głębokiego uczenia.
2. Umiejętność programowania w wybranym języku programowania (python, C++, Matlab), znajomość pakietów do przetwarzania obrazów oraz ML.
3. Znajomość podstawowych pojęć z zakresu przetwarzania sygnałów.

CELE PRZEDMIOTU

- C1 Poznanie systemów biometrycznej autoryzacji użytkownika
- C2 Poznanie zagrożeń prywatności związanych z przechowywaniem danych biometrycznych
- C3 Nabycie umiejętności pozyskiwania danych biometrycznych i przygotowania danych do użycia w systemie autoryzacji
- C4 Zapoznanie studentów z istniejącymi narzędziami oraz metodami projektowania własnych systemów autoryzacji użytkowników

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W05 Zna zaawansowane metody przetwarzania informacji, w tym metody pozyskiwania wiedzy z danych różnych typów danych, ich transformacji, automatycznej ekstrakcji cech, metody zbierania informacji o preferencjach użytkownika i sposoby personalizacji w systemach informacyjnych

KSI_W06 Zna zaawansowane algorytmy i techniki inteligentnego przetwarzania danych o różnej modalności.

KSI_W11 Ma wiedzę na temat algorytmicznego rozwiązywania problemów sztucznej inteligencji.

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03 Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U04 Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

Z zakresu kompetencji społecznych:

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		a. Liczba godzin
Wy1	Wprowadzenie do tematyki kursu. Przypomnienie materiału z zakresu przetwarzania obrazu.	3
Wy2	Wprowadzenie do biometrii. Miary jakości systemu. Problemy i zagrożenia.	2
Wy3	Metody autoryzacji oparte na biometrii twarzy	6
Wy4	Metody autoryzacji oparte na głosie	6
Wy5	Inne metody autoryzacji biometrycznej	4
Wy6	Zagrożenia i metody ochrony prywatności przy identyfikacji biometrycznej	4
Wy7	DeepFakes i metody ich wykrywania.	3
Wy8	Podsumowanie kursu. Kolokwium.	2
	Suma godzin	30

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Omówienie tematyki i zasad obowiązujących na kursie. Podstawowe ćwiczenia.	2
La2	Metody przygotowania danych obrazowych. Preprocessing, redukcja szumu, wyrównanie oświetlenia.	2
La3	Metody wykrywania twarzy	2

La4	Metody ustalenia pozycji i wyrównania twarzy	2
La5	Metody rozpoznawania użytkowników na podstawie twarzy	6
La6	Metody preprocessingu danych audio	2
La7	Metody rozpoznawania mówcy	6
La8	Inne metody biometrycznego rozpoznawania użytkowników	4
La9	Ochrona prywatności	2
La10	DeepFakes	2
	Suma godzin	30

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1. Wykład tradycyjny
N2. Wykład multimedialny
N3. Demonstracja narzędzi i technik autoryzacyjnych
N4. Ćwiczenia praktyczne, zadania grupowe

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1(laboratorium)	03 04	Projekt grupowy dotyczący implementacji omawianych sposobów identyfikacji biometrycznej.
F2(laboratorium)	03 04	Projekt grupowy dotyczący implementacji omawianych sposobów identyfikacji biometrycznej.
F3(laboratorium)	03 04	Projekt grupowy dotyczący implementacji omawianych sposobów identyfikacji biometrycznej.
P(wykład)	05 06 11	Egzamin podsumowujący materiał przedstawiony na wykładzie 3,0 - [50% - 60%); 3,5 - [60% - 70%); 4,0 - [70% - 80%); 4,5 - [80% - 90%); 5,0 - [90% - 99%); 5,5 - 100%
$P(\text{laboratorium}) = 0.3 * F1 + 0.3 * F2 + 0.4 * F3$ 3,0 - [50% - 60%); 3,5 - [60% - 70%); 4,0 - [70% - 80%); 4,5 - [80% - 90%); 5,0 - [90% - 99%); 5,5 - 100%		

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA
<u>LITERATURA PODSTAWOWA:</u> Bolle, Ruud et al.: Guide to Biometrics Jain, Anil K. et al.: Introduction to Biometrics Jain, Anil K. et al.: Handbook of Biometrics
<u>LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:</u> Marriott, Richard T. et al.: A 3D GAN for Improved Large-Pose Facial Recognition Jiang, Haoran et al.: Explainable Face Recognition based on Accurate Facial Compositions Robinson, Joseph P. et al.: Face Recognition: Too Bias, or Not Too Bias? Nawaz, Shah et al.: Cross-modal Speaker Verification and Recognition: A Multilingual Perspective Nagrani, Arsha et al.: Seeing Voices and Hearing Faces: Cross-modal biometric matching Gomez-Barrero, Marta; Galbally, Javier: Reversing the irreversible: A survey on inverse biometrics Mai, Guangcan et al.: On the Reconstruction of Face Images from Deep Face Templates Mirsky, Yisroel; Lee, Wenke: The Creation and Detection of Deepfakes: A Survey Zakharov, Egor et al.: Few-Shot Adversarial Learning of Realistic Neural Talking Head Models Rössler, Andreas et al.: FaceForensics++: Learning to Detect Manipulated Facial Images
NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)
Piotr Syga (piotr.syga@pwr.edu.pl)

i.

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Zarządzania	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim: Biznes i technologia w przedsiębiorstwach sztucznej inteligencji	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim: Business and technologies in AI enterprises	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów: ~~I / II stopień / jednolite studia magisterskie*~~ , stacjonarna / niestacjonarna*	
Rodzaj przedmiotu: obowiązkowy / wybieralny / ogólnouczelniany *	
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	W04SZT-SM0833W i P
Grupa kursów	~~TAK~~ / NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	15			15	
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	25			25	
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	zaliczenie na ocenę			zaliczenie na ocenę	
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	1			1	
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)				1	
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	0,6			0,6	

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH	
1.	Umiejętność programowania na poziomie zaawansowanym
2.	Umiejętność przetwarzania i analizy danych na poziomie zaawansowanym
3.	Zaawansowana wiedza dotycząca uczenia maszynowego
4.	Podstawowa wiedza dotycząca głębokich sieci neuronowych

CELE PRZEDMIOTU

- C1 Zrozumienie celów i zadań systemów rekomendacyjnych i personalizacji
- C2 Nabywanie umiejętności zaprojektowania systemu rekomendacyjnego
- C3 Nabywanie umiejętności pracy w grupie

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W02 Zna główne tendencje rozwojowe Sztucznej Inteligencji jako dyscypliny nauki i możliwości jej zastosowań w biznesie

KSI_W15 Zna i rozumie uwarunkowania prawne, społeczne i etyczne w Sztucznej Inteligencji

Z zakresu umiejętności:

KSI_U08 Umie kierować pracą zespołu oraz współpracować z innymi osobami w ramach projektów zespołowych

Z zakresu kompetencji społecznych:

KSI_K01 Jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści, ma świadomość znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów.

KSI_K02 Potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny i przedsiębiorczy

KSI_K03 Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, zna i przestrzega zasady etyki zawodowej

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Technologie SI o najwyższym potencjale rozwojowym i wdrożeniowym. Rodzaje i wielkości rynków	2
Wy2	Rynek start-up-ów i przedsiębiorstw SI w Polsce, Europie i na świecie	2
Wy3	Model działania i rozwoju przedsiębiorstw SI. Poziomy gotowości technologicznej TRL	2
Wy4	Tworzenie biznesplanu. Business Model Canvas	2
Wy5	Metody komercjalizacji sztucznej inteligencji (broker innowacji, startup, licencja, zlecenie, komercjalizacja wewnątrz firmy). Modele i praktyka finansowania innowacji	2
Wy6	Wycena projektu R&D. Przykłady transformacji organizacji / przedsiębiorstwa z wykorzystaniem technologii SI. Wdrażanie rozwiązań SI	2
Wy7	Zarządzanie kompetencjami i szkolenie kadr. Doktoraty wdrożeniowe	2
Wy8	Kolokwium zaliczeniowe	1
	Suma godzin	15

Forma zajęć - projekt		Liczba godzin
Pr1	Zasady zaliczania i omówienie programu	1
Pr2	Elementy modelu biznesowego w oparciu o BMC i biznes planu dla własnej technologii	2
Pr3	Badanie rynku dla wybranej (własnej) technologii SI	2
Pr4	Pozyskiwanie środków na własny projekt SI	2
Pr5	Plan zarządzania wdrożenia i utrzymania projektu SI z wykorzystaniem różnych modeli kosztów	2
Pr6	Analiza ryzyka technologicznego i niepowodzenia wdrożeniowego dla wybranej technologii SI. Analiza konkurencji. Estymacja startu startupu	2

Pr7	Prezentacja inwestorska potencjału biznesowego wybranej technologii SI	2
Pr8	Projekt końcowy. Pogłębiona analiza jednego w wybranych zagadnień z poprzednich projektów dla rzeczywistego problemu	2
	Suma godzin	15

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1. Wykład - prezentacja multimedialna
N2. Biblioteki do przetwarzania sygnałów i tworzenia modeli w językach programowania R oraz Python (ewentualnie inne).
N3. Prezentacja multimedialna, plakatowa i wideo (ewentualnie inne).

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P1 – Wykład	KSI_W02 KSI_W15	Kolokwium z pytaniami otwartymi i zamkniętymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb
P2 – Projekt	KSI_U08, KSI_K01, KSI_K02, KSI_K03	Ocena końcowa z projektu będzie wystawiana na podstawie ocen cząstkowych (punktów) otrzymanych z poszczególnych zadań (50%) oraz projektu końcowego (50%). Każde zadanie ma ustaloną liczbę punktów. Suma punktów przeliczana na ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA

- [1] Thomas H. Davenport, Erik Brynjolfsson, Andrew McAfee, H. James Wilson. Artificial Intelligence: The Insights You Need from Harvard Business Review, 2019.
- [2] Alex Castrounis, AI for People and Business: A Framework for Better Human Experiences and Business Success, O'Reilly Media, 2019
- [3] Thomas H. Davenport, The AI Advantage: How to Put the Artificial Intelligence Revolution to Work, The MIT Press, 2018
- [4] Veljko Krunic, Succeeding with AI: How to make AI work for your business, Manning Publications, 2020
- [5] Bernard Marr, The Intelligence Revolution: Transforming Your Business with AI, Kogan Page, 2020
- [6] Joshua Eckroth, AI Blueprints: How to build and deploy AI business projects, Packt Publishing, 2018
- [7] Mariya Yao, Adelyn Zhou, Marlene Jia, Applied Artificial Intelligence: A Handbook For Business Leaders, TOPBOTS, 2018
- [8] Amy Webb, 2020 Tech Trend Report: Strategic trends that will influence business, government, education, media and society in the coming year (13th Edition). Future Today Institute, 2020

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- [1] Seth Earley, The AI-Powered Enterprise: Harness the Power of Ontologies to Make Your Business Smarter, Faster, and More Profitable, LifeTree Media, 2020

**NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE,
NAZWISKO, ADRES E-MAIL)**

Przemysław Kazienko, kazienko@pwr.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim Eksploracja danych językowych	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Language Data Exploration	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów: II stopień / stacjonarna /	
Rodzaj przedmiotu: obowiązkowy / wybieralny / ogólnouczelniany *	
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu ... W04SZT-SM0824 W i L	
Grupa kursów TAK / NIE*	

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	15		15		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	25		25		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	zaliczenie na ocenę		zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	1		1		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			1		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	0,6		0,6		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wiedza i umiejętności z zakresu programowania. 2. Ukończenie kursu „Przetwarzanie języka naturalnego”. 3. Podstawy maszynowego uczenia. 4. Podstawy sieci głębokich 5. Umiejętność czytania ze zrozumieniem tekstów naukowych i technicznych w języku angielskim.

CELE PRZEDMIOTU

C1 Uświadomienie studentom roli technologii językowych w analizie wielkich danych.
C2 Przedstawienie metod analizy wielkich danych z wykorzystaniem technologii językowych.
C3 Zapoznanie studentów z metodami statystycznej semantycznej analizy danych tekstowych.
C4 Osiągnięcie przez studentów podstawowych umiejętności w zakresie doboru techniki analizy danych językowych oraz konstrukcji inteligentnych systemów przetwarzających wypowiedzi i dialogi wyrażone w języku naturalnym.

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W05 Zna zaawansowane metody przetwarzania informacji, w tym metody pozyskiwania wiedzy z danych różnych typów danych, ich transformacji, automatycznej ekstrakcji cech, metody zbierania informacji o preferencjach użytkownika i sposoby personalizacji w systemach informacyjnych

KSI_W08 Zna specjalistyczne metody sztucznej inteligencji i specyfikę ich stosowania

KSI_W09 Ma wiedzę na temat zaawansowanych metod przetwarzania złożonych danych

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03 Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U04 Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

Z zakresu kompetencji społecznych:

KSI_K02 Potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny i przedsiębiorczy

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Infrastruktury technologii językowych i wielkie dane (ang. <i>big data</i>): środowiska i architektury do analizy danych językowych, formaty i standardy, zagadnienia efektywności masowego przetwarzania.	1
Wy2	Analiza struktury syntaktyczno-semantycznej wyrażen języka naturalnego: słowniki walencyjne, banki drzew składniowych, parsing płytki i głęboki, interfejs syntaktyczno-semantyczny i zasada kompozycyjności.	2
Wy3	Analiza struktury semantyczno-pragmatycznej tekstu: otwarte połączone dane (ang. <i>Linked Open Data</i>) i ich wykorzystanie w analizie danych językowych, rozpoznawanie relacji leksykalno-semantycznych, rozpoznawanie semantycznych relacji tekstowych (np. wynikania, sprzeczności), analiza struktury tekstu.	2
Wy4	Wydobywanie informacji: rozpoznawania koreferencji i anafory, rozpoznawanie własności i cech obiektów, rozpoznawanie opisów sytuacji i ich struktur, agregacja informacji.	3
Wy5	Systemy dialogowe: wybrane elementy semantyczno-pragmatycznej analizy dyskursu, rozpoznawanie struktur dialogowych, intencji i celów uczestników, metody wydobywania informacji w analizie dialogu,	3

	architektury systemów dialogowych, generacja wypowiedzi w języku naturalnym, multimodalne systemy dialogowe.	
Wy6	Pogłębiona analiza wydźwięku: rozpoznawanie przedmiotu opinii i aspektów, ocena wartościująca i emotywna, wielomodalna	2
Wy7	Odpowiadanie na pytania w języku naturalnym: metody analizy pytania, ocena podobieństwa pytania do fragmentu tekstu, wydobywanie odpowiedzi, ocena wiarygodności odpowiedzi.	2
	Suma godzin	15

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Zajęcia organizacyjne.	1
La2	Zaprojektowanie i zaimplementowanie eksperymentalnego porównania płytkich parserów języka polskiego i narzędzi do rozpoznawania wystąpień nazw własnych w tekstach pod względem efektywnościowym i jakościowym.	4
La3	Opracowanie metody wydobywania informacji o cechach obiektów dla wybranej dziedziny i relacji semantycznych w oparciu o wskazany anotowany korpus.	4
La4	Skonstruowanie prostego system dialogowy w oparciu o otwarte środowisko do budowy systemów dialogowych w wykorzystaniem technik heurystycznych i opartych na maszynowym uczeniu.	4
La5	Zaplanowanie i przeprowadzenie ocena dostępnych narzędzi do analizy emotywniej dla wybranej dziedziny i zadania w oparciu o wskazany korpus anotowany emotywnie.	2
...		
	Suma godzin	15

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE
<p>N1. Podręczniki.</p> <p>N2. Materiały elektroniczne na wskazanych stronach i serwisach internetowych.</p> <p>N3. Udostępnione zasoby i narzędzia językowe dla języka polskiego oraz języka angielskiego.</p> <p>N4. Zasoby i narzędzia językowe oraz podstawowe architektury przetwarzania języka naturalnego dostępne na wskazanych stronach internetowych.</p> <p>N5. Materiały do wykładu i projektu udostępnione poprzez portal E-learning Wydziału Informatyki i Zarządzania.</p> <p>N6. Infrastruktura badawcza technologii językowych CLARIN (http://www.clarin.eu) w tym jej polska część CLARIN-PL (http://clarin-pl.eu).</p>

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P1 (wykład)	KSI_W05, KSI_W8, KSI_W9	Egzamin z pytaniami otwartymi i zamkniętymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba

		<p>punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób:</p> <p><50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb</p>
P2 (laboratorium)	KSI_U03, KSI_U04, KSI_K02	<p>Kontrola zrealizowania zadań studentów. Każde zadanie ma ustaloną liczbę punktów. Suma punktów przeliczana na ocenę w następujący sposób:</p> <p><50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb</p>

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPELNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

- [1] Handbook of Natural Language Processing (Second Edition). (Ed.) Nitin Indurkha i Fred J. Damerau. CRC Press, 2010
- [2] Sholom M. Weiss, Nitin Indurkha, Tong Zhang i Fred Damerau. Text Mining: Predictive Methods for Analyzing Unstructured Information, 2010.
- [3] Christopher D. Manning, Prabhakar Raghavan i Hinrich Schütze. Introduction to Information Retrieval. Cambridge Univ. Press, 2008.
- [4] Manning, C. D. i Schütze, H. Foundations of Statistical Natural Language Processing The MIT Press, 2001.
- [5] Manu Konchady Text Mining Application Programming (Programming Series) Charles River Media, Inc., 2006.
- [6] Mykowiecka A. Inżynieria lingwistyczna, Komputerowe przetwarzanie tekstów w języku naturalnym, Wydawnictwo PJWSTK, Warszawa 2007
- [7] Piasecki Maciej. Selektynne wprowadzenie do semantyki formalnej. Red. Szymanik J. i Zajenkowski M., Kognitywistyka. O umyśle umyślnie i nieumyślnie, Koło Filozoficzne przy MISH, Uniwersytet Warszawski, str. 113-155, 2004.
- [8] Marius Paşca. Open-Domain Question Answering from Large Text Collections. CSLI, Stanford, 2003.
- [9] Eneko Agirre, Philip Edmonds, ed., Word Sense Disambiguation Algorithms and Applications. Springer, 2007.
- [10] Steven Bird, Ewan Klein, and Edward Loper. Natural Language Processing with Python. <http://www.nltk.org/book/>
- [11] Diana Maynard, Kalina Bontcheva, Isabelle Augenstein. Natural Language Processing for the Semantic Web (Synthesis Lectures on the Semantic Web: Theory and Technology). Morgan and Claypool, 2016.
- [12] Barrière, Caroline. Natural Language Understanding in a Semantic Web Context. Springer, 2016.

[13] ChengXiang Zhai, Sean Massung. Text Data Management and Analysis: A Practical Introduction to Information Retrieval and Text Mining, Morgan & Claypool, 2016.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

[14] Daniel Bikel i Imed Zitouni. Multilingual Natural Language Processing Applications: From Theory to Practice

[15] Jurafsky, D. & Martin, J. H. Speech and Language Processing: An Introduction to Natural Language Processing, Computational Linguistics and Speech Recognition Prentice Hall, 2000.

[16] Mitkov, R. (ed.) The Oxford Handbook of Computational Linguistics Oxford University Press, 2003.

[17] Iryna Gurevych, Judith Eckle-Kohler, Michael Matuschek. Linked Lexical Knowledge Bases: Foundations and Applications (Synthesis Lectures on Human Language Technologies), Morgan & Claypool, 2016.

[18] Mikolov, T., Chen, K., Corrado, G., and Dean, J. (2013a). Efficient estimation of word representations in vector space. arXiv preprint arXiv:1301.3781

[19] Mikolov, T., Sutskever, I., Chen, K., Corrado, G. S., and Dean, J. (2013b). Distributed representations of words and phrases and their compositionality. In Advances in Neural Information Processing Systems, pages 3111–3119.

[20] Chris McCormick (dostęp 11 I 2017) Word2Vec Tutorial - The Skip-Gram Model, <http://mccormickml.com/2016/04/19/word2vec-tutorial-the-skip-gram-model/>

[21] Piasecki, M.; Szpakowicz, S. & Broda, B. (2009), *A Wordnet from the Ground Up*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław, URL: http://www.plwordnet.pwr.wroc.pl/main/content/files/publications/A_Wordnet_from_the_Ground_Up.pdf

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Maciej Piasecki, maciej.piasecki@pwr.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim Głębokie sieci neuronowe	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Deep Neural Networks	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów: II stopień / stacjonarna /	
Rodzaj przedmiotu: obowiązkowy / wybieralny / ogólnouczelniany *	
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu ...W04SZT-SM0010W/L.....	
Grupa kursów TAK / NIE*	

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	30		30		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	60		120		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	Egzamin		zaliczenie na ocenę*		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	2		4		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			4		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	1,07		1		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH
<ol style="list-style-type: none"> 1.   Podstawy Algebry 2.   Podstawy Rachunku Prawdopodobieństwa 3.   Podstawy Analizy Matematycznej 4.   Umiejętność programowania w języku Python

CELE PRZEDMIOTU

- C1 Poznanie głębokich modeli uczenia maszynowego (architektury i metod uczenia) i ich typowych zastosowań
- C2 Poznanie roli hiperparametrów i technik poprawiających skuteczność uczenia
- C3 Nabycie umiejętności praktycznego użycia (zaprojektowania i implementacji) wybranych modeli głębokich do rozwiązania praktycznego problemu
- C4 Nabycie umiejętności badania wpływu wartości hiperparametrów na skuteczność modelu na bazie eksperymentów

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W03 Ma wiedzę z zakresu metod maszynowego uczenia, modeli głębokich, ich metod uczenia i jego poprawy, obszarów zastosowań oraz odpowiednich środowisk implementacji, wymagań odnośnie przygotowywania danych uczących do poszczególnych metod i zastosowań oraz odpowiednich procedur walidacji

Z zakresu umiejętności:

KSI_U3 Potrafi dobrać odpowiedni model sieci głębokiej do rozwiązywanego problemu. Umie zaprojektować i zrealizować aplikację wykorzystującą założony model sieci głębokiej

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Omówienie organizacji kursu i sposobu zaliczenia. Prezentacja rozwoju współczesnych architektur sieci głębokich z przykładami typowych zastosowań.. Obliczenia w sieci jako operacje macierzowe. Regresja liniowa i logistyczna	2
Wy2	Płytkie sieci typu MLP. Algorytm gradientu prostego i jego wersja stochastyczna. Algorytm wstecznej propagacji. Podstawowe funkcje aktywacji i ich rola problem zanikającego i eksplodującego gradientu.	2
Wy3	Sieci głębokie. Techniki poprawiające skuteczność uczenia Omówienie automatycznego wyznaczania gradientów / tworzenia grafu obliczeniowego, zaawansowanych technik optymalizacji (ADAM, RMSProp i innych).	2
Wy4	Sieci konwolucyjne (na bazie podstawowej architektury) w zadaniu klasyfikacji; Architektury: VGG, ResNet, ResNeXt, DenseNet, EfficientNet	2
Wy5	Sieci konwolucyjne w zadaniu detekcji. Powszechnie używane metody YOLO i SSD	2
Wy6	Zagadnienie uczenia się reprezentacji: nadzorowane (sieci syjamskie, sieci trójkowe) i nienadzorowane (autokodery) Transfer Learning	2
Wy7	Sieci konwolucyjne w segmentacji obrazów.	2
Wy8	Sieci rekurencyjne. Omówienie wstecznej propagacji w czasie, bazowa komórka sieci rekurencyjnej, quiz	2
Wy9	LSTM, GRU, sieci BiLSTM, zastosowania	2
Wy10	Mechanizm uwagi. Omówienie przykładów systemów uwagi	2
Wy11	Głębokie modele w uczeniu ze wzmocnieniem	2

Wy12	Metody słabo i półnadzorowane w uczeniu modeli głębokich	2
Wy13	Modele generatywne. GAN, warunkowy GAN - Wstęp, istota działania, przykłady zastosowań.	2
Wy14	Głębokie modele grafowe	2
Wy15	Głębokie modele w zastosowaniu do zadań NLP (Transformery - Wprowadzenie) Quizz	2
	Suma godzin	30

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Wprowadzenie do operacji macierzowych w pytorch	2
La2	2. Perceptron jako podstawowa komórka sieci neuronowej	2
La3	3. Podstawowe techniki (early stopping, dropout, dostrajanie parametrów), graf obliczeniowy	2
La4	4. MLP z kilkoma warstwami ukrytymi. Uczenie paczkami.	2
La5	5. Sieci konwolucyjne	2
La6	6. Augmentacja danych, połączenia skrótowe	2
La7	7. Transfer wiedzy, transfer stylu	2
La8	8. Modele enkoder-dekoder, segmentacja obrazu	2
La9	9. Uczenie częściowo nadzorowane	2
La10	10. Sieci LSTM w analizie języka naturalnego	2
La11	11. Sieci LSTM w predykcjach dla danych sekwencyjnych - cz. 1	2
La12	12. Sieci LSTM w predykcjach dla danych sekwencyjnych - cz. 2	2
La13	13. Metody głębokiego uczenia ze wzmocnieniem oparte na funkcji wartości (Deep Q-Learning)	2
La14	14. Metody głębokiego uczenia ze wzmocnieniem: podejście aktor-krytyk	2
La15	Odbiór zaległych ćwiczeń. Podsumowanie zajęć. Ankietyzacja zajęć.	2
	Suma godzin	30

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE
N1. Wykład informacyjny wspierany prezentacją multimedialną
N2. Tutoriale TensorFlow
N3. Specyfikacja dokumentacji eksperymentu i projektu, wymaganej do zaliczenia laboratorium
N4. System e-learningowy używany do publikacji materiałów dydaktycznych i ogłoszeń

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1 - wykład	KSI_W03	Kolokwium z pytaniami otwartymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db

		<p><80%, 90%) db+</p> <p><90%, bdb</p>
P - laboratorium	KSI_U03	<p>Ocena wystawiana jest na podstawie liczby punktów zdobytych za każde zadanie w laboratorium, w którym brana jest pod uwagę jakość wykonanych badań, analizy wyników i przygotowanego sprawozdania. Przeliczenie liczby punktów na oceny:</p> <p><50%, 60%) dst</p> <p><60%, 70%) dst+</p> <p><70%, 80%) db</p> <p><80%, 90%) db+</p> <p><90%, bdb</p>
F2 - wykład	KSI_W03	<p>Kolokwium z pytaniami otwartymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób:</p> <p><50%, 60%) dst</p> <p><60%, 70%) dst+</p> <p><70%, 80%) db</p> <p><80%, 90%) db+</p> <p><90%, bdb</p>
<p>P Egzamin pisemny z pytaniami otwartymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób:</p> <p><50%, 60%) dst</p> <p><60%, 70%) dst+</p> <p><70%, 80%) db</p> <p><80%, 90%) db+</p> <p><90%, bdb</p> <p>Istnieje możliwość zwolnienia z egzaminu w przypadku otrzymania z obu kolokwiów (F1 i F2) średniej oceny co najmniej 4.</p>		

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA
<u>LITERATURA PODSTAWOWA:</u> [1] Ian Goodfellow, Yoshua Bengio, Aaron Courville: Deep Learning, MIT Press 2017
<u>LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:</u> [1] Li Deng and Dong Yu: Deep Learning Methods and Applications; książka dostępna pod adresem https://www.microsoft.com/en-us/research/wp-content/uploads/2016/02/DeepLearning-NowPublishing-Vol7-SIG-039.pdf [2] Michael Nielsen: Neural Networks and Deep Learning, książka dostępna pod adresem http://neuralnetworksanddeeplearning.com/about.html [3] Tutoriale do TensorFlow https://www.tensorflow.org/tutorials/
NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)
Urszula Markowska-Kaczmar, urszula.markowska-kaczmar@pwr.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim: Informatyka afektywna	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Affective computing	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów:	I / II stopień / jednolite studia magisterskie* , stacjonarna / niestacjonarna*
Rodzaj przedmiotu:	obowiązkowy / wybieralny / ogólnouczelniany *
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	... W04SZT-SM0820 W i L .....
Grupa kursów	TAK / NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	15		15		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	25		25		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	zaliczenie na ocenę		zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	1		1		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			1		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	0,6		0,6		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

1. Umiejętność programowania na poziomie zaawansowanym
2. Umiejętność przetwarzania i analizy danych na poziomie zaawansowanym
3. Zaawansowana wiedza dotycząca uczenia maszynowego
4. Podstawowa wiedza dotycząca głębokich sieci neuronowych

CELE PRZEDMIOTU

- C1 Zapoznanie z podstawowymi zagadnieniami informatyki afektywnej.
 C2 Nabycie umiejętności przetwarzania sygnałów.
 C3 Nabycie umiejętności tworzenia wielomodalnych modeli do rozpoznawania emocji.

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W05   Zna zaawansowane metody przetwarzania informacji, w tym metody pozyskiwania wiedzy z danych różnych typów danych, ich transformacji, automatycznej ekstrakcji cech, metody zbierania informacji o preferencjach użytkownika i sposoby personalizacji w systemach informacyjnych

KSI_W08   Zna specjalistyczne metody sztucznej inteligencji i specyfikę ich stosowania

KSI_W09   Ma wiedzę na temat zaawansowanych metod przetwarzania złożonych danych

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03   Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U04   Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

Z zakresu kompetencji społecznych:

KSI_K02 Potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny i przedsiębiorczy

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Afekt, osobowość, nastrój, emocje, stres. Emocje a podejmowanie decyzji. Źródła emocji. Modele emocji	2
Wy2	Źródła danych w rozpoznawaniu emocji. Mimika twarzy	2
Wy3	Mowa a stany afektywne. Sensory i sygnały fizjologiczne.	2
Wy4	Gromadzenie i preprocesing sygnałów	2
Wy5	Ekstrakcja cech w przetwarzaniu sygnałów	2
Wy6	Wielomodalne modele głębokie w rozpoznawaniu emocji	2
Wy7	Zastosowania, emocje a zjawiska społeczne, emocjonalna sztuczna inteligencja, dysfunkcje emocjonalne	2
Wy8	Kolokwium zaliczeniowe	1
Suma godzin		15

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Zapoznanie z programem laboratorium, sposobami oceny, szkolenie BHP.	1
La2	Zbieranie danych z urządzeń noszonych.	2
La3	Przetwarzanie danych. Ekstrakcja cech. Przetwarzanie sygnałów.	2
La4	Klasyfikacja emocji z zastosowaniem uczenia maszynowego.	2
La5	Klasyfikacja emocji z zastosowaniem uczenia głębokiego.	2
La6	Implementacja systemu afektywnego 1 - założenia	2
La7	Implementacja systemu afektywnego 2 - interfejs	2
La8	Implementacja systemu afektywnego 3 - walidacja	2
Suma godzin		15

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1. Wykład - prezentacja multimedialna
N2. Biblioteki do przetwarzania sygnałów i tworzenia modeli w językach programowania R oraz Python (ewentualnie inne).
N3. Prezentacja multimedialna, plakatowa i wideo (ewentualnie inne).

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P1 – wykład	KSI_W05, KSI_W8, KSI_W9	Ocena końcowa z wykładu będzie wystawiana na podstawie wyników pisemnego kolokwium. 3,0 - [50% - 60%); 3,5 - [60% - 70%); 4,0 - [70% - 80%); 4,5 - [80% - 90%); 5,0 - [90% - 99%); 5,5 - 100%
P2 – laboratorium	KSI_U03, KSI_U04, KSI_K02	Ocena końcowa z laboratorium będzie wystawiana na podstawie ocen cząstkowych (punktów) otrzymanych z poszczególnych zadań. Łączna liczba punktów będzie decydować o ocenie końcowej w następujący sposób: 3,0 - [50% - 60%); 3,5 - [60% - 70%); 4,0 - [70% - 80%); 4,5 - [80% - 90%); 5,0 - [90% - 99%); 5,5 - 100%. Oceny cząstkowe uwzględniają także kreatywność rozwiązań oraz sposób ich prezentacji względem grupy i prowadzącego

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA

- [1] Rosalind W. Picard, *Affective Computing*. The MIT Press, 2000
- [2] Rafael A. Calvo, Sidney D'Mello, Jonathan Gratch, Arvid Kappas, *The Oxford Handbook of Affective Computing*, Oxford University Press, 2014
- [3] Sicheng Zhao, Shangfei Wang, Mohammad Soleymani, Dhiraj Joshi, and Qiang Ji. 2019. *Affective Computing for Large-scale Heterogeneous Multimedia Data: A Survey*. *ACM Trans. Multimedia Comput. Commun. Appl.* 15, 3s, Article 93 (January 2020), 32 pages. DOI:<https://doi.org/10.1145/3363560>
- [4] Jing Han, Zixing Zhang, Nicholas Cummins, Björn Schuller, *Adversarial Training in Affective Computing and Sentiment Analysis: Recent Advances and Perspectives*. *IEEE Computational Intelligence Magazine*, 14(2), 2019, 68 - 81
- [5] Nusrat J. Shoumy, Li-Minn Ang, Kah Phooi Seng, D.M.Motiur Rahaman, Tanveer Zia, *Multimodal big data affective analytics: A comprehensive survey using text, audio, visual and physiological signals*, *Journal of Network and Computer Applications*, Vol. 149, 2020
- [6] Saganowski S., Dutkowiak A., Dziadek A., Dzieżyc M., Komoszyńska J., Michalska W., Polak A., Ujma M., Kazienko P.: *Emotion Recognition Using Wearables: A Systematic Literature Review - Work-in-progress*. *EmotionAware 2020 - The 4th Workshop on Emotion Awareness for Pervasive Computing with Mobile and Wearable Devices in conjunction with 2020 IEEE*

International Conference on Pervasive Computing and Communications (PerCom 2020), March 23-27, 2020, Austin, Texas, USA, IEEE, 2020, 28-33.

- [7] Guo, Y.; Xia, Y.; Wang, J.; Yu, H.; Chen, R.-C. Real-Time Facial Affective Computing on Mobile Devices. *Sensors* 2020, 20, 870.
- [8] Siddharth, T.-P. Jung, and T. J. Sejnowski, Utilizing deep learning towards multi-modal bio-sensing and vision-based affective computing, *IEEE Transactions on Affective Computing*, 14 May 2019, DOI: 10.1109/TAFFC.2019.2916015
- [9] Anvita Saxena, Ashish Khanna, Deepak Gupta (2020). Emotion Recognition and Detection Methods: A Comprehensive Survey. *Journal of Artificial Intelligence and Systems*, 2, 53–79. <https://doi.org/10.33969/AIS.2020.21005>.
- [10] Markus Kächele, *Machine Learning Systems for Multimodal Affect Recognition*. Springer, 2019
- [11] Antonio Fernández-Caballero, Pascual González, María Teresa López, *Socio-Cognitive and Affective Computing*. MDPI, 2018
- [12] Priyanka A. Abhang, Bharti W. Gawali, Suresh C. Mehrotra, *Introduction to EEG- and Speech-Based Emotion Recognition*, Academic Press, 2016
- [13] Xavier Alameda-Pineda, Elisa Ricci, Nicu Sebe, *Multimodal Behavior Analysis in the Wild: Advances and Challenges*, Academic Press, 2018
- [14] Alberto Greco, Gaetano Valenza, Enzo Pasquale Scilingo, *Advances in Electrodermal Activity Processing with Applications for Mental Health: From Heuristic Methods to Convex Optimization*, Springer, 2016
- [15] Tibor Bosse, Joost Broekens, João Dias, Janneke van der Zwaan, *Emotion Modeling: Towards Pragmatic Computational Models of Affective Processes*, Springer, 2014
- [16] Gaetano Valenza, Enzo Pasquale Scilingo, *Autonomic Nervous System Dynamics for Mood and Emotional-State Recognition: Significant Advances in Data Acquisition, Signal Processing and Classification*, Springer, 2014

LITERATURA UZUPELNIAJACA:

- [1] The 2019-2024 World Outlook for Affective Computing, ICON Group International, Inc., January 19, 2018
- [2] Rick Anthony Furtak, *Knowing Emotions: Truthfulness and Recognition in Affective Experience*, Oxford University Press, 2020
- [3] Youngjun Cho, Nadia Bianchi-Berthouze, *Physiological and Affective Computing through Thermal Imaging: A Survey*, 2019, arXiv:1908.10307
- [4] Joyce Westerink, Martijn Krans, et al. *Sensing Emotions: The impact of context on experience measurements*, Springer, 2011
- [5] Myounghoon Jeon, *Emotions and Affect in Human Factors and Human-Computer Interaction*, Academic Press, 2017
- [6] Gerardus Blokdyk, *Affective Computing A Complete Guide - 2020 Edition*, 5STARCOOKS, 2020
- [7] Kostas Karpouzis, Georgios N. Yannakakis (eds) *Emotion in Games: Theory and Praxis*, Springer, 2016
- [8] Khurshid Ahmad (ed.), *Affective Computing and Sentiment Analysis: Emotion, Metaphor and Terminology*, Springer, 2011
- [9] Jianhua Tao, Tieniu Tan, *Affective Information Processing*, Springer, 2009

**NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE,
NAZWISKO, ADRES E-MAIL)**

Przemysław Kazienko, kazienko@pwr.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu w języku polskim: Innowacje i przedsiębiorczość w Sztucznej Inteligencji

Nazwa przedmiotu w języku angielskim: Innovation and entrepreneurship in Artificial Intelligence

Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja

Specjalność (jeśli dotyczy): .....

Poziom i forma studiów: II stopień / stacjonarna /

Rodzaj przedmiotu: ~~obowiązkowy~~/ wybieralny / ~~ogólnouczelniany~~ *

Cykl kształcenia od: 2023/2024

Kod przedmiotu W04SZT-SM0834W i P

Grupa kursów ~~TAK~~/ NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	15			15	
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	25			25	
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	zaliczenie na ocenę			zaliczenie na ocenę	
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	1			1	
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)				1	
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	0,6			0,6	

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

1. Wiedza na temat metod z dziedziny Sztucznej Inteligencji, w tym maszynowego uczenia i modeli głębokich.
2. Zdefiniowany temat projektu naukowo-wdrożeniowego

CELE PRZEDMIOTU

C1 Podstawowa wiedza na temat przekształcania pomysłu technologicznego w atrakcyjną szansę biznesową (zasady tworzenia modelu biznesowego, planowania projektu, analizy finansów w projekcie, pozyskiwania finansowania i monetyzacji projektu)

C2 Wiedza na temat innowacyjności zastosowań metod z zakresu sztucznej inteligencji w różnych dziedzinach zastosowań na przykładzie konkretnych firm i ich rozwoju,

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W02 Zna główne tendencje rozwojowe Sztucznej Inteligencji jako dyscypliny nauki i możliwości jej zastosowań w biznesie

KSI_W15 Zna i rozumie uwarunkowania prawne, społeczne i etyczne w Sztucznej Inteligencji

Z zakresu umiejętności:

KSI_U08 Umie kierować pracą zespołu oraz współpracować z innymi osobami w ramach projektów zespołowych

Z zakresu kompetencji społecznych:

KSI_K01 Jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści, ma świadomość znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów.

KSI_K02 Potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny i przedsiębiorczy

KSI_K03 Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, zna i przestrzega zasady etyki zawodowej

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Zasady zaliczenia, Wprowadzenie do tematyki kursu (w tym wyzwania, ryzyka i problemy związane z zastosowaniem SI w przemyśle), podstawowe pojęcia.	2
Wy2	Business Model Canvas - wprowadzenie. Zasady tworzenia, rzeczywiste przykłady.	2
Wy3	Przedsiębiorczość - Jak przekształć pomysł technologiczny w atrakcyjną szansę biznesową na dużą skalę, TRL	2
Wy4	Finanse w projekcie. Przepływy finansowe (cash flow), płynność finansowa, bilanse, finanse w startupie	2
Wy5	Źródła finansowania projektu, pozyskiwanie funduszy, monetyzacja projektu	2
Wy6	Innowacyjność w przedsiębiorstwach	2
Wy7	Analiza przypadków dla firm	2
Wy8	Kolokwium	1

Forma zajęć - projekt		Liczba godzin
Pr1	Wprowadzenie do zajęć, omówienie warunków zaliczenia	1
Pr2	Opracowanie modelu biznesowego w formie BMC dla własnego projektu naukowo-wdrożeniowego	2
Pr3	Prezentacja modelu biznesowego dla własnego projektu naukowo-wdrożeniowego	2
Pr4	Planowanie projektu, finanse, zasoby, zadania, ryzyka, kamienie milowe dla własnego projektu naukowo-wdrożeniowego.	2
Pr5	Prezentacja planów projektów	2
Pr6	Aktualizacja i prezentacja zaktualizowanego BMC	2
Pr7	Przygotowanie krótkich prezentacji do zdobycia inwestora (pitch elevator) dla własnego projektu naukowo-wdrożeniowego	2

Pr8	Prezentacja wystąpień. Pitch elevator z uwzględnieniem planu i modelu biznesowego	2
	Suma godzin	15

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1. Wykład informacyjny wspierany prezentacjami multimedialnymi
 N2. Platforma e- learningowa do przechowywania prezentacji
 N3. Business Model Canvas

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P - Wykład	KSI_W02 KSI_W15	Ocena z wykładu wystawiana jest na podstawie oceny z kolokwium zgodnie ze zdobytą liczbą punktów: <50%, 60%) - dst <60%, 70%) - dst+ <70%, 80%) - db <80%, 90%) - db+ <90%,99%> - bdb 100% - cel
F1	KSI_U08 KSI_K01 KSI_K02 KSI_K03	Ocena punktowa planu projektu, W ocenie uwzględniane są dobór źródeł, przeprowadzona analiza projektów, zaproponowane rozwiązanie i dyskusja w trakcie prezentacji. Wszystkie próby nieetycznego zachowania się kończą się brakiem możliwości zaliczenia Skala punktowa <-1; -0,5; 0; 0,5; 1>.
F2	KSI_U08 KSI_K01 KSI_K02 KSI_K03	Ocena punktowa modelu biznesowego (BMC) projektu, W ocenie uwzględniane są dobór źródeł, przeprowadzona analiza, zaproponowane rozwiązanie, w szczególności jego realność i poprawność oraz dyskusja w trakcie prezentacji. Wszystkie próby nieetycznego zachowania się kończą się brakiem możliwości zaliczenia Skala punktowa <-1; -0,5; 0; 0,5; 1>.
F3	KSI_U08 KSI_K01 KSI_K02 KSI_K03	Ocena punktowa prezentacji Pitch elevator, W ocenie uwzględniane są jakość prezentacji, realność i poprawność założeń i dyskusja w trakcie prezentacji. Wszystkie próby nieetycznego zachowania się kończą się brakiem możliwości zaliczenia. Skala punktowa <2,0; 3,0; 3,5; 4,0>
P - Projekt	KSI_U08 KSI_K01 KSI_K02 KSI_K03	$P = \min(5,5; F1+F2+F3)$

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

Osterwalder, Alexander; Pigneur, Yves; Clark, Tim (2010). Business Model Generation: A Handbook For Visionaries, Game Changers, and Challengers. Strategyzer series. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons. ISBN 9780470876411. OCLC 648031756

[1] MASON, Colin; STARK, Matthew. What do investors look for in a business plan? A comparison of the investment criteria of bankers, venture capitalists and business angels. International small business journal, 2004, 22.3: 227-248.

[2] Bernard Marr , Matt Ward: Artificial Intelligence in Practice: How 50 Successful Companies Used AI and Machine Learning to Solve Problems, Wiley 2019

[3] Jurgen Appelo: Startup, Scaleup, Screwup : 42 Tools to Accelerate Lean & Agile Business Growth, Wiley 2019

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

[1] Tomasz Tomaszewski, Business Model Canvas – szablon modelu biznesowego

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIĘ, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Urszula Markowska-Kaczmar, urszula.markowska-kaczmar@pwr.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim Metaheurystyki	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Metaheuristics	
Temat studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Ważność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów:	II stopień / stacjonarna /
Rodzaj przedmiotu:	obowiązkowy / wybieralny / ~~ogólnouczelniany~~ *
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	... W04SZT-SM0825 W i L .....
Grupa kursów	TAK / NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	30		30		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	50		50		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	Egzamin		Zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	2		2		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			2		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	1.28		1,2		

*niepotrzebne skreślić

<p>WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH</p> <p>Umiejętność programowania w języku C++, C#, lub Java</p> <p>Znajomość oraz umiejętność wykorzystania programowania obiektowego</p> <p>Znajomość podstawowych zagadnień dotyczących optymalizacji</p>

CELE PRZEDMIOTU

- C1 Zapoznanie studenta z najważniejszymi aktualnymi trendami w dziedzinie obliczeń ewolucyjnych i metaheurystyk
- C2 Nabycie umiejętności odpowiedniego doboru metaheurystyki do rozwiązywanego problemu
- C3 Nabycie umiejętności implementacji wybranych metaheurystyk
- C4 Nabycie umiejętności krytycznej analizy uzyskanych wyników

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

- KSI_W05 Zna zaawansowane metody przetwarzania informacji, w tym metody pozyskiwania wiedzy z danych różnych typów danych, ich transformacji, automatycznej ekstrakcji cech, metody zbierania informacji o preferencjach użytkownika i sposoby personalizacji w systemach informacyjnych
- KSI_W06 Zna zaawansowane algorytmy i techniki inteligentnego przetwarzania danych o różnej modalności.
- KSI_W11 Ma wiedzę na temat algorytmicznego rozwiązywania problemów sztucznej inteligencji.

Z zakresu umiejętności:

- KSI_U03 - Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji
- KSI_U04 - Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		liczba godzin
Wy1	Zajęcia organizacyjne; Zagadnienia wstępne.	2
Wy2	Optymalizacja w przestrzeniach ciągłych – podstawy.	2
Wy3	Nowoczesne strategie ewolucyjne.	2
Wy4	Algorytmy genetyczne – wprowadzenie.	2
Wy5	Teoria Schematów - podstawy teoretyczne algorytmów genetycznych.	2
Wy6	<i>GA sweetspots</i>	2
Wy7	Dekompozycja problemów	2
Wy8	Wykorzystanie dekompozycji w metodach ewolucyjnych	2
Wy9	Optymalizacja wielokryterialna i wielokryterialna z dużą liczbą kryteriów	2
Wy10-11	Metaheurystyki – najważniejsze rodzaje optymalizatorów	4
Wy12	Optymalizacja w problemach szeregowania i zastosowania metod ewolucyjnych	2
Wy13	Ewolucja różnicowa.	2
Wy14	Kolokwium	2
Wy15	Podsumowanie kursu i ogłoszenie wyników konkursu.	2
	Suma godzin	30

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Zajęcia organizacyjne. Podstawowe techniki optymalizacji.	2
La2	Przeszukiwanie w przestrzeniach ciągłych – badanie wpływu długości kroku optymalizatora.	2
La3	Wpływ analizy statystycznej na proste metody przeszukiwania	4
La4	Podstawy algorytmów genetycznych – wpływ parametrów na działanie metody	2
La5	Mechanizmy dedykowane dla problemu – badanie wpływu na jakość działania metaheurystyki	2
La6	Zachowanie różnorodności populacji – rozwinięcie metody ewolucyjnej na bazie wybranej techniki	2
La7	Wykonanie metaheurystyki dekomponującej problem wybraną techniką	4
La8	Podstawy optymalizacji wielokryterialnej	2
La9	Kierunkowanie ewolucji i zachowanie różnorodności Frontu Pareto	4
La10	Ewolucja różnicowa – implementacja podstawowa i dostrajająca parametry	4
La11	Podsumowanie kursu i zajęcia poprawkowe	2
	Suma godzin	30

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1. Wykład wspierany prezentacjami multimedialnymi
N2. Specyfikacja dokumentacji wymaganej do zaliczenia zadań podczas laboratorium
N3. System e-learningowy używany do publikacji materiałów dydaktycznych i ogłoszeń oraz dokumentacji z zadań laboratoryjnych

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1 (wykład)	KSI_W05, KSI_W06, KSI_W11	Kolokwium na wykładzie, wynik uzyskany w konkursie optymalizacji wskazanego problemu optymalizacyjnego.
F2 (laboratorium)	KSI_U03, KSI_U4	Kontrola przygotowania studentów do realizowanego ćwiczenia, ocena jakości pracy na laboratorium, wykonanie w trakcie laboratorium dodatkowych zadań formułowanych przez prowadzącego.

P - ocena końcowa z wykładu będzie wystawiana na podstawie wyniku kolokwium.
Ocena końcowa z laboratorium będzie wystawiana na podstawie ocen cząstkowych (punktów) otrzymanych z poszczególnych ćwiczeń.

Dla obu rodzajów ocen (z wykładu i kolokwium) zostanie przyjęty następujący przelicznik liczby uzyskanych punktów na ocenę:

<50%;60%) – 3.0 (dostateczny)

<60%;70%) – 3.5 (dostateczny plus)

<70%;80%) – 4.0 (dobry)
<80%;90%) – 4.5 (dobry plus)
<90%;100%> – 5.0 (bardzo dobry)

Ocenę 5.5 (celującą) student będzie mógł otrzymać jeśli uzyska liczbę punktów potrzebną na ocenę 5.0 (bardzo dobrą) i zostanie jednym z laureatów konkursu (patrz poniżej).

Każda z ocen (z wykładu i laboratorium) może zostać podniesiona o 0.5, jeżeli student został jednym z laureatów konkursu przeprowadzanego w ramach wykładu. Udział w konkursie jest dobrowolny. Jeżeli student nie uzyskał zaliczenia, to udział w konkursie nie zmienia tego faktu.

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Notatki z wykładu
2. Arabas J. Wykłady z algorytmów ewolucyjnych
3. Kwaśnicka H. Obliczenia ewolucyjne w sztucznej inteligencji, Oficyna Wydawnicza
4. Politechniki Wrocławskiej, Wrocław, 1999.
5. Michalewicz Z. Algorytmy genetyczne + struktury danych = programy ewolucyjne
6. Michalewicz Z., Fogel D.B. Jak to rozwiązać, czyli nowoczesna heurystyka, WNT 2006

Goldberg D. Algorytmy genetyczne i ich zastosowanie

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Michał Przewoźniczek, michal.przewozniczek@pwr.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim Metodyka prowadzenia projektów naukowo-wdrożeniowych	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Methodology of conducting scientific and implementation projects	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów: I / II stopień / jednolite studia magisterskie* , stacjonarna / niestacjonarna*	
Rodzaj przedmiotu: obowiązkowy / wybieralny / ogólnouczelniany *	
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	... W04SZT-SM0019W .....
Grupa kursów	TAK / NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	15				
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	25				
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	zaliczenie na ocenę*				
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	1				
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)					
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	0,6				

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

1. Brak

CELE PRZEDMIOTU

- C1 Poznanie roli i znaczenia zarządzania projektem
- C2 Zapoznanie studentów z najważniejszymi metodykami zarządzania projektem
- C3 Poznanie elementów i etapów zarządzania projektem
- C4 Poznanie specyfiki różnych typów projektów

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W12 - Zna podstawowe metodyki prowadzenia projektów w zakresie Sztucznej Inteligencji

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Zasady zaliczenia, Metodyka Design Thinking, Wprowadzenie do zarządzania projektem	2
Wy2	Zasady w zarządzaniu projektem, Tematy w zarządzaniu projektem - wstęp	2
Wy3	Tematy w zarządzaniu projektem – uzasadnianie biznesowe, organizacja, jakość.	2
Wy4	Tematy w zarządzaniu projektem – plany, ryzyko, zmiana, postępy	2
Wy5	Procesy – przygotowanie projektu, zarządzanie strategiczne, inicjowanie, sterowanie etapem, dostarczenie produktów, zarządzanie końcem etapu, zamykanie projektu.	2
Wy6	Procesy ciąg dalszy. Projekt naukowy a naukowo-wdrożeniowy.	2
Wy7	Prowadzenie projektów-naukowo wdrożeniowych – studium projektu (wykład zaproszony)	2
Wy8	Kolokwium zaliczeniowe	1

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

N1. Wykład - prezentacja multimedialna

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P1 – wykład	KSI_W12	Ocena końcowa z wykładu będzie wystawiana na podstawie wyników kolokwium. 3,0 - [50% - 60%); 3,5 - [60% - 70%); 4,0 - [70% - 80%); 4,5 - [80% - 90%); 5,0 - [90% - 99%); 5,5 - 100%

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

- [1] Skuteczne zarządzanie projektami PRINCE2™, , AXELOS, 2017
- [2] Wytyczne Kompetencji Indywidualnych w Zarządzaniu Projektami – IPMA ICB ver. 4.0 część 1 Zarządzanie Projektami, 2019
- [3] Megler, V. M. (2019). Managing Machine Learning Projects.
- [4] A Guide to Project Management Body of Knowledge (PMBOK®Guide Sixth Edition), Project Management Institute, 2018
- [5] PM² project management methodology guide, EU publications, 2016

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- [1] Przewodnik ICB 4.0 IPMA Polska, 2019
- [2] Przewodnik IPMA-Student Wytyczne kompetencji, 2019
- [3] Wysocki Robert K., Efektywne zarządzanie projektami, Wydanie VII, OnePress, 2017
- [4] Trocki M. (red), Nowoczesne zarządzanie projektami, PWE, 2013
- [5] Trocki M (red), Zarządzanie projektem europejskim, PWE, 2015
- [6] Nicholas John .M., Steyn H, Zarządzanie projektami, Wolters Kluwer, 2012

**NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE,
NAZWISKO, ADRES E-MAIL)**

Piotr Bródka, piotr.brodka@pwt.edu.pl

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim Podstawy Optymalizacji	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Introduction to Optimization Theory	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów:	II stopień / stacjonarna /
Rodzaj przedmiotu:	obowiązkowy
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	... W04SZT-SM0020W .....
Grupa kursów	NIE

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	30				
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	50				
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	zaliczenie na ocenę*				
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	2				
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)					
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	1.2				

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

1. Analiza matematyczna
2. Algebra liniowa

CELE PRZEDMIOTU

- C1 Poznanie podstawowych elementów teorii optymalizacji
 C2 Nabycie wiedzy z zakresu analitycznych metod optymalizacji wraz z ich warunkami optymalności
 C3 Nabycie wiedzy z zakresu numerycznych metod optymalizacji liniowej i nieliniowej, ciągłej i dyskretnej

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W01 Ma rozszerzoną i pogłębioną wiedzę z zakresu optymalizacji przydatną do formułowania i rozwiązywania złożonych problemów z zakresu Sztucznej Inteligencji

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Algebra Liniowa powtórzenie - operacje na macierzach, wartości i wektory własne;	2
Wy2	Metody optymalizacji. Optymalizacja wypukła – wstęp, pojęcia podstawowe	2
Wy3	Analityczne metody optymalizacji dla funkcji wielu zmiennych bez ograniczeń.	2
Wy4	Warunki regularności, metoda Lagrange'a, warunki optymalności dla zadania programowania nieliniowego z ograniczeniami – warunki Karush'a - Kuhn'a-Tucker'a (KKT).	2
Wy5	Teoria dualności.	2
Wy6	Przykłady zastosowań optymalizacji wypukłej w zagadnieniach uczenia maszynowego i sztucznej inteligencji	2
Wy7	Algorytmy optymalizacji lokalnej – metody gradientowe poszukiwania minimum, metody quasi-newtonowskie	2
Wy8	Optymalizacje sieci neuronowych – double descent, granica między zapamiętywaniem a generalizacją.	2
Wy9	Optymalizacja sieci neuronowych opartych o zapamiętywanie rozkładów, sieci Bayesowskie	2
Wy10	Optymalizacja w uczeniu ze wzmocnieniem	2
Wy11	Skalowanie optymalizacji sieci neuronowych – podstawy teoretyczne, scaling laws	2
Wy12	Skalowanie optymalizacji sieci neuronowych – aspekty praktyczne, wykorzystanie wielu instancji, aproksymacje Hesjanu	2
Wy13	Optymalizacja w kontekście niepewnych danych	2
Wy14	Bieżące postępy w optymalizacji sieci neuronowych	2
Wy15	Kolokwium	2
	Suma godzin	30

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

N1. Prezentacja multimedialna

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się

P1 (wykład)	KSI_W01	Kolokwium z pytaniami otwartymi i zamkniętymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb
-------------	---------	---

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Cegielski A.: Programowanie matematyczne, Ofic. Wyd. Uniw. Zielona Góra, Zielona Góra, 2002.
2. Boyd S., Vanderberghe L.: Convex optimization, Cambridge University Press, 2008
3. Wenyu S., Ya-Xiang Y.: Optimization Theory and Methods - Nonlinear Programming, Springer Science+Business Media, LLC 2006

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Nocedal J., Wright S. J.: Numerical Optimization, Springer Science+Business Media, LLC. 2006

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Piotr Szymański (piotr.szymanski@pwr.edu.pl)

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu w języku polskim: Praca dyplomowa 1

Nazwa przedmiotu w języku angielskim *Diploma thesis 1*

Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja

Specjalność (jeśli dotyczy):

Poziom i forma studiów: I/ II stopień / ~~jednolite studia magisterskie*~~, stacjonarna / ~~niestacjonarna*~~Rodzaj przedmiotu: ~~obowiązkowy~~ / wybieralny / ~~ogólnouczelniany*~~

Cykl kształcenia od: 2023/2024

Kod przedmiotu W04SZT-SM023D

Grupa kursów ~~TAK~~ / NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)				30	
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)				75	
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)				zaliczenie na ocenę*	
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS				3	
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)				3	
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)				2,4	

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

1. Umiejętność przygotowania przeglądu literatury i precyzowania problemu badawczego
2. Podstawowe wiedza dotycząca struktur danych i algorytmów oraz programowania
3. Umiejętność przygotowania dokumentacji

CELE PRZEDMIOTU

C1 Zapoznanie z wytycznymi formalnymi odnośnie przygotowania pracy pisemnej, opisu literatury i struktury pracy dyplomowej

C2 Nabycie poszerzonej wiedzy z zakresu wiedzy dotyczącej tematyki pracy dyplomowej

C3 Nabycie umiejętności terminowej i systematycznej pracy

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu umiejętności:

KSI_U01 Potrafi wyszukać informacje z różnych źródeł, umie dokonać ich krytycznej analizy, syntezy, twórczej interpretacji oraz potrafi je zaprezentować

KSI_U02 – Potrafi formułować i testować hipotezy dotyczące prostych problemów badawczych

KSI_U04 – Potrafi — zgodnie z zadaną specyfikacją — zaprojektować i zrealizować (przynajmniej w części) złożony system informatyczny mający na celu ekstrakcję wiedzy z danych używając właściwych metod, technik i narzędzi.

Z zakresu kompetencji społecznych:

KSI_K01 – Jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści, ma świadomość znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów.

Forma zajęć - projekt		Liczba godzin
Pr1	Analiza stanu wiedzy i techniki w obszarze tematu pracy	30
Pr2	Seminaria naukowe	30
Pr3	Sformułowanie celu badawczego i zakresu pracy	2
	Suma godzin	62

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

N1. Narzędzia do systematycznego przeglądu literatury np. Mendeley

N2. Edytor tekstu

N3. Edytor grafik (tabel/rysunków) niezbędnych do realizacji pracy dyplomowej

N4. Seminaria naukowe – w ramach przedmiotu praca dyplomowa student bierze udział w seminariach naukowych grupy naukowej/laboratorium badawczego do którego należy promotor w wymiarze 2h tygodniowo. Seminaria odbywają się z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia. Alternatywnie student może uczestniczyć w seminariach naukowych organizowanych przez inne grupy badawcze, katedry, rady dyscypliny o ile dotyczą zagadnień poruszanych w pracy dyplomowej.

N5. Współpraca w zespole naukowym – w ramach pracy nad pracą dyplomową student realizuje niezbędne do zrealizowania pracy dyplomowej badania bezpośrednio w zespole naukowym/laboratorium badawczym do którego należy promotor. Prace odbywają się z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia w wymiarze 2h tygodniowo.

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P (projekt)	KSI_U01 KSI_U02 KSI_U04 KSI_K01	Ocena końcowa związana z oceną przygotowanej części pracy dyplomowej dotyczącej przeglądu literatury. Ocenie podlegać doboru źródeł, kompletność przeglądu stanu wiedzy i techniki, umiejętność zidentyfikowania braków w istniejącym stanie wiedzy.

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA
<u>LITERATURA PODSTAWOWA</u> [1] Regulamin procesu dyplomowania na Wydziale Informatyki i Telekomunikacji Politechniki Wrocławskiej [2] Formatka pracy dyplomowej przygotowania przez WIT PWr [3] Dokumentacja programu Plagiat.pl <u>LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:</u>
NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)
Piotr Bródka (Piotr.brodka@pwr.edu.pl)

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji

KARTA PRZEDMIOTU**Nazwa przedmiotu w języku polskim:** Praca dyplomowa 2**Nazwa przedmiotu w języku angielskim:** *Diploma thesis 2***Kierunek studiów (jeśli dotyczy):** Sztuczna Inteligencja**Specjalność (jeśli dotyczy):****Poziom i forma studiów:** I/ II stopień / ~~jednolite studia magisterskie*~~, stacjonarna / ~~niestacjonarna*~~**Rodzaj przedmiotu:** ~~obowiązkowy~~ / wybieralny / ~~ogólnouczelniany*~~**Cykl kształcenia od:** 2023/2024**Kod przedmiotu** W04SZT-SM0026D**Grupa kursów** ~~TAK~~ / NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)				150	
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)				375	
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)				zaliczenie na ocenę*	
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS				15	
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)				15	
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)				9,6	

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

4. Umiejętność przygotowania przeglądu literatury i precyzowania problemu badawczego
5. Podstawowe wiedza dotycząca struktur danych i algorytmów oraz programowania
6. Umiejętność przygotowania dokumentacji

CELE PRZEDMIOTU

C1 Zapoznanie z wytycznymi formalnymi odnośnie przygotowania pracy pisemnej, opisu literatury i struktury pracy dyplomowej

C2 Nabycie poszerzonej wiedzy z zakresu wiedzy dotyczącej tematyki pracy dyplomowej

C3 Nabycie umiejętności przygotowania eksperymentów, weryfikacji i opracowania wyników przeprowadzonych badań
 C4 Nabycie umiejętności terminowej i systematycznej pracy

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu umiejętności:

KSI_U01 Potrafi wyszukać informacje z różnych źródeł, umie dokonać ich krytycznej analizy, syntezy, twórczej interpretacji oraz potrafi je zaprezentować

KSI_U02 – Potrafi formułować i testować hipotezy dotyczące prostych problemów badawczych

KSI_U04 – Potrafi — zgodnie z zadaną specyfikacją — zaprojektować i zrealizować (przynajmniej w części) złożony system informatyczny mający na celu ekstrakcję wiedzy z danych używając właściwych metod, technik i narzędzi.

Z zakresu kompetencji społecznych:

KSI_K01 – Jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści, ma świadomość znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów.

Forma zajęć - projekt		Liczba godzin
Pr1	Opracowanie metod(y) rozwiązywania problemu;	50
Pr2	Seminaria naukowe	30
Pr2	Przeprowadzenie badań i opracowanie wyników	40
Pr3	Opracowanie dokumentacji (pracy pisemnej) pracy	40
...		
Suma godzin		160

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

N1. Środowisko eksperymentalne wedle wyboru studenta

N2. Edytor tekstu

N3. Edytor grafik (tabel/rysunków) niezbędnych do realizacji pracy dyplomowej

N4. Seminaria naukowe – w ramach przedmiotu praca dyplomowa student bierze udział w seminariach naukowy grupy naukowej/laboratorium badawczego do którego należy promotor w wymiarze minimum 2h tygodniowo. Seminaria odbywają się z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia. Alternatywnie student może uczestniczyć w seminariach naukowych organizowanych przez inne grupy badawcze, katedry, rady dyscypliny o ile dotyczą zagadnień poruszanych w pracy dyplomowej.

N5. Współpraca w zespole naukowym – w ramach pracy nad pracą dyplomową student realizuje niezbędne do zrealizowania pracy dyplomowej badania bezpośrednio w zespole naukowym/laboratorium badawczym do którego należy promotor. Prace odbywają się z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia w wymiarze 8h tygodniowo.

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
--	--------------------------	---

P (projekt)	KSI_U01 KSI_U02 KSI_U04 KSI_K01	Ocena końcowa związana z oceną przygotowanej pracy dyplomowej. Ocenie podlegać umiejętność zdefiniowania problemu, przeglądu stanu wiedzy i techniki, zaproponowania poprawnej metody, zaprojektowanie i przeprowadzenie eksperymentu, krytyczna analiza wyników.

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA

- [4] Regulamin procesu dyplomowania na Wydziale Informatyki i Telekomunikacji Politechniki Wrocławskiej
- [5] Formatka pracy dyplomowej przygotowania przez WIT PWr
- [6] Dokumentacja programu Plagiat.pl

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Piotr Bródka (Piotr.brodka@pwr.edu.pl)

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim Probabilistyczne modele grafowe	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Probabilistic graphical models	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów: I / II stopień / jednolite studia magisterskie*, stacjonarna / niestacjonarna*	
Rodzaj przedmiotu: obowiązkowy / wybieralny / ogólnouczelniany *	
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu ... W04SZT-SM0021G	
Grupa kursów TAK / NIE*	

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	30	15	30		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	60	60	90		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	Egzamin	zaliczenie na ocenę*	zaliczenie na ocenę*		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)	X				
Liczba punktów ECTS	2	2	3		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)					
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	1,07	0,5	1		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH
2. Umiejętność programowania
3. Wiedza z zakresu podstaw przetwarzania danych
4. Wiedza z zakresu podstaw algorytmiki
5. Wiedza z zakresu podstaw statystyki i probabilistyki
6. Wiedza z zakresu podstaw algebry liniowej

CELE PRZEDMIOTU

- C1 Zapoznanie z metodami i algorytmami probabilistycznego uczenia maszynowego
C2 Zrozumienie technik i praktyki probabilistycznych aspektów uczenia maszynowego
C3 Nabywanie umiejętności pracy z dostępnymi narzędziami do probabilistycznego uczenia maszynowego, ich modyfikacji do własnych potrzeb oraz wytwarzania
C4 Nabywanie umiejętności wykorzystania podstawowych technik probabilistycznego uczenia maszynowego dla zrozumienia zaawansowanych treści naukowych i badawczych

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W03 - Ma rozszerzoną i pogłębioną wiedzę z zakresu metod maszynowego uczenia, w tym modeli probabilistycznych metod uczenia maszynowego i jego poprawy, obszarów zastosowań oraz odpowiednich środowisk implementacji, wymagań odnośnie przygotowywania danych uczących do poszczególnych metod i zastosowań oraz odpowiednich procedur walidacji

Z zakresu umiejętności:

- KSI_U02 - Potrafi formułować i testować hipotezy dotyczące prostych problemów badawczych
KSI_U03 - Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji
KSI_U04 - Potrafi rozwiązywać problemy związane z opracowywaniem schematów uczenia i wnioskowania w złożonych modelach probabilistycznych.

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Wprowadzenie do probabilistycznych podstaw Bayesowskiego uczenia maszynowego.	2
Wy2	Podstawy statystyki w Bayesowskim uczeniu maszynowym.	2
Wy3	Estymacja i wnioskowanie Bayesowskie.	2
Wy4	Aspekty uczenia i ewaluacji Bayesowskich modeli uczenia maszynowego.	2
Wy5	Modele mikstur.	2
Wy6	Bayesowskie modele nieparametryczne. Procesy stochastyczne.	2
Wy7	Wprowadzenie do probabilistycznych modeli grafowych. Notacja tablicowa. Niezależność warunkowa.	2
Wy8	Skierowane probabilistyczne modele grafowe. Płaszcz Markowa. Losowe pola Markowa.	2
Wy9	Nieskierowane probabilistyczne modele grafowe. Funkcje potencjału. I-mapy. Warunkowe pola losowe.	2
Wy10	Wnioskowanie w modelach grafowych.	2
Wy11	Ukryte łańcuchy Markowa.	2
Wy12	Przykłady probabilistycznych modeli grafowych i zastosowania.	2
Wy13	Bayesowskie sieci neuronowe.	2
Wy14	Probabilistyczne podstawy auto-koderów wariacyjnych.	2
Wy15	Predykcja konformalna	2
	Suma godzin	30

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1-2	Wprowadzenie do programowania probabilistycznego	4
La3	MLE. MAP. MCMC.	2
La4	Bayesowska regresja liniowa.	2
La5	Modele mikstur.	2
La6	Implementacja prostych probabilistycznych modeli grafowych.	2
La7-8	Zastosowania probabilistycznych modeli grafowych. Śródsesemtralne zadanie projektowe.	4
La9	Algorytm propagacji wiary.	2
La10-11	Implementacja zaawansowanych probabilistycznych modeli grafowych.	4
La12	Bayesowskie sieci neuronowe.	2
La13	Probabilistyczne podstawy auto-koderów wariacyjnych.	2
La14-15	Zastosowania probalibistycznych modeli grafowych. Finalne zadanie projektowe	4
	Suma godzin	30

Forma zajęć - ćwiczenia		Liczba godzin
Ćw1	Podstawy rachunku prawdopodobieństwa	2
Ćw2	Estymatory MLE, MAP, wnioskowanie Bayesowskie	3
Ćw3-4	Probabilistyczne modele grafowe	4
Ćw5	Ukryte łańcuchy Markowa	2
Ćw6	Wnioskowanie Wariacyjne	2
Ćw7	Kolowium sprawdzające	2
	Suma godzin	15

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE
N1. Prezentacja multimedialna na wykładzie N2. Demonstracja narzędzi i technik analizy danych i zastosowań probabilistycznych modeli grafowych na wykładzie i laboratoriach N3. Konsultacje N4. Praca własna studenta

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1	KSI_U02, KSI_U03	Kontrola zrealizowania zadań studentów. Każde zadanie ma ustaloną liczbę punktów. Suma punktów przeliczana na ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst

		<p><60%, 70%) dst+</p> <p><70%, 80%) db</p> <p><80%, 90%) db+</p> <p><90%, bdb</p>
F2	KSI_U02, KSI_U03	<p>Ocena jakości wniosków i efektów pracy w grupie studentów. Każde zadanie ma ustaloną liczbę punktów. Suma punktów przeliczana na ocenę w następujący sposób:</p> <p><50%, 60%) dst</p> <p><60%, 70%) dst+</p> <p><70%, 80%) db</p> <p><80%, 90%) db+</p> <p><90%, bdb</p>
P1 - laboratorium	KSI_U02, KSI_U03	Średnia ocena wyników F1 i F2
P2 - ćwiczenia	KSI_U02, KSI_U03	<p>Kolokwium z pytaniami otwartymi i zamkniętymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób:</p> <p><50%, 60%) dst</p> <p><60%, 70%) dst+</p> <p><70%, 80%) db</p> <p><80%, 90%) db+</p> <p><90%, bdb</p>
P3 - wykład	KSI_W03	<p>Egzamin z pytaniami otwartymi i zamkniętymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób:</p> <p><50%, 60%) dst</p> <p><60%, 70%) dst+</p> <p><70%, 80%) db</p> <p><80%, 90%) db+</p> <p><90%, bdb</p>
P – ocena końcowa		<p>Średnia ważona ocen z poszczególnych ocen $P = (3 * P1 + 2 * P2 + 2 * P3) / 7$. Aby zaliczyć grupę kursów niezbędne jest otrzymanie pozytywnej oceny ze wszystkich form (P1, P2, P3).</p>

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

- M. Wainwright and M. Jordan, "Graphical Models, Exponential Families, and Variational Inference.," Found. Trends Mach. Learn., vol. 1, no. 1–2, pp. 1–305, 2008.
- D. Koller, N. Friedman, "Probabilistic graphical models: principles and techniques." MIT press, 2009
- C. M. Bishop, "Pattern Recognition and Machine Learning", Springer Verlag, 2006
- C. E. Rasmussen and C. K. I. Williams, "Gaussian Processes for Machine Learning", MIT press, 2006
- T. Hastie, R. Tibshirani, and J. Friedman, "The Elements of Statistical Learning", 2008
- D. Barber, "Bayesian Reasoning and Machine Learning", Cambridge University Press, 2012.
- K. P. Murphy, "Machine Learning A Probabilistic Perspective", The MIT Press, 2012
- J. VanderPlas, "Python Data Science Handbook: Essential Tools for Working with Data", O'Reilly Media (2016)

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- E. Alpaydin, "Introduction to Machine Learning". MIT Press Cambridge, 2010
- A. B. Downey, "Think Bayes - Bayesian Statistics Made Simple", Green Tea Press Needham, Massachusetts, 2012

**NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE,
NAZWISKO, ADRES E-MAIL)**

Maciej Zięba (maciej.zieba@pwr.edu.pl)

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim: Projekt naukowo-wdrożeniowy 1	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim: Research and implementation project 1	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów:	II stopień / stacjonarna /
Rodzaj przedmiotu:	obowiązkowy / ~~wybieralny~~ / ogólnouczelniany*
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	...W04SZT-SM0001P.....
Grupa kursów	~~TAK~~ / NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)				30	
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)				60	
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)				zaliczenie na ocenę*	
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS				2	
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)				2	
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)				1	

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH
1. Posiadanie podstawowej wiedzy z zakresu uczenia maszynowego
2. Umiejętność programowania w języku Python, Java lub innym
3. Wiedza z zakresu podstaw statystyki i probablistyki

CELE PRZEDMIOTU
C1 Nabycie umiejętności realizacji projektów naukowo-wdrożeniowych z zakresu sztucznej inteligencji
C2 Przedstawienie poszczególnych etapów realizacji projektów naukowo-wdrożeniowych z zakresu sztucznej inteligencji
C3 Nabycie umiejętności pracy w grupie

C4 Nabycie umiejętności definiowania i opisu projektu naukowo wdrożeniowego, w tym analiza stanu wiedzy i techniki oraz analiza potrzeb użytkownika

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu umiejętności:

KSI_U01 Potrafi wyszukać informacje z różnych źródeł, umie dokonać ich krytycznej analizy, syntezy, twórczej interpretacji oraz potrafi je zaprezentować

KSI_U03 Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U05 Potrafi — zgodnie z zadaną specyfikacją — zaprojektować i zrealizować (przynajmniej w części) złożony system informatyczny wykorzystujący mechanizmy sztucznej inteligencji do rozwiązania wybranego problemu praktycznego lub teoretycznego używając właściwych metod, technik i narzędzi

KSI_U08 Umie kierować pracą zespołu oraz współpracować z innymi osobami w ramach projektów zespołowych

KSI_U09 Potrafi planować i realizować proces samokształcenia, określać możliwe kierunki dalszego uczenia się przez całe życie, a także ukierunkowywać innych w tym zakresie

Z zakresu kompetencji społecznych:

KSI_K01 Jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści

KSI_K02 Potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny

KSI_K03 Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

Forma zajęć - projekt		Liczba godzin
Pr1	Zapoznanie z programem zajęć, zasady zaliczenia, szkolenie BHP. Kreatywny projekt-zadanie Z1 - zastosowanie metodyki design thinking (losowe grupy dwuosobowe). Wprowadzenie do zadania Z2, podział na grupy losowe dla Z2	2
Pr2	Z2: realizacja kreatywnego projektu-zadania Z2	2
Pr3	Z2: studenckie prezentacje efektów projektu-zadania Z2. Podział na losowe grupy do projektu-zadania Z3 z wykorzystaniem DWC (Data Science Workflow Canvas)	2
Pr4	Z3: prezentacje pomysłów i wstępnych DWC dla Z3	2
Pr5	Z3: prezentacje DWC dla zadania Z3. Podział na losowe grupy dla projektu-zadania Z4 z wykorzystaniem DMC (Data Model Canvas)	2
Pr6	Z4: prezentacja zainteresowań i własnych pomysłów	2
Pr7	Z4: praca nad projektem. Prezentacja potencjalnych obszarów badawczych	2
Pr8	Z4: prezentacja postępów. Wprowadzenie do projektu-zadania docelowego Z5	2
Pr9	Z4: prezentacja finalnych DMC	2
Pr10	Z5: formowanie grup, definiowanie problemu	2

Pr11	Z5: problem zdefiniowany, ustalenia dotyczące mentorów-opiekunów	2
Pr12	Z5: praca w grupach projektowych, empatyzacja w tym analiza literaturowa, mentoring, prezentacja i weryfikacja postępów, wyznaczony mentor-opiekun	2
Pr13	Z5: praca w grupach projektowych, definicja problemu, kontynuacja mentoringu, prezentacja i weryfikacja postępów	2
Pr14	Z5: praca w grupach projektowych, wstępny DMC	2
Pr15	Prezentacje projektów naukowo-wdrożeniowych, które będą realizowane przez kolejne dwa semestry - efekty zadania Z5, DMC	2
	Suma godzin	30

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1. Środowisko deweloperskie (Python, Java lub inne)
N2. Biblioteki deweloperskie (Python, Java lub inne)
N3. Prezentacja multimedialna

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P	KSI_U01, KSI_U03, KSI_U05, KSI_U08, KSI_U09, KSI_K01, KSI_K02, KSI_K03	Ocena końcowa wyznaczona na podstawie zakresu, jakości, poprawności metodycznej wykorzystania metodyki design thinking, jakości i poziomu DMC dla Z5, realności realizacji oraz poziomu ambicji projektu naukowo-wdrożeniowego (Z5). Oceny są wystawiane przez wszystkich prowadzących zaangażowanych w kurs a następnie agregowane. Projekt Z2-Z4 mogą modyfikować ocenę bazową wystawioną za Z5, tj. Z2 - modyfikator oceny bazowej: 0 jak ukończony, -0,5 jeżeli zadanie nie wykonane; pozostałe projekty (Z3-Z4) mogą modyfikować ocenę bazową o -0.5, 0, +0.5 z zastrzeżeniem, że konieczna jest ocena min. 3.0 z Z5 oraz dla końcowego 5.5 wymagane jest 5.0 z Z5.

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

- [1] Brown, T. (2008). Design thinking. Harvard business review, 86(6), 84.
- [2] Plattner, H., Meinel, C., & Weinberg, U. (2009). Design-thinking. Landsberg am Lech: Mi-Fachverlag.
- [3] Micheli, Pietro, et al. "Doing design thinking: Conceptual review, synthesis, and research agenda." Journal of Product Innovation Management 36.2 (2019): 124-148.
- [4] Oxman, R. (2017). Thinking difference: Theories and models of parametric design thinking. Design studies, 52, 4-39.
- [5] Henriksen, D., Richardson, C., & Mehta, R. (2017). Design thinking: A creative approach to educational problems of practice. Thinking skills and Creativity, 26, 140-153.
- [6] Kerzel, U. (2021). Enterprise AI Canvas Integrating Artificial Intelligence into Business. Applied Artificial Intelligence, 35(1), 1-12.
- [7] Kaufmann, M. (2019). Big data management canvas: a reference model for value creation from data. Big Data and Cognitive Computing, 3(1), 19.
- [8] Heberle, A., Löwe, W., Gustafsson, A., & Vorrei, Ö. (2017). Digitalization Canvas-Towards Identifying Digitalization Use Cases and Projects. J. UCS, 23(11), 1070-1097.
- [9] Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). Deep learning. MIT press.
- [10] Bell, J. (2020). Machine learning: hands-on for developers and technical professionals. John Wiley & Sons.
- [11] Géron, A. (2019). Hands-On Machine Learning with Scikit-Learn, Keras, and TensorFlow: Concepts, Tools, and Techniques to Build Intelligent Systems. O'Reilly Media.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- [1] Fatima, S., Desouza, K., Buck, C., & Fielt, E. (2021, January). Business Model Canvas to Create and Capture AI-enabled Public Value. In Proceedings of the 54th Hawaii International Conference on System Sciences (p. 2317).
- [2] Carter, M., & Carter, C. (2020). The Creative Business Model Canvas. Social Enterprise Journal.
- [3] Metelskaia, I., Ignatyeva, O., Deneff, S., & Samsonowa, T. (2018, June). A business model template for AI solutions. In Proceedings of the International Conference on Intelligent Science and Technology (pp. 35-41).
- [4] VanderPlas, J. (2016). Python data science handbook: Essential tools for working with data. " O'Reilly Media, Inc."
- [5] Anholt, R. R. (2010). Dazzle'em with style: The art of oral scientific presentation. Elsevier.
- [6] Silver, D. L., Yang, Q., & Li, L. (2013, March). Lifelong machine learning systems: Beyond learning algorithms. In 2013 AAAI spring symposium series.

**NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE,
NAZWISKO, ADRES E-MAIL)**

Przemysław Kazienko, kazienko@pwr.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu w języku polskim: Projekt naukowo-wdrożeniowy 2

Nazwa przedmiotu w języku angielskim: Research and implementation project 2

Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja

Specjalność (jeśli dotyczy): .....

Poziom i forma studiów: II stopień / stacjonarna /

Rodzaj przedmiotu: obowiązkowy / ~~wybieralny~~ / ~~ogólnouczelniany~~*

Cykl kształcenia od: 2023/2024

Kod przedmiotu ... W04SZT- SM0022P .....

Grupa kursów ~~TAK~~/ NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)				45	
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)				75	
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)				zaliczenie na ocenę*	
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS				3	
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)				3	
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)				1,8	

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

1. Zaawansowana wiedza z zakresu uczenia maszynowego
2. Zaawansowana umiejętność programowania w języku Python, Java lub innym
3. Zaawansowana wiedza z zakresu podstaw statystyki i probablistyki

CELE PRZEDMIOTU

C1 Nabycie umiejętności realizacji projektów naukowo-wdrożeniowych z zakresu sztucznej inteligencji

C2 Przedstawienie poszczególnych etapów realizacji projektów naukowo-wdrożeniowych z zakresu sztucznej inteligencji

C3 Nabycie umiejętności pracy w grupie

C4 Nabycie umiejętności definiowania i opisu projektu naukowo wdrożeniowego, w tym analiza stanu wiedzy i techniki oraz analiza potrzeb użytkownika

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu umiejętności:

KSI_U01 Potrafi wyszukać informacje z różnych źródeł, umie dokonać ich krytycznej analizy, syntezy, twórczej interpretacji oraz potrafi je zaprezentować

KSI_U03 Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U05 Potrafi — zgodnie z zadaną specyfikacją — zaprojektować i zrealizować (przynajmniej w części) złożony system informatyczny wykorzystujący mechanizmy sztucznej inteligencji do rozwiązania wybranego problemu praktycznego lub teoretycznego używając właściwych metod, technik i narzędzi

KSI_U08 Umie kierować pracą zespołu oraz współpracować z innymi osobami w ramach projektów zespołowych

KSI_U09 Potrafi planować i realizować proces samokształcenia, określać możliwe kierunki dalszego uczenia się przez całe życie, a także ukierunkowywać innych w tym zakresie

Z zakresu kompetencji społecznych:

KSI_K01 Jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści

KSI_K02 Potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny

KSI_K03 Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

Forma zajęć - projekt		Liczba godzin
Pr1	Zapoznanie z programem zajęć, zasady zaliczenia, szkolenie BHP	1
Pr1-2	Prezentacja zweryfikowanych tematów poszczególnych projektów. Wstępna analiza możliwości częściowej realizacji projektu w ramach innych kursów i prac magisterskich.	3
Pr3	Praca nad planem realizacji projektu naukowo-wdrożeniowego. Rozszerzony Design Thinking - rozszerzona empatyzacja (stan wiedzy i techniki/literatura + odbiorcy), definicja problemu, prototypowanie, aktualne postępy, wskazanie problemów i pytań, analizy etyczne	2
Pr4	Aktualizacja DMC, pierwsza wersja 3 planów realizacji projektu (szczegółowy na dany semestr, do końca studiów, ogólny na cały projekt który może wybiegać poza zakres studiów) - prezentacje, określenie efektu końcowego/zestawu efektów końcowych dla semestru (np. serwis, aplikacja, symulacje, publikacja). Strategia pozyskiwania danych.	2
Pr5	Rozszerzony Design Thinking - rozszerzona empatyzacja, definicja problemu, prototypowanie - przekazanie informacji o postępach grupie, wskazanie problemów i pytań	2
Pr6	Umiejscowienie projektu w kontekście innych kursów na II i III semestrze - prezentacja. Gromadzenie danych	2
Pr7	Aktualizacja DMC, ostateczna wersja 3 planów realizacji projektu, analiza ryzyka (zagrożenia i szanse) - prezentacje	2

Pr8-10	Realizacja kolejnych etapów projektu. Mentoring	6
Pr11	Aktualizacja DMC - prezentacja DMC	2
Pr12-14	Realizacja kolejnych etapów projektu. Mentoring	6
Pr15	Prezentacja DMC + efekty końcowe realizacji projektów (serwis, publikacja, aplikacja, itp.)	2
	Suma godzin	30

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1. Środowisko deweloperskie (Data Version Control - DVC, Python, Java lub inne)
 N2. Biblioteki deweloperskie (Python, Java lub inne)
 N3. Prezentacja multimedialna

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P	KSI_U01, KSI_U03, KSI_U05, KSI_U08, KSI_U09, KSI_K01, KSI_K02, KSI_K03	Ocena końcowa wyznaczona na podstawie zakresu, jakości, poprawności metodycznej i terminowości realizacji projektu. Kryterium oceny w odniesieniu do minimalnej liczby uzyskanych punktów w trakcie semestru (w ujęciu procentowym): 50% - 3.0, 60% - 3.5, 70% - 4.0, 80% - 4.5, 90% - 5.0, 100% - 5.5

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

- [1] Kerzel, U. (2021). Enterprise AI Canvas Integrating Artificial Intelligence into Business. Applied Artificial Intelligence, 35(1), 1-12.
 [2] Kaufmann, M. (2019). Big data management canvas: a reference model for value creation from data. Big Data and Cognitive Computing, 3(1), 19.
 [3] Heberle, A., Löwe, W., Gustafsson, A., & Vorrei, Ö. (2017). Digitalization Canvas-Towards Identifying Digitalization Use Cases and Projects. J. UCS, 23(11), 1070-1097.
 [4] VanderPlas, J. (2016). Python data science handbook: Essential tools for working with data. "O'Reilly Media, Inc."
 [5] Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). Deep learning. MIT press.
 [6] Bell, J. (2020). Machine learning: hands-on for developers and technical professionals. John Wiley & Sons.
 [7] Géron, A. (2019). Hands-On Machine Learning with Scikit-Learn, Keras, and TensorFlow: Concepts, Tools, and Techniques to Build Intelligent Systems. O'Reilly Media.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- [1] Kalbfleisch, J. G. (2012). Probability and statistical inference. Springer Science & Business Media.
 [2] Anholt, R. R. (2010). Dazzle'em with style: The art of oral scientific presentation. Elsevier.

Silver, D. L., Yang, Q., & Li, L. (2013, March). Lifelong machine learning systems: Beyond learning algorithms. In 2013 AAAI spring symposium series.

**NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE,
NAZWISKO, ADRES E-MAIL)**

Przemysław Kazienko, kazienko@pwr.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji**KARTA PRZEDMIOTU****Nazwa przedmiotu w języku polskim: Projekt naukowo-wdrożeniowy 3****Nazwa przedmiotu w języku angielskim: Research and implementation project 3****Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja****Specjalność (jeśli dotyczy): .....****Poziom i forma studiów: II stopień / stacjonarna /****Rodzaj przedmiotu: obowiązkowy / wybieralny / ogólnouczelniany*****Cykl kształcenia od: 2023/2024****Kod przedmiotu ... W04SZT-SM0025P .....****Grupa kursów ~~TAK~~/ NIE***

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)				45	
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)				75	
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)				zaliczenie na ocenę*	
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS				3	
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)				3	
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)				1,8	

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

1. Posiadanie podstawowej wiedzy z zakresu uczenia maszynowego
2. Umiejętność programowania w języku Python, Java lub innym
3. Wiedza z zakresu podstaw statystyki i probablistyki

CELE PRZEDMIOTU

- C1 Nabycie umiejętności realizacji projektów naukowo-wdrożeniowych z zakresu sztucznej inteligencji
- C2 Przedstawienie poszczególnych etapów realizacji projektów naukowo-wdrożeniowych z zakresu sztucznej inteligencji
- C3 Nabycie umiejętności pracy w grupie

C4 Nabycie umiejętności definiowania i opisu projektu naukowo wdrożeniowego, w tym analiza stanu wiedzy i techniki oraz analiza potrzeb użytkownika

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu umiejętności:

KSI_U01 Potrafi wyszukać informacje z różnych źródeł, umie dokonać ich krytycznej analizy, syntezy, twórczej interpretacji oraz potrafi je zaprezentować

KSI_U03 Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U05 Potrafi — zgodnie z zadaną specyfikacją — zaprojektować i zrealizować (przynajmniej w części) złożony system informatyczny wykorzystujący mechanizmy sztucznej inteligencji do rozwiązania wybranego problemu praktycznego lub teoretycznego używając właściwych metod, technik i narzędzi

KSI_U08 Umie kierować pracą zespołu oraz współpracować z innymi osobami w ramach projektów zespołowych

KSI_U09 Potrafi planować i realizować proces samokształcenia, określać możliwe kierunki dalszego uczenia się przez całe życie, a także ukierunkowywać innych w tym zakresie

Z zakresu kompetencji społecznych:

KSI_K01 Jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści

KSI_K02 Potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny

KSI_K03 Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

Forma zajęć - projekt		Liczba godzin
Pr1	Zapoznanie z programem zajęć, zasady zaliczenia, szkolenie BHP	1
Pr1-3	Opracowanie szczegółowego planu i aktualizacja efektu końcowego realizacji projektu naukowo-wdrożeniowego. Analiza i plan ewentualnej częściowej realizacji projektu w ramach innych kursów i prac magisterskich.	5
Pr4-11	Realizacja kolejnych etapów projektu. Mentoring	16
Pr12	Walidacja rozwiązań, analiza wyników testów, analizy etyczne	2
Pr13	Wstępna prezentacja serwisów, publikacji i aplikacji końcowych	2
Pr14	Zebranie opracowanego rozwiązania w możliwą do udostępnienia wersję (publicznie dostępna aplikacja lub kod lub szczegółowy raport opisujący rozwiązanie z publikacją ogólnodostępną (publikacja naukowa w czasopiśmie lub repozytorium Arxiv lub serwisie typu Medium). Analiza możliwości kontynuacji realizacji projektów po studiach, w tym kierunki dalszych prac, powiązania z innymi rozwiązaniami, analiza ochrony własności intelektualnej, obszary i rynek zastosowań, komercjalizacja, projekty badawcze.	2
Pr15	Otwarte prezentacje końcowe projektów	2
	Suma godzin	30

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1. Środowisko deweloperskie (Data Version Control - DVC, Python, Java lub inne)
- N2. Biblioteki deweloperskie (Python, Java lub inne)
- N3. Prezentacja multimedialna

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P	KSI_U01, KSI_U03, KSI_U05, KSI_U08, KSI_U09, KSI_K01, KSI_K02, KSI_K03	Ocena końcowa wyznaczona na podstawie zakresu, jakości, poprawności metodycznej i terminowości realizacji projektu. Kryterium oceny w odniesieniu do minimalnej liczby uzyskanych punktów w trakcie semestru (w ujęciu procentowym): 50% - 3.0, 60% - 3.5, 70% - 4.0, 80% - 4.5, 90% - 5.0, 100% - 5.5

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

- [1] VanderPlas, J. (2016). Python data science handbook: Essential tools for working with data. "O'Reilly Media, Inc."
- [2] Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). Deep learning. MIT press.
- [3] Bell, J. (2020). Machine learning: hands-on for developers and technical professionals. John Wiley & Sons.
- [4] Géron, A. (2019). Hands-On Machine Learning with Scikit-Learn, Keras, and TensorFlow: Concepts, Tools, and Techniques to Build Intelligent Systems. O'Reilly Media.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- [1] Kalbfleisch, J. G. (2012). Probability and statistical inference. Springer Science & Business Media.
- [2] Anholt, R. R. (2010). Dazzle'em with style: The art of oral scientific presentation. Elsevier.
- [3] Silver, D. L., Yang, Q., & Li, L. (2013, March). Lifelong machine learning systems: Beyond learning algorithms. In 2013 AAAI spring symposium series.

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Przemysław Kazienko, kazienko@pwr.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim Przetwarzanie danych i odkrywanie wiedzy	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Data processing and knowledge discovery	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów: I / II stopień / ~~jednolite studia magisterskie*~~ , stacjonarna / niestacjonarna*	
Rodzaj przedmiotu: obowiązkowy / ~~wybieralny~~ / ogólnouczelniany *	
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu ...W04SZT-SM0013W/L.....	
Grupa kursów ~~TAK~~ / NIE*	

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	15		15		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	30		60		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	zaliczenie na ocenę		zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	1		2		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			2		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	0,5		0,5		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

1. Posiadanie podstawowej wiedzy z zakresu uczenia maszynowego
2. Umiejętność programowania w języku Python
3. Posiadanie podstawowych umiejętności z zakresu wykorzystania systemów z rodziny Unix

CELE PRZEDMIOTU

C1 Zapoznanie studentów z potokiem przetwarzania w zagadnieniach analizy danych i uczenia maszynowego.

C2 Nabycie umiejętności podstawowej analizy danych i doboru metod uczenia maszynowego.
 C3 Nabycie umiejętności wdrażania prostych aplikacji wykorzystujących modele uczenia maszynowego.

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W10 - Ma wiedzę na temat metod pozyskiwania wiedzy z danych różnych typów danych, ich transformacji i walidacji oraz potencjalnych zastosowań

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03 - Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U04 - Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

Z zakresu kompetencji społecznych:

KSI_K01 - Jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści, ma świadomość znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów.

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Wprowadzenie do kursu. Business Analytics (BI), Data Analytics i Data Science. Proces odkrywania wiedzy. Etapy: definicja problemu, pozyskiwanie danych, czyszczenie danych, modelowanie danych, ewaluacja, komunikowanie wyników. Studium przypadku demonstrujące kolejne etapy procesu.	2
Wy2	Data Model Canvas. Data Science Workflow Canvas. Definiowanie problemu odkrywania wiedzy.	2
Wy3	Pozyskiwanie danych. Anotacja danych (miary zgodności). Integracja różnych źródeł danych. Pomiar jakości danych. Transformacja danych (one-hot, kodowanie, standaryzacja, normalizacja). Czyszczenie danych (eliminacja, imputacja, ocena cech).	2
Wy4	Modelowanie danych. Inżynieria cech (ekstrakcja, generowanie, selekcja). Rodzaje cech (grupowe, listy, sekwencje, serie czasowe, sygnały, inne).	2
Wy5	Uczenie i ewaluacja. Podział zbiorów uczących/testujących. Stratyfikacja.	2
Wy6	Metody badania własności modelu. Metody wyszukiwania najlepszych parametrów. Wrażliwość modelu.	2
Wy7	Kolokwium zaliczeniowe	1
Wy8	Wybór modeli uczenia maszynowego - ewaluacja, testy statystyczne. Interpretowalność i rozliczalność procesów odkrywania wiedzy. Komunikowanie i wizualizacja	2
	Suma godzin	15

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Zapoznanie z programem laboratorium, sposobami oceny, szkolenie BHP. Wprowadzenie do środowiska programistycznego języka Python	1

La2	Podstawowe biblioteki do odkrywania wiedzy w języku Python (Numpy, Pandas, Matplotlib,)	2
La3	Analiza statystyczna zbioru danych. Analiza eksploracyjna danych. Zasady wyboru metod przetwarzania różnych typów danych..	2
La4-5	Ekstrakcja, transformacja i selekcja cech w oparciu o różnorodne zbiory danych. Zastosowanie prostych metod uczenia maszynowego w analizie danych.. Ewaluacja modeli uczenia maszynowego.	4
La6	Narzędzia zarządzania eksperymentami. Wersjonowanie, przeprowadzanie oraz śledzenie eksperymentów.	2
La7	Produktyzacja procesów odkrywania wiedzy. Udostępnianie metod uczenia maszynowego w środowisku produkcyjnym. Metody monitorowania rozwiązań w środowisku produkcyjnym.	2
La8	Przykład rozwiązania realnego problemu przetwarzania danych i odkrywania wiedzy	2
	Suma godzin	15

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1. Wykład - prezentacja multimedialna
N2. Środowisko deweloperskie Python
N3. Biblioteki deweloperskie dla języka Python

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1	KSI_W10	Kolokwium z pytaniami otwartymi i zamkniętymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb
F2	KSI_U03 KSI_U04 KSI_K01	Kontrola zrealizowania zadań studentów. Każde zadanie ma ustaloną liczbę punktów. Suma punktów przeliczana na ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb
P Ocena z wykładu będzie wystawiana na podstawie oceny z kolokwium, Ocena końcowa z laboratorium będzie wystawiana na podstawie uzyskanych ocen z realizacji poszczególnych zadań.		

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA
<p><u>LITERATURA PODSTAWOWA:</u></p> <p>[1] Provost F., Fawcett T., “Data Science for Business: What You Need to Know about Data Mining and Data-Analytic Thinking”, O'Reilly Media, 2013.</p> <p>[2] VanderPlas J., “Python Data Science Handbook: Essential Tools for Working with Data”, O'Reilly Media, 2016.</p> <p><u>LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:</u></p> <p>[1] William McKinney, “Python for Data Analysis”, O'Reilly Media, 2012.</p> <p>[2] Emmanuel Ameisen, “Building Machine Learning Powered Applications - Going from Idea to Product”, O'Reilly Media, 2020.</p>
NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)
Tomasz Kajdanowicz, tomasz.kajdanowicz@pwr.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim Przetwarzanie danych masowych	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Large scale data processing	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów: I / II stopień , stacjonarna	
Rodzaj przedmiotu: obowiązkowy/ wybieralny / ogólnouczelniany *	
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu ... W04SZT-SM0828 W i L	
Grupa kursów TAK / NIE*	

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	30		30		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	50		50		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	Egzamin		Zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	2		2		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			2		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	1.28		1,2		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH
<ol style="list-style-type: none"> 1. Umiejętność programowania w języku Python 2. Znajomość modeli uczenia maszynowego 3. Posiadanie podstawowych umiejętności z zakresu wykorzystania systemów z rodziny Unix 4. Znajomość oraz umiejętność wykorzystania paradygmatów programowania (obiektyw, funkcyjny)

CELE PRZEDMIOTU
C1 Zapoznanie studentów z podstawowymi mechanizmami przetwarzania danych masowych
C2 Zapoznanie studentów z metodami wdrażania i utrzymywania aplikacji uczenia maszynowego w środowiskach produkcyjnych

C3 Przedstawienie najważniejszych narzędzi do przetwarzania danych masowych oraz zarządzania zasobami obliczeniowymi

C4 Nabycie umiejętności implementacji aplikacji do przetwarzania danych masowych oraz jej wdrożenia w ramach systemu produkcyjnego

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W05 Zna zaawansowane metody przetwarzania informacji, w tym metody pozyskiwania wiedzy z danych różnych typów danych, ich transformacji, automatycznej ekstrakcji cech, metody zbierania informacji o preferencjach użytkownika i sposoby personalizacji w systemach informacyjnych

KSI_W06 Zna zaawansowane algorytmy i techniki inteligentnego przetwarzania danych o różnej modalności.

KSI_W11 Ma wiedzę na temat algorytmicznego rozwiązywania problemów sztucznej inteligencji.

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03 - Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U04 - Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Wprowadzenie do problemu przetwarzania danych masowych. Zasady zaliczenia.	2
Wy2	Taksonomia metod przetwarzania danych masowych	2
Wy3	Podstawowe metody zrównoleglania algorytmów uczenia maszynowego. Przetwarzanie synchroniczne i asynchroniczne	2
Wy4	Spark - przetwarzanie danych z wykorzystaniem paradygmatu Map-reduce - przetwarzanie wsadowe	2
Wy5	Spark - przetwarzanie danych z wykorzystaniem paradygmatu Map-reduce - przetwarzanie strumieniowe	2
Wy6	Flink - przetwarzanie danych w sposób strumieniowy	2
Wy7	Flink - przetwarzanie danych w sposób wsadowy	2
Wy8	Produkcyjne aspekty utrzymywania i wdrażania aplikacjami	2
Wy9	Platformy zarządzania zasobami obliczeniowymi - wprowadzenie, OpenStack	2
Wy10	Platformy zarządzania zasobami obliczeniowymi - Kubernetes	2
Wy11	Metody automatyzacji zarządzania produkcyjnymi aplikacjami	2
Wy12	Języki do przetwarzania danych masowych	2
Wy13	Przykładowe metody z rodziny Gradient Boosting Machine	2
Wy14	Zaawansowane metody zrównoleglania algorytmów uczenia maszynowego	2
Wy15	Recap - podsumowanie wykładu	2

	Suma godzin	30
--	-------------	----

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Zapoznanie z programem laboratorium, sposobami oceny, szkolenie BHP.	2
La2	Podstawy wykorzystania infrastruktury chmurowej - Unix, Shell	2
La3	Podstawy wykorzystania kontenerów - Docker, containerd	2
La4	Ewaluacja metod zrównoleglania zadań - Python, wątki i procesy	2
La5	Wykorzystanie przetwarzania opartego o broker wiadomości	2
La6	Wykorzystanie podejścia MapReduce w przetwarzaniu danych masowych - Spark	2
La7	Wykorzystanie podejścia MapReduce w przetwarzaniu danych masowych - Flink	2
La8	Implementacja rozproszonego mechanizmu pozyskiwania danych	2
La9	Implementacja mechanizmu czyszczenia i ekstrakcji cech	2
La10	Wybór i ewaluacja modeli uczenia maszynowego	2
La11	Wykorzystanie rozwiązania Kubernetes w przetwarzaniu danych masowych - K3S	2
La12	Uruchomienie opracowanej metody z wykorzystaniem środowiska Kubernetes	2
La13	Udostępnienie opracowanej metody - API gRPC	2
La14	Wykorzystanie opracowanej metody - API REST/GraphQL + SPA	2
La15	Prezentacja całościowego rozwiązania	2
	Suma godzin	30

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE
N1. Wykład - prezentacja multimedialna
N2. Środowisko deweloperskie Python
N3. Biblioteki programistyczne dla języka Python

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P - laboratorium	KSI_U03 KSI_U04	Kontrola zrealizowania zadań studentów. Każde zadanie ma ustaloną liczbę punktów. Suma punktów przeliczana na ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb
P - wykład	KSI_W05 KSI_W06 KSI_W11	Egzamin z pytaniami otwartymi i zamkniętymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst

		<60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb
--	--	---

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA	
<u>LITERATURA PODSTAWOWA:</u>	
[1]	Leskovec, J., Rajaraman, A., & Ullman, J. D. Mining of massive datasets. Cambridge university press (2014)
[2]	VanderPlas, J.: Python Data Science Handbook: Essential Tools for Working with Data, O'Reilly Media (2016)
[3]	S.E. Ahmed (Ed.): Big and Complex Data Analysis, Methodologies and Applications, Springer (2017)
[4]	Wilhelm, A. F., Kestler, H. A. (Eds.): Analysis of Large and Complex Data. Springer (2016)
[5]	Provost, F., Fawcett, T.: Data Science for Business: What You Need to Know about Data Mining and Data-Analytic Thinking, O'Reilly Media (2013)
[6]	Zaharia M., Wendell P., Konwinski A., Karau H., Learning Spark, (2015)
<u>LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:</u>	
[1]	L. Jimmy, D. Chris. Data-Intensive Text Processing with MapReduce (2010), http://lintool.github.com/MapReduceAlgorithms/index.html
NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)	
Tomasz Kajdanowicz, tomasz.kajdanowicz@pwr.edu.pl	

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu języku polskim <i>Przetwarzanie języka naturalnego</i>	
Nazwa przedmiotu języku angielskim <i>Natural Language Processing</i>	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): <i>Sztuczna Inteligencja</i>	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów:	II stopień / stacjonarna /
Rodzaj przedmiotu:	obowiązkowy
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	...W04SZT-SM0015W/L.....
Grupa kursów	NIE

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	30		30		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	50		100		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	Egzamin / ~~zaliczenie na ocenę*~~	Egzamin / zaliczenie na ocenę*	~~Egzamin /~~ zaliczenie na ocenę*	Zaliczenie na ocenę*	Egzamin / zaliczenie na ocenę*
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	2		4		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)	0		4		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego kontaktu (BK) (30+30 zajęć)	1,27		1,2		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wiedza i umiejętności z zakresu programowania. 2. Podstawy maszynowego uczenia. 3. Podstawy głębokich sieci neuronowych. 4. Umiejętność czytania ze zrozumieniem tekstów naukowych i technicznych w języku angielskim.

CELE PRZEDMIOTU
C1 Uświadomienie studentom roli jaką pełni język naturalny jako narzędzia komunikacji i zapisu informacji w danych.
C2 Przedstawienie sposobów wykorzystania technologii językowych w ramach metod i systemów sztucznej inteligencji.

C3 Zapoznanie studentów z typami narzędzi i zasobów językowych i ich dostępnością ze szczególną uwagą poświęconą polskiej technologii językowej.

C4 Osiągnięcie przez studentów podstawowych umiejętności w zakresie formalnego opisu języka naturalnego oraz konstrukcji inteligentnych systemów przetwarzających wypowiedzi i dane wyrażone w języku naturalnym.

PRZEDMIOTOWE EFEKTY KSZTAŁCENIA

Z zakresu wiedzy:

KSI_W04 Ma podstawową wiedzę w zakresie formalnego opisu języka naturalnego oraz konstrukcji inteligentnych systemów przetwarzających wypowiedzi w języku naturalnym. Zna podstawowe zasoby i narzędzia językowe oraz stan bieżący technologii językowej dla języka angielskiego i polskiego.

KSI_W14 Zna zaawansowane metody eksploracji danych językowych

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03 Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji.

KSI_U04 Potrafi — zgodnie z zadaną specyfikacją — zaprojektować i zrealizować (przynajmniej w części) złożony system informatyczny mający na celu ekstrakcję wiedzy z danych używając właściwych metod, technik i narzędzi.

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Podstawowe pojęcia językoznawcze: języka naturalny jako narzędzie komunikacji, podstawowe poziomy opisu języka naturalnego, modele formalne w opisie języka naturalnego, wybrane zagadnienia semantyki i pragmatyki językoznawczej.	3
Wy2	Technologia językowa: narzędzia i zasoby językowe, standaryzacja procesów przetwarzania danych językowych. Przegląd zastosowań inżynierii języka naturalnego.	2
Wy3	Językoznawstwo korpusowe: korpusy i ich wykorzystanie, proces anotacji korpusów i jakość anotacji, wykorzystanie korpusów w konstrukcji narzędzi językowych.	2
Wy4	Analiza poziomu wyrazowego: analiza morfologiczna i ujednoznacznianie morfosyntaktyczne, konstrukcja i zastosowanie tagerów.	2
Wy5	Analiza poziomu wyrazowego: semantyka leksykalna, ujednoznacznianie znaczeń słów, kolokacje i wielowyrazowe jednostki leksykalne.	2
Wy6	Semantyka dystrybucyjna: filozoficzno-psychologiczne podstawy, reprezentacja znaczeń w przestrzeni wektorów osadzeń, wybrane modele i zastosowania w odniesieniu do: znaczeń słów, wyrażeń językowych i dokumentów.	3
Wy7	Modele językowe: n-gramowe i problem wygładzania, głębokie modele językowe i sekwencyjne modele semantyki dystrybucyjnej, wybrane zastosowania, np. korekta wyników rozpoznania.	2

Wy8	Statystyczna semantyczna analiza tekstu: reprezentacja tekstu na potrzeby klasyfikacji dziedzinowej, filtrowanie strumieni tekstu, podobieństwo semantyczne tekstu i problemy grupowania semantycznego (analizy skupień), modelowanie tematyczne.	2
Wy9	Rozpoznawanie wydźwięku i emocji: podstawy psychologiczne i językoznawcze, wybrane modele opisu emotywnego, ematywne zasoby językowe (leksykalne i tekstowe), wybrane metody rozpoznawania.	2
Wy10	Przetwarzanie wielojęzyczne i międzyjęzyczne: wybrane zagadnienia, wielojęzyczne modele semantyki dystrybucyjnej	2
Wy11	Analiza mowy: wybrane problemy i rodzaje zastosowań, zasoby językowe w dziedzinie mowy, typowe potoki przetwarzania w tym wykorzystanie modeli językowych, problemy przetwarzania wyjścia modułu rozpoznawania mowy.	2
Wy12	Przetwarzanie mediów społecznościowych: specyfika tekstów, normalizacja i korekta tekstu, elementy strukturalne i kontekst.	2
Wy13	Wydobywanie informacji i wiedzy z tekstu: typowe zadania, przegląd problemów i typowych procesów przetwarzania, środowiska programistyczne do przetwarzania języka naturalnego; infrastruktury technologii językowych.	2
Wy14	Wydobywanie informacji: rozpoznawanie nazw własnych i wyrażeń identyfikujących; rozpoznawanie relacji semantycznych i agregacja informacji.	2
	Suma godzin	30

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Zajęcia organizacyjne	2
La2	Zbudowanie wzorcowego korpusu tekstów dla wybranej dziedziny oraz jego ocena pod kątem reprezentatywności. Ocena jakości wybranych korpusów anotowanych.	6
La3	Konstrukcja modeli semantyki dystrybucyjnej dla korpusu tekstów wg wybranych algorytmów i ocena jakości tych modeli przy pomocy kilku metod.	6
La4	Klasyfikacja semantyczna tekstu dla określonego zadania w oparciu o zadany anotowany korpus przy pomocy kilku metod zróżnicowanych pod względem przetwarzania wstępnego, reprezentacji tekstu oraz wykorzystanych algorytmów maszynowego uczenia.	8
La5	Implementacja i dostrojenie kilku metod oceny polaryzacji emocjonalnej wydźwięku tekstu, w tym metody heurystycznej oraz metody opartej na nadzorowanym uczeniu w oparciu o zadany korpus anotowany emotywne.	6
La6	Zajęcia podsumowujące oraz sumaryczna ocena końcowa	2
	Suma godzin	

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE
<p>N1. Podręczniki.</p> <p>N2. Materiały elektroniczne na wskazanych stronach i serwisach internetowych.</p> <p>N3. Udostępnione zasoby i narzędzia językowe dla języka polskiego oraz języka angielskiego.</p> <p>N4. Zasoby i narzędzia językowe oraz podstawowe architektury przetwarzania języka naturalnego dostępne na wskazanych stronach internetowych.</p>

N5. Materiały do wykładu i projektu udostępnione poprzez portal E-learning Wydziału Informatyki i Zarządzania.

N6. Infrastruktura badawcza technologii językowych CLARIN (<http://www.clarin.eu>) w tym jej polska część CLARIN-PL (<http://clarin-pl.eu>).

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P1 (wykład)	KSI_W04, KSI_W14	Egzamin z pytaniami otwartymi i zamkniętymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb
P2 (laboratorium)	KSI_U03, KSI_U04	Kontrola zrealizowania zadań studentów. Każde zadanie ma ustaloną liczbę punktów. Suma punktów przeliczana na ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

- [1] Handbook of Natural Language Processing (Second Edition). (Ed.) Nitin Indurkha i Fred J. Damerau. CRC Press, 2010
- [2] Sholom M. Weiss, Nitin Indurkha, Tong Zhang i Fred Damerau. Text Mining: Predictive Methods for Analyzing Unstructured Information, 2010.
- [3] Christopher D. Manning, Prabhakar Raghavan i Hinrich Schütze. Introduction to Information Retrieval. Cambridge Univ. Press, 2008.
- [4] Manning, C. D. i Schütze, H. Foundations of Statistical Natural Language Processing The MIT Press, 2001.
- [5] Manu Konchady Text Mining Application Programming (Programming Series) Charles River Media, Inc., 2006.
- [6] Mykowiecka A. Inżynieria lingwistyczna, Komputerowe przetwarzanie tekstów w języku naturalnym, Wydawnictwo PJWSTK, Warszawa 2007

- [7] Piasecki Maciej. Selektywne wprowadzenie do semantyki formalnej. Red. Szymanik J. i Zajenkowski M., Kognitywistyka. O umyśle umyślnie i nieumyślnie, Koło Filozoficzne przy MISH, Uniwersytet Warszawski, str. 113-155, 2004.
- [8] Marius Paşca. Open-Domain Question Answering from Large Text Collections. CSLI, Stanford, 2003.
- [9] Eneko Agirre, Philip Edmonds, ed., Word Sense Disambiguation Algorithms and Applications. Springer, 2007.
- [10] Steven Bird, Ewan Klein, and Edward Loper. Natural Language Processing with Python. <http://www.nltk.org/book/>
- [11] Diana Maynard, Kalina Bontcheva, Isabelle Augenstein. Natural Language Processing for the Semantic Web (Synthesis Lectures on the Semantic Web: Theory and Technology). Morgan and Claypool, 2016.
- [12] Barrière, Caroline. Natural Language Understanding in a Semantic Web Context. Springer, 2016.
- [13] ChengXiang Zhai, Sean Massung. Text Data Management and Analysis: A Practical Introduction to Information Retrieval and Text Mining, Morgan & Claypool, 2016.

LITERATURA UZUPELNIAJACA:

- [1] Daniel Bikel i Imed Zitouni. Multilingual Natural Language Processing Applications: From Theory to Practice
- [2] Jurafsky, D. & Martin, J. H. Speech and Language Processing: An Introduction to Natural Language Processing, Computational Linguistics and Speech Recognition Prentice Hall, 2000.
- [3] Mitkov, R. (ed.) The Oxford Handbook of Computational Linguistics Oxford University Press, 2003.
- [4] Iryna Gurevych, Judith Eckle-Kohler, Michael Matuschek. Linked Lexical Knowledge Bases: Foundations and Applications (Synthesis Lectures on Human Language Technologies), Morgan & Claypool, 2016.
- [5] Mikolov, T., Chen, K., Corrado, G., and Dean, J. (2013a). Efficient estimation of word representations in vector space. arXiv preprint arXiv:1301.3781
- [6] Mikolov, T., Sutskever, I., Chen, K., Corrado, G. S., and Dean, J. (2013b). Distributed representations of words and phrases and their compositionality. In Advances in Neural Information Processing Systems, pages 3111–3119.
- [7] Chris McCormick (dostęp 11 I 2017) Word2Vec Tutorial - The Skip-Gram Model, <http://mccormickml.com/2016/04/19/word2vec-tutorial-the-skip-gram-model/>
- [8] Piasecki, M.; Szpakowicz, S. & Broda, B. (2009), *A Wordnet from the Ground Up*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław, URL: http://www.plwordnet.pwr.wroc.pl/main/content/files/publications/A_Wordnet_from_the_Ground_Up.pdf

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Maciej Piasecki, maciej.piasecki@pwr.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim Przetwarzanie danych przestrzennych	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Spatial Data Processing	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów:	II stopień / stacjonarna /
Rodzaj przedmiotu:	~~obowiązkowy~~ / wybieralny / ~~ogólnouczelniany~~ *
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	... W04SZT-SM0821 W i L .....
Grupa kursów	~~TAK~~ / NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	15		15		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	25		25		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	zaliczenie na ocenę		zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	1		1		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			1		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	0,6		0,6		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH
1. Umiejętność programowania
2. Wiedza z zakresu przetwarzania danych
3. Wiedza z zakresu obliczeniowej nauki o sieciach
4. Wiedza z zakresu uczenia maszynowego

CELE PRZEDMIOTU
C1 Zapoznanie z metodami analizy danych przestrzennych w szczególności wymiaru czasowego i przestrzennego
C2 Zapoznanie z podstawowymi problemami i zadaniami w przetwarzaniu danych przestrzennych

C3 Nabywanie umiejętności pracy z dostępnymi narzędziami do analizy danych przestrzennych, ich modyfikacji do własnych potrzeb oraz wytwarzania

C4 Nabywanie umiejętności wykorzystania analizy danych przestrzennych w przykładowych zastosowaniach, np. wyjaśnianie zjawisk mobilnościowych, analiza wykorzystania terenu, eksploracja korelacji czasoprzestrzennych.

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W05 Zna zaawansowane metody przetwarzania informacji, w tym metody pozyskiwania wiedzy z danych różnych typów danych, ich transformacji, automatycznej ekstrakcji cech, metody zbierania informacji o preferencjach użytkownika i sposoby personalizacji w systemach informacyjnych

KSI_W08 Zna specjalistyczne metody sztucznej inteligencji i specyfikę ich stosowania

KSI_W09 Ma wiedzę na temat zaawansowanych metod przetwarzania złożonych danych

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03 Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U04 Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

Z zakresu kompetencji społecznych:

KSI_K02 Potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny i przedsiębiorczy

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Wprowadzenie do kursu, obecne wyzwania analizy danych przestrzennych. Typy danych przestrzennych, zadania i rodzaje modeli. System analizy danych przestrzennych: od podstaw do wartości biznesowej. Sposoby prezentacji wyników analiz danych przestrzennych.	2
Wy2	Metody gromadzenia i podstawowej analizy danych przestrzennych, czasoprzestrzenne bazy danych. Indeksowanie przestrzenne. Aspekty obliczeniowe przetwarzania danych przestrzennych. Równoleglizacja przetwarzania danych przestrzennych.	2
Wy3	Wydobywanie, przetwarzanie, oczyszczanie i wybór cech z danych przestrzennych w zależności od źródła danych (GPS, dane pochodzące z cyfryzacji map, crowdsourcing). Agregacja danych z dodatkowych źródeł (dane pogodowe, podkłady mapowe, sieci dróg, struktury demograficzne).	2
Wy4	Zaawansowane przetwarzanie i eksploracja danych przestrzennych: geokodowanie, geolokacja, korelacje czasoprzestrzenne, map-matching. Testy statystyczne w kontekście czasoprzestrzennym.	2

Wy5	Uczenie maszynowe w danych przestrzennych: nienadzorowane metody badania złożonych struktur przestrzennych, klastrowanie danych oraz identyfikacja struktur przestrzennych. Uczenie reprezentacji.	2
Wy6	Uczenie maszynowe w danych przestrzennych - modele predykcyjne: klasyfikacja i regresja.	2
Wy7	Analiza sieci w danych przestrzennych, specyfika sieciowej reprezentacji infrastruktury miejskiej, sieci ważone, przetwarzanie sieci ze złożonymi atrybutami na węzłach i krawędziach. Wnioskowanie w sieciach przestrzennych.	2
Wy8	Kolokwium zaliczeniowe	1
	Suma godzin	15

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Zapoznanie z programem laboratorium, sposobami oceny, szkolenie BHP.	1
La2	Pozyskiwanie i przetwarzanie danych przestrzennych, wykorzystanie przestrzennych baz danych. Wizualizacja danych przestrzennych.	2
La3	Łączenie i augmentacja zbiorów danych. Inżynieria cech.	2
La4	Eksploracja danych przestrzennych, nienadzorowane wnioskowanie o strukturach przestrzennych.	2
La5	Predykcja w danych przestrzennych.	2
La6	Analiza sieci mobilnościowych.	2
La7	Analiza wybranego zagadnienia przestrzennego - projektowanie	2
La8	Analiza wybranego zagadnienia przestrzennego - implementacja	2
	Suma godzin	15

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE
N1. Prezentacja multimedialna na wykładzie N2. Demonstracja narzędzi i technik analizy danych przestrzennych na wykładzie N3. Listy laboratoryjne N4. Konsultacje N5. Praca własna studenta

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P1 – wykład	KSI_W05, KSI_W8, KSI_W9	Ocena końcowa z wykładu będzie wystawiana na podstawie wyników kolokwium z pytaniami otwartymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób: (50%, 60%) dst, (60%, 70%) dst+, (70%, 80%) db (80%, 90%) db+ (90%,) bdb.
P2 – laboratorium	KSI_U03, KSI_U04, KSI_K02	Ocena końcowa z laboratorium będzie wystawiana na podstawie ocen cząstkowych

		(punktów) otrzymanych z poszczególnych zadań. Do każdej z list przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób: (50%, 60%) dst, (60%, 70%) dst+, (70%, 80%) db (80%, 90%) db+ (90%,) bdb.
--	--	---

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

- [1] Singleton, Alex D., Seth Spielman, and David Folch. Urban analytics. Sage, 2017.
- [2] Barthelemy, M. (2016). The Structure and Dynamics of Cities: Urban Data Analysis and Theoretical Modeling. Cambridge: Cambridge University Press.
- [3] Andrienko, Natalia, and Gennady Andrienko. Exploratory analysis of spatial and temporal data: a systematic approach. Springer Science & Business Media, 2006.
- [4] Diggle, P. J. (2013). Statistical analysis of spatial and spatio-temporal point patterns. Chapman and Hall/CRC.
- [5] Cressie, N., & Wikle, C. K. (2015). Statistics for spatio-temporal data. John Wiley & Sons.
- [6] Eshel, G. (2012). Spatiotemporal data analysis. Princeton : Princeton University Press.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- [7] Bivand, R. S., Pebesma, E. J., Gomez-Rubio, V., & Pebesma, E. J. (2008). Applied spatial data analysis with R (Vol. 747248717). New York: Springer.
- [8] Brunsdon, C., & Comber, L. (2015). An introduction to R for spatial analysis and mapping. Sage.
- [9] Tang, X., Liu, Y., Zhang, J., & Kainz, W. (Eds.). (2007). Advances in spatio-temporal analysis. CRC Press.
- [10] Rey, S. (2015). Python Spatial Analysis Library (PySAL): An update and illustration. Geocomputation: A Practical Primer. London: SAGE, 233-254.

**NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE,
NAZWISKO, ADRES E-MAIL)**

Piotr Szymański, piotr.szymanski@pwr.edu.pl

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu w języku polskim Przetwarzanie danych złożonych

Nazwa przedmiotu w języku angielskim Complex data processing

Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja

Specjalność (jeśli dotyczy): .....

Poziom i forma studiów: II stopień / stacjonarna /

Rodzaj przedmiotu: ~~obowiązkowy~~ / wybieralny / ~~ogólnouczelniany~~ *

Cykl kształcenia od: 2023/2024

Kod przedmiotu W04SZT-SM0829 W i L .....

Grupa kursów ~~TAK~~ / NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	30		30		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	50		50		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	Egzamin		Zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	2		2		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			2		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	1.28		1,2		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

1. Podstawy statystyki
2. Umiejętność programowania w języku Python lub R
3. Podstawy uczenia maszynowego

CELE PRZEDMIOTU

C1 Zrozumienie natury danych złożonych

C2 Nabywanie umiejętności pracy z danymi złożonymi wielu rodzajów, takimi jak dane relacyjne, z hierarchią klas, strumienie danych szeregi czasowe, sieci temporalne

C3 Wykorzystanie analizy danych złożonych w przykładowych zastosowaniach

C4 Nabywanie umiejętności pracy z dostępnymi narzędziami do analizy danych złożonych oraz ich modyfikacji do własnych potrzeb

C5 Umiejętność wnioskowania na podstawie analiz danych złożonych

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W05 Zna zaawansowane metody przetwarzania informacji, w tym metody pozyskiwania wiedzy z danych różnych typów danych, ich transformacji, automatycznej ekstrakcji cech, metody zbierania informacji o preferencjach użytkownika i sposoby personalizacji w systemach informacyjnych

KSI_W06 Zna zaawansowane algorytmy i techniki inteligentnego przetwarzania danych o różnej modalności.

KSI_W11 Ma wiedzę na temat algorytmicznego rozwiązywania problemów sztucznej inteligencji.

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03 - Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U04 - Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Wprowadzenie do kursu, obecne wyzwania analizy danych złożonych. Omówienie warunków zaliczenia	2
Wy2	Dane niespełniające warunku IID - wprowadzenie, problemy, przykłady	2
Wy3	Wnioskowanie relacyjne w danych usieciowionych, klasyfikacja kolektywna	2
Wy4	Klasyfikacja w hierarchiach klas	2
Wy5	Dane strumieniowe - wprowadzenie, wyzwania złożoności, algorytmy pracujące na strumieniach	2
Wy6	Metody wykrywania dryftu konceptu w danych strumieniowych	2
Wy7	Klasyfikacja w danych strumieniowych - jednoklasowa, wieloklasowa	2
Wy8	Odtwarzanie struktury sieci na podstawie strumieni danych	2
Wy9	Szeregi czasowe - wprowadzenie, komponenty składowe szeregów, badanie stacjonarności, test Dickeya-Fullera, analizy ACF i PACF	2
Wy10	Modelowanie i predykcja szeregów czasowych modelami AR, MA, ARMA, ARIMA	2

Wy11	Modelowanie i predykcja szeregów czasowych z wykorzystaniem sieci neuronowych	2
Wy12	Predykcja szeregów czasowych w praktyce - case study, wprowadzenie do konkursu	2
Wy13	Sieci temporalne - wprowadzenie do modeli, embedding	2
Wy14	Sieci temporalne - predykcja	2
Wy15	Podsumowanie wykładu	2
	Suma godzin	30

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Zapoznanie z programem laboratorium, warunkami zaliczenia, szkolenie BHP	2
La2	Metody wstępnej eksploracji danych - czyszczenie, wartości brakujące i odstające, generacja rozkładów	2
La3	Klasyfikacja kolektywna - algorytmy Loopy Belief Propagation oraz Iterative Classification	2
La4	Klasyfikacja z hierarchią klas - ewaluacja różnych metod klasyfikacji	2
La5	Strumienie - wprowadzenie. Konfiguracja środowiska do pracy ze strumieniami, wstępne przetwarzanie strumieni danych	2
La6	Wykrywanie dryftu konceptu w strumieniach danych	2
La7	Ewaluacja jednoklasowych algorytmów klasyfikacji w danych strumieniowych	2
La8	Wsteczna inżynieria struktury sieci ze strumienia danych	2
La9	Szeregi czasowe I - wstępne przetwarzanie, brakujące wartości, testy stacjonarności, uzyskiwanie stacjonarności w szeregu czasowym	2
La10	Szeregi czasowe II - analiza komponentów ACF i PACF, modelowanie i predykcja z wykorzystaniem modelu ARMA i/lub ARIMA	2
La11	Szeregi czasowe III - modelowanie szeregów czasowych z wykorzystaniem sieci neuronowych	2
La12	Szeregi czasowe IV - predykcja szeregów czasowych - konkurs	2
La13	Modelowanie sieci temporalnych	2
La14	Predykcja krawędzi w sieciach temporalnych	2
La15	Podsumowanie laboratorium, przedstawienie wyników konkursu, zaliczenie	2
	Suma godzin	30

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE
N1. Wykład - prezentacja oraz materiały
N2. Platforma konkursowa
N3. Środowisko programistyczne dla języka R lub Python

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się

P – laboratorium	KSI_U03 KSI_U04	Kontrola zrealizowania zadań studentów. Każde zadanie ma ustaloną liczbę punktów. Suma punktów przeliczana na ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb
P - wykład	KSI_W05 KSI_W06 KSI_W11	Egzamin z pytaniami otwartymi i zamkniętymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

- [1] Biecek, P.: Przewodnik po pakiecie R, Oficyna Wydawnicza GIS (2017)
- [2] Toomey, D.: R for Data Science - R Data Science Tips, Solutions and Strategies, Packt Publishing (2014)
- [3] Géron, A.: Hands-On Machine Learning with Scikit-Learn, Keras, and TensorFlow: Concepts, Tools, and Techniques to Build Intelligent Systems (2019)
- [4] VanderPlas, J.: Python Data Science Handbook: Essential Tools for Working with Data, O'Reilly Media (2016)
- [5] Shumway, RH: Time series analysis and its applications, Springer (2017)

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- [6] S.E. Ahmed (Ed.): Big and Complex Data Analysis, Methodologies and Applications, Springer (2017)
- [7] Wilhelm, A. F., Kestler, H. A. (Eds.): Analysis of Large and Complex Data. Springer (2016)
- [8] Provost, F., Fawcett, T.: Data Science for Business: What You Need to Know about Data Mining and Data-Analytic Thinking, O'Reilly Media (2013)

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIĘ, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Radosław Michalski, radoslaw.michalski@pwr.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim Seminarium dyplomowe	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Graduate seminar	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów:	I / II stopień / jednolite studia magisterskie* , stacjonarna
Rodzaj przedmiotu:	obowiązkowy / ~~wybieralny~~ / ~~ogólnouczelniany~~ *
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	...W04SZT-SM0007S.....
Grupa kursów	~~TAK~~ / NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)					30
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)					50
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)					zaliczenie na ocenę*
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS					2
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)					
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)					1,2

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH
1. Wybrany temat i zakres pracy dyplomowej

CELE PRZEDMIOTU
C1 Zapoznanie się z trendami rozwoju sztucznej inteligencji
C2 Nabycie umiejętności pozyskiwania informacji w języku polskim i angielskim o istotnych zagadnieniach dotyczących sztucznej inteligencji
C2 Nabycie umiejętności z zakresu m.in.: zasad pisania pracy, dokumentowania wyników eksperymentów, odwoływania się do literatury, sposobów prezentowania wyników pracy, sposobów i formy udziału w publicznej dyskusji

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu umiejętności:

KSI_U01 - Potrafi wyszukiwać informacje z różnych źródeł, umie dokonać ich krytycznej analizy, syntezy, twórczej interpretacji oraz potrafi je zaprezentować

KSI_U02 - Potrafi formułować i testować hipotezy dotyczące prostych problemów badawczych

KSI_U06 - Potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanym kręgiem odbiorców

KSI_U09 Potrafi planować i realizować proces samokształcenia, określać możliwe kierunki dalszego uczenia się przez całe życie, a także ukierunkowywać innych w tym zakresie

KSI_U10 Potrafi prowadzić debatę

Forma zajęć - seminarium		Liczba godzin
Se1	Omówienie wymogów regulaminowych dotyczących uzyskania dyplomu magistra, organizacja prac i badań własnych.	2
Se2	Zasady korzystania z literatury naukowej, technicznej, informacji patentowej z poszanowaniem prawa autorskiego, omówienie zasad pisania prac dyplomowych. Omówienie narzędzi do edycji tekstu.	2
Se3	Prezentacja problemu naukowego podejmowanego w pracy, zakresu pracy, przeglądu stanu wiedzy w obszarze pracy oraz planu badań.	12
Se4	Opracowanie i przedstawienie wyników pracy dyplomowej. Prezentacja naukowej metody badawczej. Przedstawienie oryginalnych uzyskanych wyników. Ulokowanie wyników na tle literatury. Przewykonanie wniosków.	14
	Suma godzin	30

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

N1. Praca własna studenta – studia literaturowe.

N2. Praca własna studenta – redakcja pracy dyplomowej.

N3. Praca własna studenta – przygotowanie i wygłoszenie referatu (prezentacja multimedialna).

N4. Praca wspólna – dyskusja.

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1	KSI_U01, KSI_U02, KSI_U06, KSI_U09, KSI_U10	Ocena z pierwszej prezentacji
F2	KSI_U01, KSI_U02, KSI_U06, KSI_U09, KSI_U10	Ocena z drugiej prezentacji
P – Ocena końcowa	KSI_U01, KSI_U02, KSI_U06, KSI_U09, KSI_U10	$F1 * 0,4 + F2 * 0,4 + \text{Udział w dyskusji na zajęciach} * 0,2$

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA
<u>LITERATURA PODSTAWOWA:</u> [1] Bieżąca literatura odnosząca się bezpośrednio do realizowanego tematu pracy dyplomowej – wybrana według wskazówek promotora i prowadzącego. [2] Bieżąca literatura o kierunkach rozwoju sztucznej inteligencji – wybrana według wskazówek prowadzącego. [3] Maciej Sydor: Wskazówki dla piszących prace dyplomowe. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Poznań 2014.
<u>LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:</u> [1] Literatura pogłębiająca zagadnienia związane z tematem pracy dyplomowej – wybrana według wskazówek promotora i prowadzącego (w szczególności aktualne artykuły w specjalistycznych czasopismach naukowych).
NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)
Piotr Bródka, piotr.brodka@pwt.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim Sieci złożone	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Complex networks	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów: I / II stopień / jednolite studia magisterskie* , stacjonarna / niestacjonarna*	
Rodzaj przedmiotu: obowiązkowy / wybieralny / ogólnouczelniany *	
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu W04SZT-SM0016W/L	
Grupa kursów TAK / NIE*	

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	15		15		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	25		25		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	zaliczenie na ocenę		zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	1		1		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			1		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	0,6		0,6		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH	
1.	Podstawowa wiedza z zakresu matematyki i fizyki dla studiów inżynierskich.
2.	Umiejętność programowania na poziomie zaawansowanym
3.	Umiejętność przetwarzania i analizy danych na poziomie podstawowym

CELE PRZEDMIOTU	
C1	Poznanie roli i znaczenia analizy sieci złożonych we współczesnym świecie
C2	Zapoznanie się ze sposobami przetwarzania i analizy sieci złożonych
C2	Poznanie narzędzi i technik analizy sieci złożonych
C4	Nabycie umiejętności analizy sieci złożonych w kontekście zdefiniowanego problemu

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W07 - Ma wiedzę na temat zaawansowanej analizy danych sieciowych, zachowań ludzkich i sposobów ich wykorzystania

Z zakresu umiejętności:

KSI_U01 - Potrafi wyszukać informacje z różnych źródeł, umie dokonać ich krytycznej analizy, syntezy, twórczej interpretacji oraz potrafi je zaprezentować

KSI_U02 - Potrafi formułować i testować hipotezy dotyczące prostych problemów badawczych

KSI_U03 - Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Zasady zaliczenia, Wstęp do analizy sieci złożonych	2
Wy2	Wprowadzenie do analizy sieci złożonych, przedstawienie roli sieci złożonych we współczesnym świecie.	2
Wy3	Teoria grafów, podstawowe właściwości sieci, typy sieci	2
Wy4	Modele sieci – Sieci Losowe, Małego Świata, Barabási-Albert i inne	2
Wy5	Procesy rozprzestrzeniania w sieciach	2
Wy6	Identyfikacja i ewolucja grup	2
Wy7	Odporność i wizualizacja sieci	2
Wy8	Kolokwium zaliczeniowe	1
	Suma godzin	15

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Zapoznanie z programem zajęć, zasady zaliczenia, szkolenie BHP, wprowadzenie do zadania 1	1
La2	Zadanie 1 – podstawowa analiza sieci w Gephi i Cytoscape. Wprowadzenie do zadania 2	2
La3	Zadanie 2 – podstawowa analiza sieci w Python (NetworkX) i R (igraph). Wprowadzenie do zadania 3	2
La4	Zadanie 3 – Ręczne tworzenie własnej sieci i jej analiza. Wprowadzenie do zadania 4	2
La5	Zadanie 4 – Definiowanie problemu (biznesowego, naukowego, społecznego) do którego można wykorzystać analizę sieci oraz identyfikacja źródeł danych sieciowych umożliwiających tą analizę.	2
La6	Zadanie 4 – Zbieranie danych sieciowych, budowa sieci, podstawowa analiza sieci	2
La7	Zadanie 4 – Pogłębiona analiza sieci, definiowanie systemu/warstwy prezentacji przedstawiającej odpowiedź na zdefiniowany wcześniej problem.	2
La8	Zadanie 4 – prezentacja opracowanego systemu, odkryć i wniosków z analiz	2
	Suma godzin	15

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1. Wykład - prezentacja multimedialna
N2. Narzędzia i biblioteki do analizy sieci złożonych – Gephi, Cytoscape, NetworkX, iGraph (ewentualnie inne).
N3. Prezentacja multimedialna i plakatu (ewentualnie inne).

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P1 – wykład	KSI_W07	Ocena z wykładu będzie wystawiana na podstawie kolokwium. 3,0 - [50% - 60%); 3,5 - [60% - 70%); 4,0 - [70% - 80%); 4,5 - [80% - 90%); 5,0 - [90% - 99%); 5,5 - 100%
F1	KSI_W07	Ocena z Zadania 1 - 0,5 – zadanie nie wykonane; 0 – zadanie wykonane
F2	KSI_W07	Ocena z Zadania 2 - 0,5 – zadanie nie wykonane; 0 – zadanie wykonane
F2	KSI_W07, KSI_U01, KSI_U02, KSI_U03	Ocena z Zadania 3 - 0,5 – zadanie nie wykonane; 0 – zadanie wykonane poprawnie, 0,5 – zadanie wykonane ponad przeciętnie
F4	KSI_W07, KSI_U01, KSI_U02, KSI_U03	Ocena z Zadania 4 – ocena efektu końcowego realizacji zadania w kontekście trudności podjętego problemu, jakości przeprowadzonych analiz i wykorzystania metod analizy sieci złożonych. Skala (2,0-5,5)
P2 - laboratorium	KSI_W07, KSI_U01, KSI_U02, KSI_U03,	F4+F3+F2+F1(max 5,5; min 2,0)

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA**LITERATURA PODSTAWOWA:**

[1] Filippo Menczer, Santo Fortunato, Clayton A. Davis, A First Course in Network Science, Cambridge University Press 2020

<https://github.com/CambridgeUniversityPress/FirstCourseNetworkScience>

[2] Barabási, A. L. (2016). Network science. Cambridge University Press;

<http://barabasi.com/networksciencebook/>

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

[1] Fronczak, A., & Fronczak, P. (2009). *Świat sieci złożonych: Od fizyki do Internetu*. Wydawnictwo Naukowe PWN

[2] Caldarelli, G., & Chessa, A. (2016). Data science and complex networks: real case studies with Python. Oxford University Press.

Newman, M. (2010) Networks: an introduction. *United States: Oxford University Press Inc., New York*, 1-2.

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Piotr Bródka, piotr.brodka@pwt.edu.pl

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim: Systemy rekomendacyjne i personalizacja	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Recommender systems and personalization	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów: I / II stopień / jednolite studia magisterskie* , stacjonarna / niestacjonarna*	
Rodzaj przedmiotu: obowiązkowy / wybieralny / ogólnouczelniany *	
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu ... W04SZT-SM0819 W i L	
Grupa kursów TAK / NIE*	

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	15		15		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	25		25		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	zaliczenie na ocenę		zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	1		1		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			1		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	0,6		0,6		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH
<ol style="list-style-type: none"> 1. Umiejętność programowania na poziomie zaawansowanym 2. Umiejętność przetwarzania i analizy danych na poziomie zaawansowanym 3. Zaawansowana wiedza dotycząca uczenia maszynowego 4. Podstawowa wiedza dotycząca głębokich sieci neuronowych

CELE PRZEDMIOTU
C1 Zrozumienie celów i zadań systemów rekomendacyjnych i personalizacji
C2 Nabycie umiejętności zaprojektowania systemu rekomendacyjnego
C3 Nabycie umiejętności pracy w grupie

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W05 Zna zaawansowane metody przetwarzania informacji, w tym metody pozyskiwania wiedzy z danych różnych typów danych, ich transformacji, automatycznej ekstrakcji cech, metody zbierania informacji o preferencjach użytkownika i sposoby personalizacji w systemach informacyjnych

KSI_W08 Zna specjalistyczne metody sztucznej inteligencji i specyfikę ich stosowania

KSI_W09 Ma wiedzę na temat zaawansowanych metod przetwarzania złożonych danych

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03 Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U04 Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

Z zakresu kompetencji społecznych:

KSI_K02 Potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny i przedsiębiorczy

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Cele personalizacji i systemów rekomendacyjnych. Rodzaje danych wykorzystywanych w personalizacji i systemach rekomendacyjnych	2
Wy2	Miary jakości systemów rekomendacyjnych, m.in. MAP, NDCG, nowość, różnorodność, odkrywczność, pokrycie	2
Wy3	Wyszukiwanie informacji a systemy rekomendacyjne. Rodzaje personalizacji. Klasyczne algorytmy rekomendacji. Metody filtrowania kolaboratywnego. Filtrowanie na podstawie treści. Metody hybrydowe	2
Wy4	Systemy rekomendacyjne NetFlix	2
Wy5	Uczenie ze wzmocnieniem w testowaniu SR i spersonalizowanych interfejsów	2
Wy6	Ewolucja i technologie system rekomendacyjnego YouTube oraz Allegro	2
Wy7	CARS - systemy rekomendacyjne uwzględniające kontekst. Sekwencyjność w SR: <i>session-based</i> i <i>session-aware</i> . Emocje w SR. Wielogustowość. Stroniczość i inne wyzwania SR	2
Wy8	Kolokwium zaliczeniowe	1
Suma godzin		15

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Zapoznanie z programem laboratorium, sposobami oceny, szkolenie BHP.	1
La2	Klasyczne metody rekomendacji - badania	2
La3	Prezentacja wyników badań. Ocena jakości SR	2
La4	Zaawansowane metody i podstawowe modele głębokie w rekomendacji	2
La5	Modelowanie zachowań użytkowników oraz kontekstowość	2
La6	Projekt wybranego systemu rekomendacyjnego	2
La7	Implementacja wybranego systemu rekomendacyjnego	2

La8	Prezentacje zaimplementowanych i zbadanych rozwiązań	2
	Suma godzin	15

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1. Wykład - prezentacja multimedialna
N2. Biblioteki do przetwarzania sygnałów i tworzenia modeli w językach programowania R oraz Python (ewentualnie inne).
N3. Prezentacja multimedialna, plakatowa i wideo (ewentualnie inne).

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P1 – wykład	KSI_W05, KSI_W8, KSI_W9	Kolokwium z pytaniami otwartymi i zamkniętymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb
P2 – laboratorium	KSI_U03, KSI_U04, KSI_K02	Kontrola zrealizowania zadań studentów. Każde zadanie ma ustaloną liczbę punktów. Suma punktów przeliczana na ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA

- [1] Kim Falk, Practical Recommender Systems, 2017.
[2] Charu C. Aggarwal, Recommender Systems: The Textbook, 2016
[3] Michael Schrage, Recommendation Engines, The MIT Press, 2020
[4] Deepak K. Agarwal and Bee-Chung Chen, Statistical Methods for Recommender Systems, Cambridge University Press, 2016
[5] Francesco Ricci and Lior Rokach, Recommender Systems Handbook, 2015
[6] Gerardus Blokdyk, Recommender system A Complete Guide - 2019 Edition, 5STARCooks, 2019
[7] Rounak Banik, Hands-On Recommendation Systems with Python: Start building powerful and personalized, recommendation engines with Python. Packt Publishing, 2018

[8] Marko Tkalčič, Berardina De Carolis, Marco de Gemmis, Ante Odić, Andrej Košir (eds.), Emotions and Personality in Personalized Services: Models, Evaluation and Applications. Springer, 2016

[9] Materiały konferencyjne konferencji RecSys – ACM Recommender Systems

LITERATURA UZUPELNIAJĄCA:

[1] Dietmar Jannach and Markus Zanker, Recommender Systems: An Introduction, 2010

[2] Panagiotis Germanakos and Marios Belk, Human-Centred Web Adaptation and Personalization: From Theory to Practice, 2016

[3] Nikos Manouselis and Hendrik Drachslar, Recommender Systems for Technology Enhanced Learning: Research Trends and Applications, 2014

[4] Bharat Bhasker and Srikumar, K, Recommender Systems in e-Commerce: Methodologies and Applications of Data Mining, 2010

[5] Silveira Netto Nunes, Maria Augusta, Recommender Systems based on Personality Traits:: Could human psychological aspects influence the computer decision-making process?, 2009

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Przemysław Kazienko, kazienko@pwr.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim	
Techniki ochrony prywatności w przetwarzaniu danych	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
Privacy-preserving techniques in the data processing	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna inteligencja	
Poziom i forma studiów:	II stopień / stacjonarna
Rodzaj przedmiotu:	obowiązkowy / wybieralny / ogólnouczelniany*
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	W04SZT-SM0831 W i L
Grupa kursów	TAK / NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	30		30		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	50		50		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	Egzamin		Zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	2		2		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			2		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	1.28		1,2		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

1. Znajomość podstaw programowania
2. Zaliczony kurs z podstaw rachunku prawdopodobieństwa
3. Znajomość podstawowych technik DNN

CELE PRZEDMIOTU

- C1 Przedstawienie podstawowych koncepcji dotyczących algorytmicznej ochrony prywatności.
C2 Prezentacja matematycznych i algorytmicznych podstaw prywatności różnicowej.

C3 Prezentacja zastosowań metod ochrony prywatności w masowym przetwarzaniu danych ze szczególnym uwzględnieniem sieci głębokich.

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W05 Zna zaawansowane metody przetwarzania informacji, w tym metody pozyskiwania wiedzy z danych różnych typów danych, ich transformacji, automatycznej ekstrakcji cech, metody zbierania informacji o preferencjach użytkownika i sposoby personalizacji w systemach informacyjnych

KSI_W06 Zna zaawansowane algorytmy i techniki inteligentnego przetwarzania danych o różnej modalności.

KSI_W11 Ma wiedzę na temat algorytmicznego rozwiązywania problemów sztucznej inteligencji.

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03 - Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U04 - Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

Z zakresu kompetencji społecznych:

TRZĘŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		liczba godzin
Wy1	Wprowadzenie – czym jest prywatność różnicowa ? (1 wykład)	2
Wy2	Metody Gaussa i Laplace'a	4
Wy3	Mechanizm eksponencjalny; twierdzenia o łączeniu mechanizmów	4
Wy4	Mechanizm Noisy Max	2
Wy5	Mechanizmy dla zapytań liniowych	2
Wy6	Prywatność różnicowa w rzeczywistych typach danych	4
Wy7	Prywatność a AI	2
Wy8	Ogólne techniki zapewniania prywatności w uczeniu głębokim	4
Wy9	Prywatność a metody generacyjne (ze szczególnym uwzględnieniem GAN)	4
Wy10	Prywatność a <i>federated learning</i> (wybrane zagadnienia)	2
	Suma godzin	30

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Podstawowe techniki przetwarzania prywatnych danych	4
La2	Zaawansowane metody ochrony prywatności	6
La3	Ataki na prywatność w sieciach głębokich	4
La4	Ochrona prywatności w sieciach głębokich	6
La5	Prywatność w metodach generacyjnych	6
La6	Prywatność a federated learning	4
	Suma godzin	30

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

N1.Tradycyjny wykład z elementami dyskusji.
N2.Prezentacja kodu, zadania programistyczne i analityczne

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1 – Listy zadań	KSI_U03 KSI_U04	Ocena zadań wykonywanych podczas laboratoriów oraz zadań domowych
F2 – Egzamin	KSI_W05 KSI_W07 KSI_W11	Egzamin pisemny z zakresu wykładu.
P - Ocena z wykładu jest równoważna ocenie uzyskanej z egzaminu pisemnego (F1) Ocena z laboratorium jest średnią ważoną ocen cząstkowych uzyskanych z poszczególnych zadań Ocena – procent zdobytych punktów 3,0 - [50% - 60%]; 3,5 - [60% - 70%]; 4,0 - [70% - 80%]; 4,5 - [80% - 90%]; 5,0 - [90% - 99%]; 5,5 - 100%		

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

[1] Cynthia Dwork, Aaron Roth *The Algorithmic Foundations of Differential Privacy*, Foundations and trends in TCS, 2014

[2] Attoh-Okine Nii O. *Big Data and Differential Privacy*, John Wiley & Sons Inc, 2017

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

Aktualne artykuły naukowe z zakresu ochrony prywatności powiązane z sieciami głębokimi.

**NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO,
ADRES E-MAIL)**

Marek Klonowski, Marek.Klonowski@pwr.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim Uczenie maszynowe	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim <i>Machine learning</i>	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna inteligencja	
Poziom i forma studiów:	II stopień, stacjonarna
Rodzaj przedmiotu:	obowiązkowy
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	...W04SZT-SM0011W/L.....
Grupa kursów	NIE

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	30		30		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	60		90		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	Egzamin		zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	2		3		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)					
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	1,07		1		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

1. Umiejętność programowania
2. Znajomość podstaw logiki
3. Podstawowa wiedza na temat sztucznej inteligencji

CELE PRZEDMIOTU

- C1. Zapoznanie studentów z różnymi podejściami i zadaniami maszynowego uczenia
- C2. Umiejętność doboru metod do poszczególnych zadań praktycznych
- C3. Rozumienie roli jakości danych w maszynowym uczeniu oraz umiejętność przygotowywania odpowiednio danych

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W03: Ma rozszerzoną i pogłębioną wiedzę z zakresu metod maszynowego uczenia, obszarów zastosowań oraz odpowiednich środowisk implementacji, wymagań odnośnie przygotowywania danych uczących do poszczególnych metod i zastosowań oraz odpowiednich procedur walidacji

Z zakresu umiejętności:

KSI_U02: Potrafi formułować i testować hipotezy dotyczące prostych problemów badawczych

KSI_U03: Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U04: Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

Z zakresu kompetencji społecznych:

KSI_K01: Jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści, ma świadomość znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów.

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Wprowadzenie do kursu: omówienie zakresu kursu i warunków zaliczenia. Tradycyjne programowanie vs maszynowe uczenie. Przypomnienie z zakresu wnioskowania dedukcyjnego, abdukcyjnego, indukcyjnego.	2
Wy2	Podstawowe pojęcia, typy maszynowego uczenia. Uczenie nadzorowane – klasyfikacja. Podstawowe miary klasyfikacji.	2
Wy3	Rola danych procesie KDD, wstępne przetwarzanie danych Metody ze wzmocnieniem: XGBoost, Light GBM, CatBoost	2
Wy4	Metody redukcji wymiarowości danych.	2
Wy5	Metody indukcji reguł klasyfikujących i generowania drzew decyzyjnych.	2
Wy6	Support Vector Machine (SVM) i kernel.	2
Wy7	Zespoły klasyfikatorów, bagging, Boosting.	2
Wy8	Klasyfikacja danych niezerównoważonych.	2
Wy9	Klasyfikacja wieloetykietowa.	2
Wy10	Zachowanie prywatności w zadaniach data mining.	2
Wy11	Uczenie nienadzorowane – klasteryzacja.	2
Wy12	Generowanie hierarchii grup obiektów.	2
Wy13	Generowanie reguł związków w zadaniach Data Mining.	2
Wy14	Zbiory przybliżone i ich użyteczność w maszynowym uczeniu	2
Wy15	Sieci granul (Granular Networks) jako alternatywna metoda dla metod skupionych na atrybutach.	2
	Suma godzin	30

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Wprowadzenie do zajęć, omówienie celu i zakresu kursu, warunków zaliczenia.	2
La2	Zapoznanie się studentów z jednym z dostępnych środowisk, np. Weka, na przykładzie dostosowanym do poziomu wstępnej wiedzy studentów.	2
La3	Zapoznanie się z kolejnym wybranym środowiskiem, np. R, na przykładzie dostosowanym do poziomu wstępnej wiedzy studentów.	2

La4	Ćwiczenie 1: porównanie wybranych metod klasyfikacji na wybranych zbiorach danych o różnej charakterystyce. Implementacja wybranych metod.	2
La5	Ćw. 1., kontynuacja: badania porównawcze metod	2
La6	Ćw. 1., oddawanie ćwiczenia	2
La7	Ćwiczenie 2: Eksperymentalna weryfikacja wpływu selekcji atrybutów na jakość klasyfikacji, na przykładzie co najmniej dwóch wybranych modeli klasyfikujących, dwóch zbiorów danych o różnych charakterystykach oraz zastosowaniu metody typu filter i wrapper.	2
La8	Ćw. 2., kontynuacja: prowadzenie badań porównawczych, analiza wyników	2
La9	Ćw. 2., oddawanie ćwiczenia	2
La10	Ćwiczenie 3: Zespoły klasyfikatorów – zespoły heterogeniczne i homogeniczne, podejście bagging i boosting. Eksperymenty dla co najmniej dwóch zbiorów danych o różnych charakterystykach.	2
La11	Ćw. 3., kontynuacja: dokończenie implementacji, badania	2
La12	Ćw. 3., oddawanie ćwiczenia	2
La13	Ćwiczenie 4: Generowanie reguł związków, lub ustalone w grupie studenckiej jako inne, ciekawe z punktu widzenia praktycznego ćwiczenie.	2
La14	Ćw. 4., oddawanie ćwiczenia	2
La15	Podsumowanie zajęć, oddawanie zaległych ćwiczeń	2
	Suma godzin	30

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1. Prezentacje przekazywanej wiedzy z wykorzystaniem projektora
N2. Środki audiowizualne w przekazywaniu materiałów demonstracyjnych
N3. Wyszukiwanie i studiowanie literatury naukowej w zasobach Biblioteki PWR w celu przygotowania się do zajęć

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1	KSI_W03	Punkty otrzymane za aktywność podczas wykładów: maks. 10% punktów możliwych do uzyskania za egzamin; Punkty uzyskane na egzaminie w formie testu.
F2	KSI_U02, KSI_U03, KSI_U04, KSI_K01	Ocena za wykonanie ćwiczeń na laboratoriach. Każde ćwiczenie ma określoną liczbę punktów. Końcowa ocena zależy od liczby zdobytych punktów: 51% - 60%: ocena 3,0; 61%-70%: 3,5; 71%-80%: 4,0; 81%-90%: 4,5; od 91% ocena 5,0. Ocena celująca, wg oceny prowadzącego za uzyskanie co najmniej oceny 5,0 oraz ponad obowiązkowe elementy w realizacji dowolnego ćwiczenia.
P Do punktów za egzamin, pod warunkiem uzyskania minimum 51% punktów na egzaminie, dodawane są punkty za aktywność. Licząc maksymalną możliwą liczbę punktów za test jako 100%,		

ocena jest wg schematu: 51% - 60%: ocena 3,0; 61%-70%: 3,5; 71%-80%: 4,0; 81%-90%: 4,5; od 91% ocena 5,0.

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

- [1] Understanding Machine Learning: From Theory to Algorithms. Shai Shalev-Shwartz and Shai Ben-David, Published 2014 by Cambridge University Press.
- [2] Introduction to Machine Learning. Second Edition, Ethem Alpaydm. The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, London, England
- [3] Machine Learning, Tom M. Mitchell. McGraw-Hill Science/Engineering/Math.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- [1] Systemy uczące się. Rozpoznawanie wzorców, analiza skupień i redukcja wymiarowości. Mirosław Krzysko Waldemar Wołyński Tomasz Górecki Michał Skorzybut
- [2] A Tutorial on Multi-Label Learning. Article in ACM Computing Surveys · April 2015. Eva Gibaja, Sebastian Ventura
- [3] Principles of Data Science, Sinan Ozdemir, Sunil Kakade and Marco Tibaldeschi, www.packt.com Second Edition

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Halina Kwaśnicka halina.kwasnicka@pwr.edu.pl

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim Uczenie reprezentacji	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Representation Learning	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów: I / II stopień / ~~jednolite studia magisterskie*~~, stacjonarna / niestacjonarna*	
Rodzaj przedmiotu: obowiązkowy / wybieralny / ogólnouczelniany *	
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu W04SZT-SM0012W/L	
Grupa kursów ~~TAK~~ / NIE*	

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	15		15		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	30		60		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	zaliczenie na ocenę		zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	1		2		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			2		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	0,5		0,5		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH
1. Znajomość podstawowych modeli uczenia maszynowego
2. Umiejętność programowania w języku Python
Podstawowa wiedza w zakresie algebry liniowej

CELE PRZEDMIOTU
C1 Zapoznanie studentów z podstawowymi metodami uczenia reprezentacji

- C2 Wprowadzenie do podstawowych kryteriów dotyczących uznania reprezentacji za odpowiednią dla danego problemu
- C3 Wprowadzenie do zaawansowanych metod uczenia reprezentacji
- C4 Przedstawienie problemów rozwiązywanych przez metody uczenia reprezentacji
- C5 Nabycie umiejętności doboru i stosowania metod uczenia reprezentacji w różnych problemach

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W05 - Zna zaawansowane metody przetwarzania informacji, w tym metod pozyskiwania wiedzy z danych różnych typów danych, ich transformacji, automatycznej ekstrakcji cech, metody zbierania informacji o preferencjach użytkownika i sposoby personalizacji w systemach informacyjnych oraz metody działania systemów rekomendacyjnych.

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03 - Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U04 - Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Zasady zaliczenia. Wprowadzenie do uczenia reprezentacji.	1
Wy2	Manualna oraz automatyczna inżynieria cech. Problem interpretowalności cech. Ewaluacja istotności cech.	2
Wy3	Metody uczenia reprezentacji dla obrazów i dźwięku.	2
Wy4	Metody uczenia reprezentacji dla tekstu i sekwencji.	2
Wy5	Metody uczenia reprezentacji dla dźwięku i sygnałów ciągłych.	2
Wy6	Metody uczenia reprezentacji dla bytów złożonych.	2
Wy7	Wielomodalne uczenie reprezentacji.	2
Wy8	Kolokwium zaliczeniowe	2
	Suma godzin	15

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Zasady zaliczenia. Zapoznanie studentów ze środowiskiem oraz wprowadzenie do wykorzystywanych bibliotek programistycznych.	1
La2	Implementacja zaawansowanych metod dotyczących manualnej inżynierii cech.	2
La3	Implementacja i porównanie wybranych algorytmów uczenia reprezentacji dla obrazów.	2
La4	Implementacja i porównanie wybranych algorytmów uczenia reprezentacji dla tekstu.	2

La5	Implementacja i porównanie wybranych algorytmów uczenia reprezentacji dla dźwięku.	2
La6	Implementacja i porównanie wybranych algorytmów uczenia reprezentacji dla grafów.	2
La7	Implementacja i porównanie wybranych algorytmów uczenia reprezentacji dla danych wielomodalnych.	2
La8	Zastosowanie poznanych algorytmów w zadanym problemie.	2
	Suma godzin	15

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1. Wykład - prezentacja multimedialna
N2. Środowisko deweloperskie Python
N3. Biblioteki programistyczne dla języka Python

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P1 (wykład)	KSI_W05	Kolokwium z pytaniami otwartymi i zamkniętymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb
P2 (laboratorium)	KSI_U03 KSI_U04	Kontrola zrealizowania zadań studentów. Każde zadanie ma ustaloną liczbę punktów. Suma punktów przeliczana na ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA
<u>LITERATURA PODSTAWOWA:</u> Ian Goodfellow, Yoshua Bengio, Aaron Courville, “Deep Learning”, MIT Press, 2016. Yoshua Bengio, Aaron Courville, Pascal Vincent, “Unsupervised Feature Learning and Deep Learning: A Review and New Perspectives”, CoRR, 2012. Yoshua Bengio, “Learning Deep Architectures for AI”, Foundations and Trends in Machine Learning, 2009
<u>LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:</u> Shen Li, Yun Fu, “Robust Representation for Data Analytics”, Springer, 2017. Nikhil Buduma, Nicholas Locascio, “Fundamentals of Deep Learning: Designing Next-Generation Machine Intelligence Algorithms”, O’Reilly, 2017
NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)
Tomasz Kajdanowicz, tomasz.kajdanowicz@pwr.edu.pl

Załącznik nr 4 do programu studiów

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim Wizualizacja danych i komunikowanie	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim Data visualization and communication	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów: I / II stopień / ~~jednolite studia magisterskie*~~, stacjonarna / niestacjonarna*	
Rodzaj przedmiotu: obowiązkowy / ~~wybieralny~~ / ogólnouczelniany *	
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	W04SZT-SM0024W/P .....
Grupa kursów	TAK / NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	15			15	
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	25			25	
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	zaliczenie na ocenę			zaliczenie na ocenę	
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	1			1	
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)				1	
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	0,6			0,6	

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH
<ol style="list-style-type: none"> Umiejętność programowania na poziomie zaawansowanym Umiejętność przetwarzania i analizy danych na poziomie zaawansowanym

CELE PRZEDMIOTU
<p>C1 Zapoznanie studentów z podstawowymi technikami wizualizacji danych, C2 Zapoznanie studentów z podstawowymi technikami komunikowania, C3 Nabycie umiejętności efektywnego wizualizowania danych, C4 Nabycie umiejętności projektowania nowych metod wizualizacji danych, C5 Nabycie umiejętności efektywnego komunikowania celów, postępów i rezultatów prac,</p>

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W13 - Zna różne metody wizualizacji danych i sposoby ich doboru w zależności od ich rodzaju i sposobu komunikowania

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03 - Potrafi prezentować wyniki przeprowadzonych prac uwzględniając specyfikę rozwiązywanego problemu

KSI_U06 - Potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanym kręgiem odbiorców

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Zasady zaliczenia, wprowadzenie	2
Wy2	Aspekty wizualizacji - dane, skupienie uwagi, struktura, afekt	2
Wy3	Podstawy wizualizacji danych	2
Wy4	Zaawansowane techniki wizualizacji danych	2
Wy5	Wizualizacja w kontekście specyfiki danych	2
Wy6	Podstawy komunikowania, komunikacja interpersonalna	2
Wy7	Storytelling, formy komunikowania (w tym prezentacja, plakat, art. naukowy, art. blogowy i inne)	2
Wy8	Kolokwium zaliczeniowe, omówienie prezentacji studentów	1
	Suma godzin	15

Forma zajęć - projekt		Liczba godzin
Pr1	Zapoznanie z programem zajęć, zasady zaliczenia, szkolenie BHP	1
Pr2	Prezentacja projektów wraz z prezentacją osiągniętych wyników prac badawczo-rozwojowych	2
Pr3	Podstawowe formy wizualizacji danych w kontekście projektu naukowo wdrożeniowego oraz pracy magisterskiej.	2
Pr4	Zaawansowane formy wizualizacji danych w kontekście projektu naukowo wdrożeniowego oraz pracy magisterskiej.	2
Pr5	Przykłady poprawnych i niepoprawnych (wraz z propozycją poprawy) wizualizacji danych znalezionych przez studentów	2
Pr4	Opracowanie końcowych form wizualizacji i komunikowania projektu (prezentacja multimedialna, plakat, wideo, strona internetowa, infografika)	4
Pr5	Prezentacja końcowa projektów	2
	Suma godzin	15

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

N1. Wykład - prezentacja multimedialna

N2. Biblioteki do wizualizacji w językach programowania R oraz Python (ewentualnie inne).

N3. Prezentacja multimedialna, plakatowa i wideo (ewentualnie inne).

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P –	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
--	--------------------------	---

podsumowująca (na koniec semestru)		
P1 – ocena końcowa z kolokwium	KSI_W13	Ocena końcowa z wykładu będzie wystawiana na podstawie wyników pisemnego kolokwium. 3,0 - [50% - 60%); 3,5 - [60% - 70%); 4,0 - [70% - 80%); 4,5 - [80% - 90%); 5,0 - [90% - 99%); 5,5 - 100%
P2 – ocena końcowa z projektu	KSI_U03, KSI_U06	Ocena wyznaczona na podstawie zakresu, jakości, poprawności metodycznej i terminowości realizacji projektu

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

- [1] Wilke, C. O. (2019). Fundamentals of data visualization: a primer on making informative and compelling figures. O'Reilly Media.
- [2] Healy, K. (2018). Data visualization: a practical introduction. Princeton University Press.
- [3] VanderPlas, J. (2016). Python data science handbook: Essential tools for working with data. " O'Reilly Media, Inc."
- [4] Evergreen, S. D. (2019). Effective data visualization: The right chart for the right data. Sage Publications.
- [5] Jones, B. (2014). Communicating Data with Tableau: Designing, Developing, and Delivering Data Visualizations. " O'Reilly Media, Inc."
- [6] Wickham, H., & Grommum, G. (2016). R for data science: import, tidy, transform, visualize, and model data. " O'Reilly Media, Inc."
- [7] Srinivasa, K. G., Siddesh, G. M., & Srinidhi, H. (2018). Network Data Analytics: A Hands-On Approach for Application Development. Springer.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- [1] McMains S.A., Kastner S. (2009) Visual Attention. In: Binder M.D., Hirokawa N., Windhorst U. (eds) Encyclopedia of Neuroscience. Springer, Berlin, Heidelberg
- [2] Ware, C. (2019). Information visualization: perception for design. Morgan Kaufmann.
- [3] Varga E. (2019) Data Visualization. In: Practical Data Science with Python 3. Apress, Berkeley, CA
- [4] Grant, R. (2018). Data visualization: charts, maps, and interactive graphics. CRC Press.

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Stanisław Saganowski, stanislaw.saganowski@pwr.edu.pl

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim: Zaawansowane modele głębokich sieci neuronowych	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim: Advanced deep neural network models	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów: II stopień / stacjonarna /	
Rodzaj przedmiotu: obowiązkowy / wybieralny- / ogólnouczelniany*	
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	W04SZT-SM0830 W i L
Grupa kursów	TAK/ NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	30		30		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	50		50		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	Egzamin		Zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	2		2		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			2		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	1.28		1,2		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH
Zaawansowana wiedza z zakresu uczenia maszynowego
Zaawansowana wiedza z zakresu podstaw statystyki i probablistyki
Zaawansowana wiedza dotycząca głębokich sieci neuronowych

CELE PRZEDMIOTU
C1 Zapoznanie studentów z zaawansowanymi modelami głębokich sieci neuronowych

C2 Nabycie umiejętności prezentacji artykułu naukowego opisującego zaawansowany model głębokiej sieci neuronowych.

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W05 Zna zaawansowane metody przetwarzania informacji, w tym metody pozyskiwania wiedzy z danych różnych typów danych, ich transformacji, automatycznej ekstrakcji cech, metody zbierania informacji o preferencjach użytkownika i sposoby personalizacji w systemach informacyjnych

KSI_W06 Zna zaawansowane algorytmy i techniki inteligentnego przetwarzania danych o różnej modalności.

KSI_W11 Ma wiedzę na temat algorytmicznego rozwiązywania problemów sztucznej inteligencji.

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03 - Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U04 - Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

Z zakresu kompetencji społecznych:

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Zaawansowane modele typu Generative Adversarial Networks: BiGAN, progressive growing GAN, beta-VAE, Hyperspherical VAE, VampPrior, WGAN, BigBiGAN, InfoGAN	2
Wy2	Modele do tłumaczenia obrazu na obraz (Pix2Pix, CycleGAN)	2
Wy3	Autoenkodery wariacyjne (VAE): podstawy teoretyczne, rozszerzenia oraz zastosowania.	2
Wy4	Dyskretne i ciągłe modele przepływowe: Real NVP, Glow, Invertible Flow, Sylvester Normalizing Flows	2
Wy5	Modele głębokie dla reprezentacji 3D (PointNet, PointFlow) w zadaniach klasyfikacji, detekcji, reprezentowania i generowania.	2
Wy6	Neuronowe równania różniczkowe zwyczajne (Neural ODE) i optymalizacja FFLORD	2
Wy7	Wybrane modele dla problemów uczenia typu one-shot i few-shot	2
Wy8	Uczenie się deskryptorów binarnych z wykorzystaniem sieci głębokich	2
Wy9	Problem poszukiwania architektury sieci neuronowej	2
Wy10	Sieci kapsułkowe: definicja problemu estymacji orientacji, podstawy biologiczne oraz wybrane rozwiązania	2

Wy11	Zaawansowane techniki uczenia głębokiego w przetwarzaniu języka naturalnego - wydobywanie informacji z tekstu	2
Wy12	Zaawansowane techniki uczenia głębokiego w przetwarzaniu języka naturalnego - klasyfikacja tekstu	2
Wy13	Zaawansowane techniki uczenia głębokiego w przetwarzaniu języka naturalnego - uczenie wielomodalne i wielozadaniowe	2
Wy14	Przegląd metod związanych z problemem ciągłego uczenia się (Continual Learning)	2
Wy15	Kolokwium	2
	Suma godzin	30

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Wprowadzenie do laboratorium, omówienie zasad zaliczenia, zakresu i tematyki zadań. Omówienie pierwszego zadania laboratoryjnego - implementacja wybranego przez prowadzącego zaawansowanego modelu typu GAN	2
La2	Realizacja przez studentów zadania pierwszego	2
La3	Oddanie zadania pierwszego. Omówienie zadania 2 - implementacja wybranego przez prowadzącego modelu typu VAE	2
La4	Realizacja przez studentów zadania drugiego	2
La5	Oddanie zadania drugiego. Omówienie zadania 3 - implementacja modelu z przepływami normalizacyjnymi	2
La6	Realizacja przez studentów zadania trzeciego	2
La7	Oddanie zadania 3 i ew. zaległych zadań 1 i 2.	2
La8	Omówienie zadania 4. - uczenie metodą one i few shot learning na przykładzie sieci dwójkowej i trójkowej. Realizacja sieci dwójkowej.	2
La9	Realizacja sieci trójkowej.	2
La10	Oddanie zadania 4.	2
La11	Omówienie zadania 5. - uczenie wielozadaniowe w zadaniach klasyfikacji tekstu. Realizacja z wybranym modelem typu Transformer.	2
La12	Realizacja przez studentów zadania piątego.	2
La13	Realizacja przez studentów zadania piątego.	2
La14	Oddanie zadania 5.	2
La15	Odbiór zaległych ćwiczeń. Podsumowanie zajęć. Ankietyzacja zajęć.	2

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE
N1. Wykład - prezentacja multimedialna.
N2. Seminarium - prezentacja multimedialna, plakatowa lub wideo.

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P1 - ocena końcowa z egzaminu	KSI_W05 KSI_W06	Ocena końcowa z wykładu będzie wystawiana na podstawie wyników

	KSI_W11	egzaminu. Kryterium oceny w odniesieniu do minimalnej liczby uzyskanych punktów z kolokwium (w ujęciu procentowym): 50% - 3.0, 60% - 3.5, 70% - 4.0, 80% - 4.5, 90% - 5.0, 100% - 5.5
P2 - ocena końcowa z laboratorium	KSI_U03 KSI_U04	Ocena końcowa z laboratorium będzie wystawiana na podstawie jakości i kompletności wykonania list zadań. Kryterium oceny w odniesieniu do minimalnej liczby uzyskanych punktów z prezentacji (w ujęciu procentowym): 50% - 3.0, 60% - 3.5, 70% - 4.0, 80% - 4.5, 90% - 5.0, 100% - 5.5

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

- Radford, A., Metz, L., & Chintala, S. (2015). Unsupervised representation learning with deep convolutional generative adversarial networks. arXiv preprint arXiv:1511.06434.
- Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). Deep learning. MIT press.
- Isola, P., Zhu, J. Y., Zhou, T., & Efros, A. A. (2017). Image-to-image translation with conditional adversarial networks. In Proceedings of the IEEE conference on computer vision and pattern recognition (pp. 1125-1134).
- Liu, M. Y., Breuel, T., & Kautz, J. (2017). Unsupervised image-to-image translation networks. In Advances in neural information processing systems (pp. 700-708).
- Pu, Y., Gan, Z., Heno, R., Yuan, X., Li, C., Stevens, A., & Carin, L. (2016). Variational autoencoder for deep learning of images, labels and captions. In Advances in neural information processing systems (pp. 2352-2360).
- Dinh, L., Sohl-Dickstein, J., & Bengio, S. (2016). Density estimation using real nvp. arXiv preprint arXiv:1605.08803.
- Kingma, D. P., & Dhariwal, P. (2018). Glow: Generative flow with invertible 1x1 convolutions. In Advances in Neural Information Processing Systems (pp. 10215-10224).
- Berg, R. V. D., Hasenclever, L., Tomczak, J. M., & Welling, M. (2018). Sylvester normalizing flows for variational inference. arXiv preprint arXiv:1803.05649.
- Zenke, F., Poole, B., & Ganguli, S. (2017, August). Continual learning through synaptic intelligence. In Proceedings of the 34th International Conference on Machine Learning-Volume 70 (pp. 3987-3995). JMLR. org.
- Lopez-Paz, D., & Ranzato, M. A. (2017). Gradient episodic memory for continual learning. In Advances in Neural Information Processing Systems (pp. 6467-6476).
- Gal, Y., Islam, R., & Ghahramani, Z. (2017, August). Deep bayesian active learning with image data. In Proceedings of the 34th International Conference on Machine Learning-Volume 70 (pp. 1183-1192). JMLR. org.
- Nie, S., Zheng, M., & Ji, Q. (2018). The deep regression bayesian network and its applications: Probabilistic deep learning for computer vision. IEEE Signal Processing Magazine, 35(1), 101-111.

- Lin, K., Lu, J., Chen, C. S., & Zhou, J. (2016). Learning compact binary descriptors with unsupervised deep neural networks. In Proceedings of the IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (pp. 1183-1192).
- Lin, K., Yang, H. F., Hsiao, J. H., & Chen, C. S. (2015). Deep learning of binary hash codes for fast image retrieval. In Proceedings of the IEEE conference on computer vision and pattern recognition workshops (pp. 27-35).
- Radford, A., Wu, J., Child, R., Luan, D., Amodei, D., & Sutskever, I. (2019). Language models are unsupervised multitask learners. OpenAI Blog, 1(8), 9.
- Rajbhandari, S., Rasley, J., Ruwase, O., & He, Y. (2019). ZeRO: Memory Optimization Towards Training A Trillion Parameter Models. arXiv preprint arXiv:1910.02054.
- Snell, J., Swersky, K., & Zemel, R. (2017). Prototypical networks for few-shot learning. In Advances in neural information processing systems (pp. 4077-4087).
- Frosst, N., Sabour, S., & Hinton, G. (2018). DARCCC: Detecting adversaries by reconstruction from class conditional capsules. arXiv preprint arXiv:1811.06969.
- Zoph, B., & Le, Q. V. (2016). Neural architecture search with reinforcement learning. arXiv preprint arXiv:1611.01578.
- Alemdar, H., Leroy, V., Prost-Boucle, A., & Pétrot, F. (2017, May). Ternary neural networks for resource-efficient AI applications. In 2017 International Joint Conference on Neural Networks (IJCNN) (pp. 2547-2554). IEEE.
- Chen, T. Q., Rubanova, Y., Bettencourt, J., & Duvenaud, D. K. (2018). Neural ordinary differential equations. In Advances in neural information processing systems (pp. 6571-6583).
- Grathwohl, W., Chen, R. T., Bettencourt, J., Sutskever, I., & Duvenaud, D. (2018). Ffjord: Free-form continuous dynamics for scalable reversible generative models. arXiv preprint arXiv:1810.01367.
- Biesialska, Magdalena, Katarzyna Biesialska, and Marta R. Costa-jussà. "Continual Lifelong Learning in Natural Language Processing: A Survey." Proceedings of the 28th International Conference on Computational Linguistics. 2020.
- Yang, Linyi, et al. "Htm1: Hierarchical transformer-based multi-task learning for volatility prediction." Proceedings of The Web Conference 2020. 2020.
- Jurafsky, Daniel, and James H. Martin. "Speech and Language Processing: An Introduction to Natural Language Processing, Computational Linguistics, and Speech Recognition." <https://web.stanford.edu/~jurafsky/slp3/>

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- Kalbfleisch, J. G. (2012). Probability and statistical inference. Springer Science & Business Media.
- Anholt, R. R. (2010). Dazzle'em with style: The art of oral scientific presentation. Elsevier.

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Maciej Zięba, maciej.zieba@pwr.edu.pl, Urszula Markowska-Kaczmar, Urszula.Markowska-Kaczmar@pwr.edu.pl, Jan Kocoń, jan.kocon@pwr.edu.pl

WYDZIAŁ Informatyki i Telekomunikacji	
KARTA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu w języku polskim ... Zastosowania technik rozmytych	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim ...Fuzzy techniques and applications.....	
Kierunek studiów (jeśli dotyczy): Sztuczna Inteligencja	
Specjalność (jeśli dotyczy):	
Poziom i forma studiów:	II stopień / stacjonarna /
Rodzaj przedmiotu:	obowiązkowy / wybieralny / ogólnouczelniany *
Cykl kształcenia od: 2023/2024	
Kod przedmiotu	... W04SZT-SM0823 W i L .....
Grupa kursów	NIE*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	15		15		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	25		25		
Forma zaliczenia (egzamin lub zaliczenie na ocenę)	zaliczenie na ocenę		zaliczenie na ocenę		
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)					
Liczba punktów ECTS	1		1		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			1		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	0,6		0,6		

*niepotrzebne skreślić

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH
1. Ma podstawową wiedzę w zakresie matematyki dyskretnej, logiki matematycznej i teorii mnogości.
2. Ma podstawową wiedzę z zakresu logiki rozmytej i teorii zbiorów rozmytych.
3. Zna podstawowe konstrukcje programistyczne, algorytmy, strategie algorytmiczne i struktury danych.

CELE PRZEDMIOTU
C1 Zapoznanie studentów z zaawansowanymi metodami teorii zbiorów rozmytych
C2 Zapoznanie studentów z możliwymi obszarami zastosowań technik rozmytych

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy:

KSI_W05 Zna zaawansowane metody przetwarzania informacji, w tym metody pozyskiwania wiedzy z danych różnych typów danych, ich transformacji, automatycznej ekstrakcji cech, metody zbierania informacji o preferencjach użytkownika i sposoby personalizacji w systemach informacyjnych

KSI_W08 Zna specjalistyczne metody sztucznej inteligencji i specyfikę ich stosowania

KSI_W09 Ma wiedzę na temat zaawansowanych metod przetwarzania złożonych danych

Z zakresu umiejętności:

KSI_U03 Potrafi sformułować problem do rozwiązania, zebrać i oczyścić dane, dobrać metodę oraz przeprowadzić eksperymenty a otrzymane wyniki poddać krytycznej analizie, dokonać ich interpretacji i prezentacji

KSI_U04 Potrafi dokonać oceny rozwiązania w zakresie pozyskania danych, ich przetwarzania oraz analizy a także ekstrakcji wiedzy a także zaproponować jego ulepszenie.

Z zakresu kompetencji społecznych:

KSI_K02 Potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny i przedsiębiorczy

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Wykład wprowadzający	1
Wy2	Modele wnioskowania rozmytego - podstawy teoretyczne	2
Wy3	Modele wnioskowania rozmytego - zastosowania	2
Wy4	Zbiory rozmyte typu 2 – podstawowe pojęcia i definicje, wnioskowanie	2
Wy5	Techniki rozmytej klasteryzacji, teoria i zastosowania	2
Wy6	Rozmyte drzewa decyzyjne, teoria i zastosowania	2
Wy7	Miary i agregaty rozmyte – rozmyta całka Sugeno, teoria i zastosowania	2
Wy8	Rozmyte zbiory przybliżone, teoria i zastosowania	2
Suma godzin		15

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Przedstawienie zasad zaliczenia laboratorium	1
La2	Budowa wybranego modelu rozmytego wnioskowania - analiza wymagań, założenia projektowe	2
La3	Budowa wybranego modelu rozmytego wnioskowania – implementacja (prezentacja systemu)	2
La4	Wnioskowanie rozmyte przy wykorzystaniu zbiorów rozmytych typu 2 - analiza wymagań, założenia projektowe	2
La5	Wnioskowanie rozmyte przy wykorzystaniu zbiorów rozmytych typu 2 – implementacja (prezentacja systemu)	2
La6	Implementacja rozmytej całki Sugeno na wybranym przykładzie praktycznym (prezentacja systemu)	2
La7	System segmentacji obrazów cyfrowych, przy wykorzystaniu rozmytych zbiorów przybliżonych - analiza wymagań, założenia projektowe	2
La8	System segmentacji obrazów cyfrowych, przy wykorzystaniu rozmytych zbiorów przybliżonych – implementacja (prezentacja systemu)	2

Suma godzin	15
-------------	----

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

N1. Wykład informacyjny.

N2. System e-learning wykorzystany do publikacji materiałów dydaktycznych.

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
P (Wykład)	KSI_W05, KSI_W8, KSI_W9	Kolokwium z pytaniami otwartymi i zamkniętymi. Do każdego pytania przypisana jest liczba punktów. Suma punktów jest przeliczana na końcową ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb
P (laboratorium)	KSI_U03, KSI_U04, KSI_K02	Kontrola zrealizowania zadań studentów. Każde zadanie ma ustaloną liczbę punktów. Suma punktów przeliczana na ocenę w następujący sposób: <50%, 60%) dst <60%, 70%) dst+ <70%, 80%) db <80%, 90%) db+ <90%, bdb

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

[1] A. Łachwa, Rozmyty świat zbiorów, liczb, relacji, faktów, reguł i decyzji. Akademicka Oficyna Wydawnicza EXIT, 2015.

[2] H.-J. Zimmermann, Fuzzy Set Theory — and Its Applications. Springer Science+Business Media B.V. 2001.

[3] Publikacje naukowe z wybranych materiałów konferencyjnych i czasopism naukowych (zostaną zaprezentowane na wykładzie)

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

[1] Lekcje udostępnione na portalach multimedialnych (np. youtube, według słów kluczowych: fuzzy logic, fuzzy control, fuzzy clustering, Mamdani model, Takagi-Sugeno model, fuzzy decision trees, fuzzy rough sets itd.)

NAUCZYCIEL AKADEMICKI ODPOWIEDZIALNY ZA PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Martin Tabakow, martin.tabakow@pwr.edu.pl

